

Summer 1998

Voices from **Holland**

A bilingual quarterly update of news from the Netherlands

Een tweetalig kwartaaloverzicht van nieuws uit Nederland

Voices from Holland

Inhoud

4-5 redactioneel 6-9 Holland-overzee

Desmond Tutu neemt Roosevelt Freedoms Award in ontvangst • Van Gogh niet teruggeëist • Nederland te zuinig met lintjes in het buitenland • Uitbaters tuincentrum beginnen opnieuw in Canada • Elfstedentocht-item Wereldomroep wint CNN Award • VS-tournee van Twents orkest

10-13 Oranjenieuws

Ontspannen Oranjefeest Doesburg en Zutphen • Pikante details in biografie Beatrix • Boterbriefje voor Maurits en Marilène • Stralend huwelijksfeest op Het Loo • Ruzie om prinselijk huwelijk in kerken

14-17 geschiedenis & folklore

Verbod op de handel in kievitseieren genegeerd • Goede kwaliteit nieuwe haring • Echtheid van echte Gelderse rookworst in het geding • De Ranja komt terug • Dodelijk hek scheidde Nederland van België in Eerste Wereldoorlog • Middeleeuwen op IJsselmeer • 'Nederlander ontdekte Zuidpool'

18-21 kunst & cultuur

Nieuwe vleugel Rembrandthuis • 'Het is 15 mei en het is mooi weer' - Reddingsactie voor literatuur • Zelf-portret-expo van Rembrandt • Libris-prijs na heftige discussie voor Voskuil • F.B. Hotz eindelijk geëerd

22-25 maatschappij & milieu

Nationaal Monument in ere hersteld • Oorlogsslachtoffers herdacht - 'Slachtoffers zijn deel van ons' - Bevrijdingsdag in Nederland • Meer Antillianen naar Nederland • Verkiezingsuitslag: formatie nieuw kabinet een zware klus • Hervormde kerken armer • Proef met gekozen burgemeester mag

26-29 jeugd & onderwijs

Brugklasser lijdt onder boekenlast • Lange weg naar school • Nederlandse jeugd langer en dikker • 211.000 scholieren doen examen • Eén envelop zoek: 50.000 nieuwe naar scholen • Kwaliteitskaart voortgezet onderwijs

30-31 onderzoek & wetenschap

A. Moerdijk: "Wereldkampioen woordenboek zijn we al!" • Nieuwe spelling blijft omstreken

32-35 economie & financiën

Tichelaar in Makkum ruimt deel aardewerk op • Ahold heeft jachtterrein in VS verder uitgebreid • Ondernemers knuffelen de politiek • Aantal banen in Nederland neemt toe in recordtempo • Euro • Beeltenis van Beatrix terug op euro

36-39 landbouw

Boer krijgt geld voor zeldzame huisdieren • Bijenhouderij in Nederland heeft het moeilijk • Vrijwel alle inkomens in de landbouw in de lift

40-41 reizen & toerisme

Monument op laagste punt van Nederland • Anne Frank Magazine • Mijlpaal op Vierdaagse • Toerisme Prijs 1998 voor Slot Loevestein

42-43 sport & spel

Alleen Nederlanders kunnen nog korfballen • Neerlands grootste artiest komt eraan • Recordcijfer WK-wedstrijd

44-47 lezershoek

Colofon

Voices from Holland

verschijnt vier keer per jaar:

het voorjaars('tulpen')nummer in april/mei, het zomernummer in juli/augustus, het najaarsnummer in oktober/november, het winternummer in januari/februari.

Bij betaling met creditcard kost een jaarabonnement US \$25,- (CANS 35,-) of de tegenwaarde van HFL 50,- in andere valuta. Een abonnement na 30 juni (twee nummers) kost US\$ 12.50 (CANS 18,-) of de tegenwaarde van HFL 25,-. Bij gebruik van andere betaalmiddelen (internationale bank of betaalcheque) bent u het equivalent van US\$ 5,- extra verschuldigd. Vul de bon in op badzijde 3 en 4.

redactie-adres

a & e translations

Rijksweg 46

9731 AC Groningen

Nederland

nieuwsartikelen

(met dank aan)

Hazewinkel Pers bv, Groningen

foto's

P. v.d. Wal, Bedum

Roosevelt Stichting, Middelburg

Wilma Wijers Fotografie, Oss

D. Hautman, Zutphen

Stichting Kamper Kogge, Kampen

Het Rembrandthuis, Amsterdam

Stichting Vrienden van het Mauritshuis,

Den Haag

Fotografie Jeroen van Putten, Amsterdam

Bert Nienhuis, Amsterdam

Paul Martens

Gemeente Nieuwerkerk a/d IJssel

Benelux Press, Voorburg

John de Pater, KNKV

vormgeving en druk

Van Gorcum & Comp bv, Assen

milieucertificaat

Dit tijdschrift wordt gedrukt

overeenkomstig de hoogste milieu-eisen zoals vastgesteld door de Stichting Interne Milieuzorg in opdracht van het Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen.

Stichting Interne Milieuzorg

ISSN 1388-7424

- Gebruik de hiernaast afgebeelde antwoordcoupon voor een persoonlijk abonnement
- Voor een bestelling van meerdere exemplaren van eenzelfde nummer tegen gereduceerd tarief kunt u een apart bestelformulier gebruiken
- Schrijf voor meer informatie naar het redactieadres

Voices from Holland

Colophon

Voices from Holland

is published four times a year: the spring ('tulip')-issue in April/May, the summer-issue in July/August, the fall-issue in October/November, the winter issue in January/February. A subscription (four issues) runs from the spring- through the winter-issue. On payment with a creditcard, an annual subscription is US\$ 25.- (CAN\$ 35.-) or the equivalent of HFL 50.- in other currencies. A subscription after June 30th (two issues) is US\$ 12.50 (CAN\$ 18.-) or the equivalent of HFL 25.-. When using other methods of payment (bank or check) add the equivalent of US\$ 5.- Complete the coupon on pages 3 and 4.

editorial address

a & e translations
Rijksweg 46
9731 AC Groningen
the Netherlands

news articles

(acknowledgment)
Hazewinkel Pers bv, Groningen

photographs

P. v.d. Wal, Bedum
Roosevelt Stichting, Middelburg
Wilma Wijers Fotografie, Oss
D. Hautman, Zutphen
Stichting Kamper Kogge, Kampen
Het Rembrandthuis, Amsterdam
Stichting Vrienden van het Mauritshuis, Den Haag
Fotografie Jeroen van Putten, Amsterdam
Bert Nienhuis, Amsterdam
Paul Martens
Gemeente Nieuwerkerk a/d IJssel
Benelux Press, Voorburg
John de Pater, KNKV

lay-out and print

Van Gorcum & Comp bv, Assen

environmental certificate

This magazine is printed in accordance with the full environmental requirements as laid down by the Foundation for Internal Environmental Care under the authority of the Royal Association for Graphic Industries.

sinz

Stichting Interne Milieuzorg

ISSN 1388-7424

Contents

4-5 editorial 6-9 Holland-overseas

Desmond Tutu receives Roosevelt Treedom Award • Van Gogh not reclaimed • The Netherlands too sparing with decorations abroad • Managers of garden center make fresh start in Canada • World Service item on 'Elfsteden' Tour wins CNN Award • US tour of Twente orchestra

10-13 royalty news

Informal Orange celebration Doesburg and Zutphen • Juicy details in Beatrix biography • Maurits and Marilène tie the knot • Cheerful marriage celebration at Het Loo • Row over princely wedding in churches

14-17 history & folklore

Ban on trade of plovers' eggs ignored • Good quality new herring • Authenticity of real 'Gelderse rookworst' at stake • The come-back of 'Ranja' • Deadly fence separated the Netherlands from Belgium in WW I • Middle Ages on IJsselmeer • 'Dutchman discovered South Pole'

18-21 arts & culture

New wing Rembrandthuis • 'It is May 15 and the weather is ok' • Rescue action for literature • Rembrandt self-portrait exhibition • Libris-Prize for Voskuil after heated debate • F.B. Hotz honored at last

22-25 society & environment

National Monument restored • War victims commemorated • 'Victims are a part of us' • Liberation Day in the Netherlands • More Antillians to the Netherlands • General Election results: formation new Cabinet tough job • Reformed churches poorer • Experiment with elected mayor allowed

26-29 youth & education

First-graders suffer under book burden • Long way to school • Dutch youth taller and fatter • 211,000 students doing exams • One envelope missing, 50,000 new ones to schools • Quality card secondary education

30-31 science & research

A. Moerdijk: 'We are already the world champions of dictionaries' • New spelling still controversial

32-35 economy & finance

Tichelaar in Makkum clears out part of earthenware • Ahold has further extended hunting-grounds in US • Corporate executives cuddle up to politics • Record increase in number of jobs in the Netherlands • Euro • Portrait of Beatrix to return on euro

36-39 agriculture

Farmers to get money for rare domestic animals • Hard times for beekeeping in the Netherlands • Practically all incomes in agriculture rising

40-41 travel & tourism

Monument at lowest point of the Netherlands • Anne Frank Magazine • Milestone at Annual Four-Day Walking Event • Tourism Award 1998 for Loevestein Castle

42-43 sports & games

Only the Dutch can still play korfbal • Holland's greatest artist is on the way • Record figure World Championships match

44-47 readers corner

fill out the coupon and send
in an airmail envelope
(no stamp needed)
to the following address:

Voices from Holland
Int. Antwoordnummer
C.C.R.I. Numéro 9603
9700 WN Groningen
the Netherlands

Reply coupon

Yes, I wish to enter a subscription: 4 issues for US\$ 30,- or US\$ 25,- (credit card)
(see colophon for details on other currencies, or ordering 2 issues)

name: _____

address: _____

town: _____

postal code: _____

*for a gift order, fill out the beneficiary's address overleaf,
and add US\$ 7.- (single issue), US\$ 14.- (two issues), or US\$ 25.- (four issues).*

check enclosed

bank transfer payable to: SWIFT RABONL2U, RABO-Bank, Groningen e.o., the Netherlands
account #: 16.22.34.066, a & e translations, Rijksweg 46, Groningen

American Express Diner's Club VISA

expiration date:

card number:

authorized signature:

Het Nederlands is een taal die door zo'n 21 miljoen mensen in Vlaanderen en Nederland wordt gesproken. Omdat het hiermee niet één van de vijf belangrijkste talen in Europa is, moet er constant voor haar onafhankelijke positie gestreden worden. Binnen een zich steeds verder uitbreidende Europese Unie bestaat er tijdens officiële vergaderingen de neiging om het gebruik van talen te beperken tot het Engels, Frans, Duits, Italiaans en Spaans. Pas nog weigerde een Nederlandse minister op een Europese bijeenkomst die onder toezicht van het Oostenrijks voorzitterschap stond te verschijnen nadat was meegedeeld dat er bij die gelegenheid geen Nederlandse tolken aanwezig zouden zijn.

De situatie is echter onduidelijk. Aan de ene kant wordt erkent dat ons taalgebied niet groot is en dat het niet alleen nuttig is kennis te hebben van de talen om ons heen, maar soms ook noodzakelijk om de contacten en, natuurlijk, de handel in stand te houden. Een gevolg van deze erkenning is dat Nederlanders in het algemeen tot 'swerelds beste sprekers van vreemde talen behoren. Bijna elke Nederlander kan Engels spreken of begrijpen, en velen spreken of begrijpen bovendien Duits en Frans. Alle leerlingen van het middelbaar algemeen vormend onderwijs en hoger (mavo, havo en vwo) hebben deze talen op school gedurende korte of lange tijd 'gehad'. In feite is het zo dat Engels op veel middelbare scholen een verplicht eindexamenvak is.

Aan de andere kant heeft deze erkenning van het nut van de vreemde talen als nadelige bijwerking dat, hoe meer Nederlanders zich op deze talen instellen, hoe overbodiger mensen in andere landen de Nederlandse taal kunnen vinden. Het is zelfs zo dat deze opvatting vaak bij de Nederlanders zelf kan worden waargenomen. Het boek *Dutch Overseas*, waarvan in het vorige nummer van **Voices from Holland** een korte inhoudsbeschrijving is gegeven, illustreert dit in de hoofdstukken over Nederlandse immigranten in Australië. Al sinds het begin van de na-oorlogse immigratiestromen hebben de Nederlanders er zich zo zeer aangepast dat er in Australië momenteel geen enkele reguliere basisschool, middelbare school of universiteit meer is waar men zich met de studie, het behoud en de bevordering van de Nederlandse taal bezighoudt. Dit in tegenstelling tot het grote aantal talen dat in het normale lesprogramma aan leerlingen met een andere ethnische achtergrond wordt gegeven (maar liefst 23 in de staat Victoria bijvoorbeeld). De universi-

teit van Melbourne sloot in 1992, na 51 jaar, haar Nederlandse faculteit zonder enige tegenstand of druk vanuit de Nederlandse gemeenschap om het te behouden. Een verklaring hiervoor wordt in het boek gegeven door te stellen dat "Nederlandse Australiërs zichzelf wellicht niet als een deel van het multiculturele landschap zien" of dat ze hun taal niet als een wezenlijk onderdeel van hun culturele identiteit beschouwen.

Soms beseffen Nederlanders zich misschien niet helemaal wat hun cultuur is, en wat de Nederlandse taal voor hen betekent. Daarom hopen we dat, door er de aandacht op te vestigen, een blad als **Voices from Holland** dit bewustzijn van Nederlanders hiervan kan helpen versterken. We hopen vooral dat u plezier zult beleven aan het artikel over het, na 149 jaar zware arbeid, eindelijk verschijnen van de 40 banden van het *Woordenboek der Nederlandse Taal*, waardoor de Nederlanders zich dan misschien geen wereldkampioen voetbal mogen noemen, maar in ieder geval wel het grootste woordenboek ter wereld hebben gemaakt. Het woordenboek toont aan dat onze taal een unieke afspiegeling van een bijzonder cultureel erfgoed is. Voorbeelden van 'onvertaalbare' Nederlandse woorden zijn bekend bij alle Nederlanders die in een buitenlandse taalomgeving over hun gevoelens en hun culturele erfgoed hebben moeten spreken. Het komt misschien niet als een verrassing dat, terwijl Eskimo's meer dan tien verschillende woorden voor verschillende soorten sneeuw hebben, het *Woordenboek der Nederlandse Taal* 27 bladzijden nodig heeft om alle zegswijzen, gezegden en uitdrukkingen te beschrijven waarin het woord 'water' voorkomt. Om nog maar te zwijgen van de extra 215 bladzijden die het nodig heeft om alle woordcombinaties die met 'water' beginnen op te sommen. De Nederlandse betrokkenheid bij dingen die onvoorstelbaar zijn voor, of in ieder geval moeilijk uit te leggen zijn aan, mensen met een andere culturele achtergrond is duidelijk.

Tot slot wat dit onderwerp betreft wordt uw aandacht gevraagd voor de inspanningen van de Nederlands-Vlaamse 'Stichting Ons Erfdeel', waarvan het *Yearbook* een speciale vermelding in de 'lezershoek' krijgt. Het *Yearbook* is verplichte kost voor een ieder die over de Nederlandse cultuur en maatschappij wil lezen. Net als hopelijk dit nummer van **Voices from Holland**.

Antwoordcoupon

stuur a.u.b. ook een nummer of een abonnement naar het volgende adres:

naam:

adres:

plaats: postcode:

vul ook de andere kant van de coupon in en maak het extra bedrag samen met uw eigen abonnementsgeld over:

US\$ 7.- (HFL 12,50) voor een los zomernummer

US\$ 14.- (HFL 25,-) voor een zomer- en najaarsnummer

US\$ 25.- (HFL 50,-) voor een jaarabonnement vanaf het voorjaarsnummer

Vul de coupon ook aan de andere zijde in stuur de bon in een Airmail ('Priority') envelop naar het volgende adres:

Voices from Holland
Int. Antwoordnummer
C.C.R.I Numéro 9603
9700 WN Groningen
the Netherlands

Dutch is a language spoken by some 21 million people in Flanders and the Netherlands. Since this does not make it one of the five major languages in Europe, a constant battle is fought in upholding its independent status. There is a tendency within a growing European Union to restrict the languages used during official meetings to English, French, German, Italian and Spanish. Only recently a Dutch Secretary of State refused to show up at a European meeting, held under the auspices of the Austrian presidency, after it had been announced that no Dutch interpreters would be present on that occasion.

The situation is ambiguous, however. On the one hand, the recognition is there that we are not a large language-community and that a knowledge of the languages that surround us is not only useful, but sometimes also necessary, in order to maintain our contacts and, of course, trade. A consequence of this recognition is that Dutch people, in general, are among the best foreign-language speakers in the world. Virtually every Dutch person can speak or understand English, and many speak or understand German and French as well. All students from junior secondary general education and upwards (mavo, havo and vwo) have 'had' these languages at school for a longer or shorter time. English is, in fact, a compulsory subject for the final examinations at many Dutch secondary schools.

On the other hand, an adverse side-effect of this recognition of the usefulness of foreign languages is that, the more the Dutch are able to adapt themselves to these languages, the more superfluous people in other countries may consider the Dutch language to be. Indeed, even among the Dutch themselves, this idea can often be observed. The book *Dutch Overseas*, of which a synopsis was presented in the previous issue of **Voices from Holland**, gives a point in case in the chapters about Dutch immigrants in Australia. Ever since the large immigration-waves after the Second World War, the Dutch have adapted themselves to the point where there is now no longer any regular primary school, secondary school or university college in Australia that concerns itself with the study, maintenance and promotion of the Dutch language. This contrasts with the large number of languages taught as normal subjects to students of other ethnic backgrounds (as many as 23 in primary schools in the state of Victoria, for

instance). The University of Melbourne closed down its Dutch section after 51 years, in 1992, without any opposition or pressure to maintain it from the Dutch community. An explanation for this was given in the book by suggesting that "perhaps Dutch-Australians do not, on the whole, see themselves as part of the multi-cultural scene" or do not consider their language an essential part of their cultural identity.

Sometimes, the Dutch may not fully realize what their culture is, and what the meaning of the Dutch language is to them. Therefore, we hope that by drawing attention to it, a periodical like **Voices from Holland** can help Dutch people increase this awareness. In particular, we hope you will enjoy reading the article about the final publication, after 149 of hard work, of the 40 volumes of the *Dutch Language Dictionary*, as a result of which the Dutch may perhaps not be able to call themselves the world champions of soccer, but have at least produced the largest dictionary in the world. The dictionary is proof of the fact that our language is a unique reflection of a special cultural tradition. Instances of Dutch words that are 'untranslatable' are known to all Dutch people who have had to talk about their feelings and their cultural heritage in a foreign-language environment. It may come as no surprise that, whereas Eskimo's have over ten different words for various kinds of snow, the *Dutch Language Dictionary* needs 27 pages to describe all the sayings, proverbs and expressions with the word 'water' in it. Not to mention the 215 extra pages it needs to list all the different word-combinations beginning with 'water'. The Dutch preoccupation with things that are inconceivable or, at least, hard to explain to people with a different cultural background and with a different language is clear.

Finally, on the same subject, special attention is drawn to the efforts made by the Dutch-Flemish Foundation 'Stichting Ons Erfdeel' whose *Yearbook* receives a special mention in the 'readers corner'. The *Yearbook* is a must for people who want articles about developments in Dutch culture and society. Just like, hopefully, this issue of **Voices from Holland** is.

Cover picture: a flock of moorland sheep on the 'Dwingelderveld': an old native species in a preserved countryside (see also pp. 36-37)

Desmond Tutu neemt Roosevelt Freedoms

Award in ontvangst (4 mei)

De Zuidafrikaanse emeritus aartsbisschop Desmond Tutu heeft zaterdag in Middelburg de Roosevelt Award voor Vrijheid van Godsdienst in ontvangst genomen. Tutu krijgt de onderscheiding voor zijn strijd tegen apartheid in Zuid-Afrika.

Mary Robinson, Hoge VN-commissaris voor de mensenrechten en voormalig president van de Ierse Republiek, kreeg tijdens de plechtigheid in de Nieuwe Kerk in Middelburg de Roosevelt Award voor de Vier Vrijheden. Zij dankt de medaille aan haar baanbrekende werk als 'president van het volk', haar inzet voor gelijke rechten van de vrouw en haar strijd tegen onrecht in de wereld.

CNN-directeur Chris Cramer nam de Award voor Vrijheid van Meningsuiting voor de Amerikaanse nieuwszender in ontvangst, voor de wijze van verslaggeving van ernstige inbreuken op de internationale rechtsorde en inspanning voor de vrede.

De Franse oud-diplomaat Stéphane Hessel kreeg de Roosevelt-onderscheiding voor Vrijwaring van Gebrek. Hessel was verzetsstrijder in de Tweede Wereldoorlog en zette zich tijdens en na zijn diplomatieke carrière in voor vredesmissies in Afrika.

De vijftienjarige Canadees Craig Kielburger tot slot nam de Award voor Vrijwaring van Vrees in ontvangst voor de internationale kinderrechtenorganisatie 'Free the Children', die hij op twaalfjarige leeftijd oprichtte.

De Four Freedoms Awards herinneren aan de vier vrijheden die president Franklin D. Roosevelt formuleerde in een rede voor het Amerikaanse Congres in 1941. Het Amerikaanse Franklin and Eleanor Roosevelt Institute kent de onderscheidingen sinds 1949 toe aan personen of instellingen die zich voor die vrijheden hebben ingezet.

Dankwoord van Aartsbisschop Desmond Tutu

Van Gogh niet teruggeëist (9 mei)

Nederland zal Van Goghs *Olijfbomen in een Berglandschap* (1889) niet teruggeisen van het New Yorkse moderne kunstmuseum MoMa. Kort na de Duitse bezetting verkocht de

toenmalige directeur van het Museum Kröller-Müller in Otterlo het schilderij aan de Duitsers. Na de oorlog werden transacties met de bezetter ongeldig verklaard. Via allerlei omzwervingen kwam het doek in bezit van de bekende Amerikaanse kunstverzamelaar John Whitney, die het volkomen te goeder trouw aanschafte. Zijn weduwe heeft het inmiddels nagelaten aan het MoMa. Staatssecretaris van cultuur Nuis ziet af van een claim, omdat in Amerika zou moeten worden aangetoond dat er eerder actief naar het doek is gezocht en dat is onvoldoende het geval.

Nederland te zuinig met lintjes in het buitenland (12 juni)

Het nieuwe Nederlandse decoratiestelsel leidt tot scheve gezichten in het buitenland. Vertrekkende buitenlandse ministers, generaals, consuls of parlementariërs moeten steeds vaker tot hun teleurstelling merken dat zij 'onder hun niveau' of zelfs helemaal niet gedecoreerd worden. Het ministerie van Buitenlandse zaken dringt naar aanleiding van een reeks klachten nu aan op een minder zuinig beleid.

"Ons nieuwe decoratiebeleid sluit niet goed aan bij de buitenlandse praktijken en conventies", zegt woordvoerder Bas Brussche van Buitenlandse Zaken. "Als een vertrekkende generaal onderscheiden wordt in de Ridderorde van Oranje Nassau en hij verwacht een Grootkruis omdat dat in zijn land gebruikelijk is, dan leidt dat mogelijk tot teleurstelling". De ministeries van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en het kapittel overleggen sinds kort over de kwestie.

Sinds 1994 is in Nederland de 'prestatie' doorslaggevend voor het al dan niet onderscheiden van een onderdaan; anciënniteit of functie zijn minder belangrijk. In de meeste andere landen geven rang, status en dienstjaren echter nog steeds de doorslag. Het gevolg is dat bij het 'uitwisselen' van eremetaal de buitenlandse relatie er meestal bekaaid vanaf komt. "Je kunt beter helemaal niets geven dan een onderscheiding die tegenvalt", zegt een diplomaat in een zuidelijke EU-lidstaat. Maar ook in de noordelijke EU-landen leeft de klacht. "Wij zijn pinnig en zuinig met het geven van ordes en dat leidt tot pijnlijke situaties", meldt een collega desgevraagd. "Je krijgt van de Majesteit alleen een lintje als je een boek schrijft, kunt schaatsen of een liedje componeert".

Het zal echter niet eenvoudig zijn om het kapittel, dat over een strikte toepassing van de nieuwe decoratie-richtlijnen waakt, tot meer soepelheid te bewegen. Over het nieuwe decoratiebeleid is in de Tweede Kamer ruim dertig jaar gedebatteerd voordat de kogel door de kerk was, merkt een woordvoerder van Binnenlandse Zaken op. "In Nederland was er in het begin ook teleurstelling bij sommigen. Het is de taak van de buitenlandse dienst om bij eventuele teleurstelling ons beleid uit te leggen".

Zo'n 'geheven vingertje' roept alleen maar meer irritaties op, vrezende Nederlands diplomaten echter. "Je zit nu eenmaal met een knoops gat dat jeukt: daar moet een behoorlijke onderscheiding in. Zo gaat dat al eeuwen", zegt een ambassadeur. Het probleem doet zich overigens niet voor als Nelson Mandela aanstaande dinsdag de top van Europese staats- en regeringsleiders in Cardiff bezoekt voor zijn formele afscheid van de wereldpolitiek. Premier Kok zal hem niets opspelden omdat Mandela de Nederlandse onderscheiding al binnen heeft: een Grootkruis.

Desmond Tutu receives Roosevelt Freedoms Award (May 4th)

The South African archbishop emeritus Desmond Tutu received the Roosevelt Award for religious Freedom in Middelburg on Saturday. Mr Tutu gets the award for his struggle against apartheid in South Africa.

Mary Robinson, the UN High Commissioner for Human Rights and the former President of the Irish Republic got the Roosevelt Award for the four Freedoms. She owes the medal to her pioneering work as a 'people's president', her dedication to equal rights for women and her struggle against injustice in the world.

CNN director Chris Cramer accepted the Freedom of Speech Award for the American broadcasting company on account of its way of covering serious breaches of international law, and its dedication to peace.

Former French diplomat Stéphane Hessel received the Roosevelt Award for Freedom from Want. Mr Hessel was a member of the resistance in the Second World War and was engaged in peace missions in Africa during and after his diplomatic career.

Lastly, fifteen-year-old Canadian Craig Kielburger accepted the Award for Freedom from Fear on behalf of the international organization for children's rights, 'Free the Children', which he founded at the age of twelve.

The Four Freedoms Awards are in commemoration of the four freedoms enunciated by President Franklin D. Roosevelt in a speech to the American Congress in 1941. Since 1949, the American Franklin and Eleanor Roosevelt Institute has presented the awards to individuals or institutions that have acted in pursuit of those freedoms.

Van Gogh not reclaimed (May 9th)

The Netherlands are not going to reclaim Van Gogh's *Olive Trees in a Mountain Landscape* (1889) from the New York Museum of Modern Art (MoMa). A short time after the beginning of the German occupation, the then director of the Kröller-Müller Museum in Otterlo sold the painting to the Germans. After the War, transactions with the occupier were declared void. In the course of several peregrinations, the canvas fell into the possession of John Whitney, the well-known art collector, who acquired it in absolute good faith. Meanwhile, his widow has bequeathed it to the MoMa. Mr Nuis, the Cultural Under-Secretary of State, has waived his claim, because it would have to be established in America that an active search for the canvas was previously conducted, and that was not the case.

The Netherlands too sparing with decorations abroad (June 12th)

The new Dutch decoration system is causing envious looks abroad. Departing foreign Secretaries of State, generals, consuls or Members of Parliament increasingly find that, to their disappointment, they are decorated 'below their status' if, indeed, at all. Due to a series of complaints, the Foreign Office is now urging for a less ungenerous policy.

"Our new decoration policy does not fit in with foreign

© Wilma Wiers Fotografie, Oss

Group portrait including Queen Beatrix with the winners of the Roosevelt Awards '98

customs and conventions", says Bas Brussche, a Foreign Affairs spokesman. "When a departing general is decorated and becomes a Companion of the Order of Orange-Nassau, and he expects a Grand Cross, which is customary in his country, then that may cause disappointment". The Ministries of Foreign Affairs, Internal Affairs and the chapter have recently started discussions on the matter.

Since 1994, 'achievement' has been the critical criterion for whether or not a queen's subject is to be decorated; seniority or office are less important. In most other countries, however, rank, status and years in office are still critical. As a consequence, foreign relations are usually getting a poor deal when 'exchanging' honorary metal. "It is better not to give anything at all than a decoration that falls short of expectations", says a diplomat in a southern member state of the European Union. But the complaint is there in northern EU countries as well. "We are tight and ungenerous in awarding orders, and that leads to embarrassing situations", reports a colleague on being questioned. "You only get a decoration from Her Majesty when you write a book, are able to skate, or compose a song."

Yet, it will not be easy to move the chapter, which supervises the strict application of the guidelines for decoration, towards greater leniency. There had been a debate in the Lower House of Parliament for over thirty years before the die was cast, remarks a spokesman for Internal Affairs. "At first, there was disappointment among some people in the Netherlands as well. It is up to the foreign service to explain our policy whenever there is disappointment."

Dutch diplomats are afraid, however, that such a 'raised finger' will only give rise to further aggravation. "After all, there you are with an itching buttonhole: it wants a proper decoration in it. That has been the tradition throughout the centuries", says an ambassador. Still, the problem will not arise when Nelson Mandela is attending the summit of European state- and government-leaders in Cardiff next Tuesday on the occasion of his formal farewell from world politics. Prime Minister Kok is not going to decorate him with anything, because Mr Mandela has already got the Dutch decoration: a Grand Cross.

Uitbaters tuincentrum beginnen opnieuw in Canada (7 mei)

Meer kansen voor de kinderen om straks zelf een landbouwbedrijf op te bouwen en groeiende ergernis over 'de trucjes waarmee de Nederlandse overheid de agrarische wereld langzaam een kopje kleiner maakt'. Het zijn slechts twee van de redenen, die Berend Ridder (51) uit Ten Boer aanvoert om de boerderij te verlaten waarop hij is geboren en getogen. Een bedrijf dat hij samen met zijn broer Jan de afgelopen 15 jaar langzaam uitbreidde met een inmiddels florerend en in de wijde omtrek bekend tuincentrum. En dat nu wordt vervuild voor een nieuwe uitdaging. De gebroeders Ridder beginnen in Canada nog eens helemaal opnieuw. Als veehouders bouwen ze - ieder voor zich - in de provincie Alberta een nieuw toekomst op.

Berend zegt dat een 'optelsom' van allerhande zaken heeft geleid tot dit ingrijpende besluit. Een voornaam motief is echter dat hij het beu is overgeleverd te zijn aan de nukken van de regering. Als voorbeeld haalt hij de koude sanering in de intensieve varkenshouderij aan. Een maatregel die deze boeren globaal een kwart van hun inkomen kost. "Dat zouden ze eens bij een andere beroepsgroep moeten proberen. Dan stond heel Nederland op zijn kop."

Volgens Berend gaat de Canadese overheid een stuk sympathieker om met de boeren. "Die is veel meer pro-agrarisch, stimuleert zelfs ontwikkelingen. Bovendien is de houding van het publiek er positiever", stelt de Tenboerster. Hij benadrukt dat hij Nederland niet verbitterd de rug toekeert. Die indruk wil hij beslist niet wekken. Hij heeft hier, zegt hij, altijd met veel plezier gewerkt.

Berend, zijn vrouw Marry en hun vier kinderen strijken in Canada bij het plaatsje Ponoka neer op een 64 hectare groot bedrijf. Ze beginnen met zo'n 85 melkkoeien en ongeveer 65 stuks jongvee. Er is een ligboxenstal en de mogelijkheid bestaat de veestapel te verdubbelen. Het gezin Ridder komt tussen Nederlanders terecht. Ongeveer 85 procent van de agrarische bevolking van Alberta en Ontario komt van oorsprong uit ons land. De toekomstige burens van Berend en Marry zijn tijdens een bezoekje aan Nederland onlangs zelfs

al even komen kennismaken in Ten Boer.

Het gezin verwacht dat het in Alberta, dat zo'n beetje aan de voet van de Rocky Mountains ligt, uitstekend vooruit kan. "Het is een provincie die 22 keer zo groot is als Nederland en waar maar 2,5 miljoen mensen wonen. Daar is dus ruimte zat", zegt Berend, die op 29 mei met zijn vrouw en drie kinderen in het vliegtuig stapt. Zoon Roland is zijn vader twee weken geleden na een spetterend afscheidsfeest al als kwartiermaker voorgegaan.

Berend heeft nog geen slapeloze nachten gehad van zijn besluit. Hoewel de beslissing te emigreren emotioneel niet makkelijk was (familieleden, vrienden en het vertrouwde bedrijf blijven achter), verlangt hij naar een nieuw avontuur. Dat geldt ook voor zijn broer Jan, die nog op zoek is naar een geschikte boerderij in Alberta. Hij vertrekt in augustus of september met zijn vrouw Joke en een van zijn kinderen. Twee dochters blijven in Nederland.

Elfstedentocht-item Wereldomroep wint

CNN Award (12 mei)

Een tv-item van de Wereldomroep over de Elfstedentocht is bekroond met een van de acht CNN Awards. Het vier minuten durende filmpje werd in januari 1997 uitgezonden in het programma *CNN World Report*. De wereldomroep verzorgt elke week een bijdrage voor *World Report*. Wereldwijd is het programma in 400 miljoen huishoudens te bekijken. De Elfstedentocht won in de categorie 'People and Places'.

VS-tournee van Twents orkest (28 mei)

Het Orkest van het Oosten maakt in februari volgend jaar voor het eerst een tournee door de Verenigde Staten. Er worden vijftien concerten in twaalf steden gegeven, met als hoogtepunt het optreden op 13 februari in de beroemde Carnegie Hall in New York. De tournee wordt gemaakt onder leiding van chef-dirigent Jaap van Zweden. Verder is er een Mahler-cyclus en een festival rondom de Nederlandse componist Tristan Keuris.

Het Orkest van het Oosten

Managers of garden center make fresh start in Canada (May 7th)

More opportunities for the kids to build up a farm for themselves later, and growing aggravation about the “tricks by which the Dutch government is gradually bringing down the agricultural world”. These are only two of the reasons put forward by Berend Ridder (51) from Ten Boer for leaving the farm on which he was born and bred. It is a farm to which he and his brother Jan have gradually added a garden center that has since then started to flourish and become widely known. And now, a new challenge is going to replace that. The Ridder brothers are once more going to make a completely fresh start, in Canada. They are going to build themselves, each in his own way, a new future in the province of Alberta.

Berend says a ‘combination’ of various circumstances have led to this dramatic decision. Yet, an important motive is that he is fed up with being dependent on the whims of the Government. He mentions as a case in point the ‘cold’ re-organization of intensive hog farming. It is a measure that roughly costs these farmers one quarter of their incomes. “They should have a go at that with any other professional group. Then all of the Netherlands would be in turmoil”.

According to Berend, the attitude of the Canadian Government towards farmers is much more sympathetic. “It is much more pro-agrarian and actually encourages developments. What is more, the general public attitude is more positive there”, argues the man from Ten Boer. He emphatically says he does not turn his back on the Netherlands in bitterness. He definitely does not want to give that impression. He says he has always worked here with great pleasure.

Berend, his wife Mary and their four children will settle down in Canada near the small place called Ponoka, at a 64-hectare farm. They will begin with some 85 dairy cows and approximately 65 head of young stock. There is a freestall cowshed and there is the option of doubling the number of livestock. The Ridder family will settle among Dutch people. About 85 per cent of the farming community of Alberta and Ontario are originally from our country. Berend’s and Mary’s future neighbors have actually come to Ten Boer recently in order to get acquainted during a brief visit to the Netherlands.

The family expects to be able to get going fine in Alberta, which is more or less at the bottom of the Rocky Mountains. “It is a province 22 times as big as the Netherlands, and with only 2.5 million people living there. So, there is plenty of space there,”, says Berend, who is going to board the plane with his wife and three children on May 29th. His son Roland preceded his father as a quartermaster two weeks ago after a farewell rave.

Berend has not yet had any sleepless nights over his decision. Though, emotionally, the decision to emigrate was not an easy one (relatives, friends and the familiar farm stay behind), he is looking forward to the new adventure. That also goes for his brother Jan, who is still looking for a suitable farm in Alberta. He will be leaving with his wife Joke and one of his children in August or September. Two daughters are remaining behind in the Netherlands.

World Service item on ‘Elfsteden’ Tour wins CNN Award (May 12th)

A tv-item by the World Service on the ‘Elfsteden’ Tour has been presented with one of the eight CNN Awards. The four-minute piece of footage was broadcast in the program *CNN World Report* in January 1997. The World Service makes a contribution to *World Report* every week. The program can be watched in 400 million households world-wide. The ‘Elfsteden’ Tour won in the category ‘People and Places’.

US tour of Twente orchestra (May 28th)

Het Orkest van het Oosten will make its first tour through the United States in February next year. Fifteen concerts will be given in twelve towns, culminating in the performance of February 13th in the famous Carnegie Hall in New York. The tour will be made under the leadership of chief-conductor Jaap van Zweden. In addition, there will be a Mahler cycle and a festival focusing on the Dutch composer Tristan Keuris.

(advertisement)

The Netherland Club

The members of the Netherland Club have made valuable professional and social connections in the club. With its long and distinguished history, prime location, and sociable atmosphere, the club is a perfect meeting place to undertake new business and cement friendships.

Business Facilities

- Small, medium and large rooms available for off-site business meetings and seminars.

Club Wide Events

- Monthly newsletter and Lobby Bulletin
- Board will announce events open to all affiliate and reciprocal members.
- Enjoy excellent networking opportunities including - cocktail parties, dances, lectures.

3 West 51st Street
New York, NY 10019
Tel: (212) 265-6160
Fax: (212) 265-6135
E-Mail: nethclub@aol.com

new facilities for members:
26 hotel rooms are available
for reservation.

Ontspannen Oranje feest Doesburg en Zutphen (1 mei)

Koningin Beatrix en haar familie hebben gisteren op ontspannen wijze koninginnedag-nieuwe-stijl gevierd in Doesburg en Zutphen. Niet folklore, maar kunst en cultuur gaven de toon aan. Het bezoek aan Doesburg begon met een concert van het Koper Kwintet K5 en het Koninklijk Doesborghs Mannenkoor.

Daarna wandelde het gezelschap onder meer langs een exotische markt, waar gekookt, gedanst en gemusiceerd werd door mensen van de verschillende culturen die Doesburg rijk is.

In Zutphen was 'Oud en nieuw' het thema: Jazzballet en klassieke dans, vierendelen en vingerafdrukken nemen, woeste muziek en een bezoekje aan Andre Klaassens strijktokken-winkel. Met het Wilhelmus en veel oranje rook werd Koninginnedag '98 afgesloten. In andere steden werd koninginnedag traditioneel gevierd met vrijmarkten. Het rustige verloop werd 's avonds in verschillende plaatsen verstoord door relschoppers.

Pikante details in biografie Beatrix

(16 mei)

Deze week ligt het boek *Beatrix, Mens en Majesteit* in de boekhandel, de nieuwste biografie van de hand van de historicus en publicist J.G. Kikkert. In ruim tweehonderd bladzijden schetst Kikkert een beeld van Beatrix in haar kinderjaren, als zelfbewuste jonge vrouw, als moeder en als staats-hoofd met een overgrote dienstijver en een zeer eigenzinnige opvatting van haar taak.

Kikkert stuitte op een muur van zwijgzaamheid bij het natrekken van allerlei geruchten en hele en halve waarheden. Toch lieten sommige informanten genoeg los om een aantal opmerkelijke, tot nu toe niet of nauwelijks bekende feiten in de biografie te kunnen verwerken. Over een doodgeboren tweelingbroertje, de amoureuze avonturen van de kroonprinses en de dochter van prins Claus.

Zo'n dertig boeken, waarvan acht over de Oranjes, heeft Jan G. Kikkert (57 en docent geschiedenis in ruste) op zijn naam staan. Nu dus het negende boek over een Oranje.

Bij Beatrix vond Kikkert een aantal pikante details. Zoals haar amoureuze affaire met de Eindhovense notariszoon Bos Steensma. Haar ouders zaten met die jongeman in hun maag, omdat hij niet van adel was, maar vooral omdat zijn vader vlak na de bevrijding gesympathiseerd zou hebben met extreem-rechtse kringen.

Het kostte Bernhard en waarschijnlijk ook nog Wilhelmina zeer veel overredingskracht Beatrix op andere gedachten te brengen. Voordat het zover was, had de kroonprinses tijdens de voorbereidingen van de zilveren bruiloft van haar ouders een staaltje van haar spreekwoordelijke kop-pigheid ten beste gegeven: als vriend Bob niet op het feest mocht komen, zou zij zich ook niet vertonen. En omdat dat laatste te veel opzien zou baren, zwichtten Juliana en Bernhard.

Met de uiteindelijke verwijdering uit het leven van de kroonprinses van Steensma waren de zorgen voor de koninklijke ouders nog niet voorbij. Beatrix maakte in die tijd erg

veel, vaak lange reizen. Volgens Kikkert aan de ene kant uit persoonlijke belangstelling en ter voorbereiding op haar latere taak, anderzijds om het ouderlijk huis te ontvluchten. Op een van die reizen ontmoette zij in Iran de drie jaar oudere welzijnswerker David Mitchnik, een in Egypte geboren Israëliër van Poolse afkomst die in Engeland had gestudeerd en ook nog schaapherder was geweest. Kikkert in zijn boek: "Vergeleken bij deze nieuwe vriend kon een niet-katholieke rechtenstudent uit het zuiden des lands als een uitstekende kandidaat worden beschouwd."

Aan het hof heerste ontsteltenis en de grootste pessimisten zagen de krantenkoppen al voor zich: "Kroonprinses heeft verhouding met schaapherder". En ongetwijfeld zouden de oeverloze rijkdommen van de Oranjes bij deze pikante gelegenheid ook wel weer ter sprake komen. Beatrix was in vele landen bekender als erfgename van een immens fortuin dan als kroonprinses van een kleine (hoogstens middelgrote) natie tussen Groot-Brittannië, (West-) Duitsland en Frankrijk", aldus Kikkert in zijn boek.

"Achteraf bezien is het zeer waarschijnlijk dat de affaires met Steensma en Mitchnik de weg hebben vrijgemaakt voor een snelle acceptatie van Claus als huwelijkskandidaat", zegt Kikkert, "hoewel Beatrix naar verluidt eerst nog wel drie dagen in hongerstaking zou zijn gegaan om haar moeder over te halen. Het typeert het karakter van de latere vorstin."

Kikkert gaat ook in op de affaire Emily Bremers, een vergelijkbare situatie waarin Beatrix zich bevond met haar vriend Bob Steensma, en op de merkwaardige gewoonte van de kroonprins de roddelpers op het verkeerde been te zetten door zo nu en dan met vroegere vriendinnen uit te gaan.

Uit Beatrix regeringsperiode springen volgens Kikkert twee dingen naar voren. Haar overgrote dienstijver en het oprekken van haar constitutionele bevoegdheden, ook wel aangeduid met 'beatrisme'. Kikkert: "Beatrix streeft ernaar om samen met de minister-president het land te besturen. Zo heeft Lubbers ooit zijn mond voorbijgepraat dat hij teruggekomen was op een genomen besluit, omdat Hare Majesteit het er niet mee eens was. Hij had 'er nog eens over nagedacht'. De koningin heeft de hofhouding omgeturnd tot een soort denktank, die haar over allerlei staatszaken bijpraat. Mijn bezwaar daartegen is, dat die personen nooit op enigerlei wijze democratisch worden gecontroleerd."

Koningin Beatrix in Zutphen

Queen Beatrix in Zutphen

Informal Orange celebration Doesburg and Zutphen

(May 1st)

Queen Beatrix and her family celebrated a new-style Queen's Day in Doesburg and Zutphen yesterday in an informal way. No folklore, but art and culture set the tone. The visit to Doesburg set off with a concert by the K5 Brass Quintet and the Royal Doesburg men's choir.

Next, the party's walking tour went

along an exotic market, where people from the multicultural community of Doesburg were cooking dishes, performing dances and making music.

In Zutphen, the theme was 'Old and New': jazz-ballet and classical dancing, drawing and quartering, and taking fingerprints, wild music and a visit to Andre Klaassen's violin-bow shop. Queen's Day '98 ended with the national anthem and a lot of orange smoke.

In other towns, Queen's Day was celebrated in the traditional way with free-markets. In a number of places, the peaceful course of events was disturbed by trouble-makers in the evening.

Juicy details in Beatrix biography

(May 16th)

This week, the book *Beatrix, Human and Majesty*, the latest biography written by the historian and author J.G. Kikkert, will be in the bookshops. In over two hundred pages, Kikkert portrays Beatrix in her childhood years, as a self-confident young woman, as a mother, and as a head of state with huge professional zeal and a very self-willed perception of her duty.

Kikkert hit against a wall of silence when checking on various rumors, whole and half truths. Nevertheless, informants revealed enough to be able to write down a number of remarkable, hitherto unknown or scarcely known facts in the biography: about a still-born twin-brother, the crown princess's amorous adventures, and Claus's daughter.

Jan G. Kikkert (aged 67, and a retired teacher of history) has about thirty books to his name, eight of which are about the Royal Family.

In the case of Beatrix, Kikkert found a number of juicy details: for instance, her amorous affair with Bob Steensma, the son of a notary from Eindhoven. Her parents did not

know what to do with that young man, because he was not of noble stock, and, above all, because his father was said to have sympathized with right-wing extremist circles immediately after the liberation.

It took a very large amount of persuasion on Bernhard's and, indeed, probably Wilhelmina's part as well, to make Beatrix change her mind. Before that was to happen, the crown princess had demonstrated a piece of her proverbial wilful-mindedness during the preparations for her parents' silver wedding: if her friend Bob was not allowed to come to the party, she would not show up either. And, since the latter circumstance would create too much of a stir, Juliana and Bernhard gave in.

At Steensma's eventual removal from the crown princess's life, there had not yet come an end to the royal parents' worries. In those days, Beatrix made very many, often long journeys. On the one hand, according to Kikkert, from a personal interest and in order to prepare her for her later duties; on the other hand, in order to escape from her parental home. During one of those journeys, she met David Mitchnik, a welfare-worker three years older than her, who was an Israeli of Polish descent, who had studied in England, and who had been a shepherd at that. Kikkert writes: "Compared to this new friend, a non-Catholic law student from the southern part of the country could be regarded as a very eligible candidate."

There was dismay among court circles, and the biggest pessimists could already imagine the headlines: 'Crown princess has an affair with shepherd'. And, undoubtedly, the discussion about the immeasurable riches of the Royal Family would also come up again. In many countries, Beatrix was better known as the heiress to an immense fortune than as the crown princess of a small (at best medium-sized) nation between Great Britain, (West) Germany and France", writes Kikkert in his book.

"With hindsight, it is very likely that the Steensma and Mitchnik affairs have prepared the way for a quick acceptance of Claus as an eligible husband", says Kikkert, "even though Beatrix is said to have been on a hunger strike for three days in order to persuade her mother. It is a typical example of the future sovereign's character".

Kikkert also deals with the Emily Bremers affair, a situation similar to the one Beatrix was in with her friend Bob Steensma, and with the crown prince's peculiar habit of wrong-footing the gossip press by occasionally dating ex-girlfriends.

During Beatrix's reign, two things catch the eye: her huge professional zeal and the way in which she stretches her constitutional powers, also referred to as 'beatrixism'. In Kikkert's words: "Beatrix's aim is to join the Prime-Minister in governing the country. A case in point was when Mr Lubbers once spoke out of turn and said that he had revoked a decision previously arrived at, because her majesty did not agree with it. He had 'given the matter another thought'. The Queen has turned her household into a kind of think-tank that briefs her on all sorts of state affairs. My objection to that is that those people can never be checked in any democratic way."

Boterbriefje voor Maurits en Marilène

(29 mei)

Prins Maurits en Marilène van den Broek zijn vandaag voor de wet getrouwd op Paleis Het Loo in Apeldoorn. Het burgerlijk huwelijk tussen de oudste zoon van prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven en de dochter van ex-minister van Buitenlandse Zaken en Eurocommissaris Hans van den Broek werd gesloten door burgemeester H. Bruins Slot van Apeldoorn. De ongeveer honderd belangstellenden die voor de hekken van het paleis stonden, kregen Marilène en Maurits en hun ongeveer zestig gasten alleen te zien bij aankomst.

De kerkelijke inzegening van het huwelijk is morgen in de Grote Kerk in Apeldoorn. Koningin Beatrix en prins Claus waren niet aanwezig bij de plechtigheid omdat ze vandaag de wereldtentoonstelling in Lissabon bezoeken. Morgen zijn zij bij de kerkelijke inzegening. Prinses Juliana en prins Bernhard waren wel bij de huwelijksplechtigheid van vandaag.

Stralend huwelijksfeest op Het Loo (30 mei)

Maurits kon nauwelijks wachten op het moment dat hij zijn prinses mocht kussen. Na het tweevoudig 'ja', waarmee de Prins van Oranje-Nassau en Marilène van den Broek elkaar plechtig eeuwige trouw beloofden en Apeldoorns burgemeester Harm Bruins Slot het huwelijk had bezegeld, was het dan zo ver. Er mocht gekust worden. Direct daarna veranderde het vooraanstaande publiek in het Voorhuis van Het Loo, tijdelijk officieel tot dependance verklaard van het Apeldoornse stadhuis, in een knuffelend gezelschap.

Trotse vader Pieter van Vollenhoven kuste zijn zoon op beide wangen. De ogen van prinses Margriet en Eurocommissaris Van de Broek waren vochtig. En niet alleen bruid en bruidegom kregen van broers, familie, vrienden en genodigden allerhartelijkste gelukwensen. Prinsen namen elkaar zowat in de houdgreep. Vrijwel iedereen zoende iedereen.

Prinses Juliana (89) genoot overduidelijk van het eerste huwelijk van een kleinzoon. Ze boog diep voorover vanuit haar stoel, om maar geen pennestreek te missen van de handtekening waarmee prins Maurits (linkshandig) zijn huwelijk bekrachtigde. De berichten over een eventuele verwardheid van de prinses werden allerminst bevestigd. Onder de hoede van prinses Irene - Bernhard zat een stoeltje verderop - leek haar geen detail van de plechtigheid te ontgaan. En staande, ogenschijnlijk zonder hulp, nam zij als grootmoeder ook vele gelukwensen in ontvangst. "Juliana is een hele fijne vrouw", verklaarden Maurits en Marilène na afloop eenstemmig. "Ze is ons bijzonder dierbaar."

Vertederend daarbij was een onderonsje van Juliana met haar oudste kleinzoon, Willem-Alexander. Ze reikte haar armen ver in de hoogte om hem te kunnen omhelzen en vertrouwde hem enkele woorden toe die wel altijd geheim zullen blijven.

De kroonprins beleefde opnieuw een feestdag ver van het middelpunt. Er was een Emilie aanwezig, maar in de hoedanigheid van jonkvrouw Van Karnebeek, één van de getuigen, samen met prins Bernhard jr, broer van de bruidegom, Maurits vriend Jean Paul Drabbe en Marilènes oudere zus

Caroline van Weede-van den Broek.

Aan het eind van de plechtigheid werden vanaf het bordes achter het paleis ballonnen opgelaten met kaartjes waarmee de vinders het overduidelijk gelukkige paar ook zelf nog kunnen feliciteren. En op een geïmproviseerde persconferentie na afloop reageerde de bruid uitermate nuchter op het feit dat ze nu prinses was: "Als mensen zich daar goed bij voelen mogen ze me zo noemen. Maar ik ben ook heel tevreden als ze gewoon Marilène zeggen."

Ruzie om prinselijk huwelijk in kerken (2 juni)

De eucharistieviering tijdens de huwelijksinzegening van prins Maurits en Marilène van den Broek heeft boze reacties opgeroepen bij behoudende rooms-katholieken en hervormden. Reden is dat drie hervormde leden van het Koninklijk Huis en andere protestanten ter communie gingen. Ze handelden daarmee in strijd met de leer van de Rooms-Katholieke Kerk en de heersende opvattingen binnen de Nederlandse Hervormde Kerk (NHK).

Alleen katholieken mogen volgens die regels aan de eucharistie deelnemen. Toch nodigde pastoor G. Oostvogel iedereen uit om ter communie te gaan. De hervormde prinses Juliana, prins Bernhard en prinses Margriet gaven voor het oog van de weggedraaide camera's gehoor aan deze oproep. Ook prins Maurits nam aan de eucharistie deel. Als partner van zijn katholieke Marilène mocht alleen hij dat doen. Koningin Beatrix ging niet ter communie.

Als de priester de instellingswoorden uitspreekt, veranderen brood en wijn volgens de RK Kerk in het lichaam van Christus. Protestanten geloven dat niet. Daarom zijn ze niet welkom aan de rooms-katholieke tafel des Heren.

Het behoudende Contact Rooms-Katholieken (CRK) drong gisteren bij kardinaal Simonis aan op het ontslag van pastoor Oostvogel. Oostvogel behoort tot het aartsbisdom Utrecht van Simonis. Die kan hem schorsen. Ook de Vereniging voor Latijnse Liturgie vindt dat Simonis maatregelen tegen Oostvogel moet nemen.

Simonis wil pas later deze week reageren. Eerst gaat hij de gebeurtenissen "zorgvuldig evalueren" met de leiding van de NHK. Dan komt ook het optreden van de hervormde predikant N. ter Linden ter sprake. De voorganger uit Amsterdam assisteerde Oostvogel tijdens de viering door de kelk met wijn (bloed van Christus) vast te houden. Ook dat was in strijd met de kerkelijke regels.

De leiding van de NHK moet Ter Linden daarvoor op het matje roepen, zie algemeen secretaris dr. ir. J. van der Graaf van de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk. Hij noemde het "uiterst pijnlijk" dat enkele leden van het Koninklijk Huis ter communie zijn gegaan.

Grote Kerk, Apeldoorn

Grote Kerk, Apeldoorn

Maurits and Marilène tie the knot (May 29th)

Prince Maurits and Marilène van den Broek have been married before the law at Het Loo Palace in Apeldoorn today. The civil marriage between the eldest son of Princess Margriet and Mr. Pieter van Vollenhoven and the daughter of former Foreign Secretary and Euro-Commissioner Hans van den Broek was confirmed by the Mayor H. Bruins Slot of Apeldoorn.

The celebration of their marriage in church will be in the Grote Kerk in Apeldoorn tomorrow. Queen Beatrix and Prince Claus were not present at the ceremony because they are attending the World Exhibition in Lisbon today. Tomorrow they will be present at the church ceremony. Princess Juliana and Prince Bernhard were present at today's marriage ceremony, though.

Cheerful marriage celebration at 'Het Loo' (May 30th)

Maurits could hardly hold back until he was allowed to kiss his princess. After the two-fold 'I do', with which the Prince of Orange-Nassau and Marilène van den Broek promised to remain true to each other for eternity, and Mayor Harm Bruins Slot of Apeldoorn had confirmed the marriage, the moment was there at last. They were allowed to kiss. Immediately after that, the distinguished attendance at 'Het Voorhuis' of 'Het Loo' Palace, which had been officially declared a temporary branch office of the Apeldoorn town hall, changed into a cuddling crowd.

The proud father, Pieter van Vollenhoven, kissed his son on both cheeks. The eyes of Princess Margriet and Euro-Commissioner Van den Broek were moist. And it was not only the bride and bridegroom who received the most heartfelt wishes from brothers, relatives, friends and invited people. Princes virtually arm-locked one another. Practically everybody kissed everybody.

Princess Juliana (89) evidently enjoyed the first of one of her grandsons' weddings. She bent over deeply from her chair so as not to miss a single pen-stroke of the signature with which Prince Maurits (left-handedly) entered into his marriage. Reports concerning the princess's alleged incoherent state of mind were not at all confirmed. Looked after by Princess Irene - Bernhard was sitting one chair away - she seemed not to miss a single detail of the ceremony. And, standing ostensibly without any support, she also received many congratulations as a grandmother. "Juliana is a wonderful woman", Maurits and Marilène agreed afterwards. "She is very precious to us."

At this point, there was a very endearing vis-à-vis between Juliana and her eldest grandson Willem-Alexander. She reached up high so as to be able to embrace him and confi-

ded him with a few words that will probably remain a secret for ever.

The crown prince had once more witnessed a day of celebration far away from the center of attention. Somebody called Emilie was there, albeit in the person of Lady Van Karnebeek, who was one of the witnesses, along with the bridegroom's brother Prince Bernhard jr., Maurits's friend Jean Paul Drabbe and Marilène's elder sister Caroline van Weede-van den Broek.

At the end of the ceremony, balloons were flown from the terrace behind the palace, with cards attached to them for the finders to send back with their personal congratulations to the evidently happy couple. And, at an improvised press conference afterwards, the bride reacted in a most down-to-earth way to the fact that she was a princess now. "If people feel comfortable with it, they can call me that. But I am also very happy when they just say Marilène."

Row over princely wedding in churches (June 2nd)

The Eucharist celebration during the wedding ceremony of prince Maurits and Marilène van den Broek has raised angry reactions among conservative Roman Catholics and members of the Reformed Church. The reason for this is that three Reformed members of the Royal Family and other Protestants went to Communion. In doing so, they acted contrary to the teachings of the Roman Catholic Church and the prevailing views within the Dutch Reformed Church (NHK).

According to those rules, only Catholics are allowed to take part in the Eucharist. Nevertheless, Pastor G. Oostvogel invited everybody to go to Communion. The Reformed Princess Juliana, Prince Bernhard and Princess Margriet responded to this invitation before the eyes of the cameras that had been turned away. Prince Maurits, too, took part in the Eucharist. As the partner of the Catholic Marilène, he was the only person allowed to do that. Queen Beatrix did not go to Communion. When the priest enunciates the words of ordination, bread and wine change into the body of Christ, according to the Roman Catholic Church. Protestants do not believe that. That is why they are not welcome at the Roman Catholic table of the Lord.

Yesterday, the conservative organization Roman Catholic Contact (CRK) urged Cardinal Simonis to dismiss Pastor Oostvogel. Oostvogel belongs to Simonis's Utrecht archdiocese. The latter can also suspend him. The Association for Latin Liturgy also thinks that Simonis should take steps against Oostvogel. Simonis does not want to react until later this week. First, he and the leadership of the NHK are going to "carefully scrutinize" the events. Then, the actions of the reformed minister N. ter Linden will be discussed as well. During the celebration, the minister from Amsterdam assisted Oostvogel by holding the cup with wine (blood of Christ). That, too, was against church regulations.

The leadership of the NHK should hold Ter Linden onto account for that, says Dr. Ir. Van der Graaf of the Reformed Union in the Dutch Reformed Church. He called it "most embarrassing" that some members of the Royal Family have been to Communion.

Verbod op de handel in kievitseieren genegeerd (2 april)

Rapers van kievitseieren kunnen hun buit onverminderd kwijt op de Leeuwarder veemarkt, ook al is de handel in deze legfels sinds 1994 bij wet verboden. "Er is immers bijna niets meer wat wel mag", mijmert een veehandelaar over deze bijhandel, die zo oud is als de veemarkt zelf. Wekelijks worden er op de veemarkt honderden eieren verhandeld.

Kievitseieren deden dinsdagmorgen een gulden per stuk bij rustige handel. De eerste eieren brachten een rijksdaalder op. Maar de aanvoer wordt groter. Het is sinds vrijdag lekker raapweer en ook vallen nu de snipperdagen van de fervente zoekers. De eieren worden door rapers zelf aangevoerd, maar ook veetransporteurs dienen als koerier.

Al voor het krieken van de dag maken de beide handelaren hun opwachting in de marge van de Leeuwarder veemarkt. Ze zijn na het op de Europese Vogelrichtlijn geënte handelsverbod nooit weggeweest. Alleen de met boekweitdoppen gevoerde korfjes, waaraan de eierkopers traditioneel waren te herkennen, blijven tegenwoordig discreet in de kofferbak van de auto.

De veemarkt zelf neemt een allervriendelijkste gedooghouding aan. De marktmeester wijst de nieuwkomer onmiddellijk de weg naar de kooplieden. En als insider tipt hij, dat de dierenarts die op de Leeuwarder markt een oogje in het zeil houdt de gespikkelde legfels ook wil hebben.

Bij het Openbaar Ministerie in Leeuwarden kan men zich zo gauw geen processen-verbaal herinneren ter zake van kievitseierenhandel. De Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van landbouw zou zulke zaken moeten aanbrengen. De woordvoerder van de AID in Kerkrade zegt dat er op markten op kievitseierenhandel wordt gelet, maar dat AID'ers die handel in de praktijk niet aantreffen. "Het is ook moeilijk te controleren", meent de zegsvrouw.

Ook op de Veluwe bestaat sluikehandel in kievitseieren. Volgens politiewoordvoerder Bert Top van het districts bureau Noordwest-Veluwe komen er raaptoeristen uit alle noordelijke provincies: "Niet specifiek Friesland. Er is niet opgetreden, omdat de enige keer dat rapers betrapt zijn met twintig tot dertig eieren, er geen sprake was van strafbare feiten. Wel bestaat het vermoeden van circuitjes."

De handelaren zijn zwijgzaam over hun afzetkanalen. In Dalfsen aan de Overijsselse Vecht kun je in restaurant Pien 'oeuf de vanneau' met selderiezout eten. Het gerecht staat niet op de kaart, maar van mond tot mond gepropageerd gaan er dezer dagen twintig kievitseieren per week door de keuken. Ze zijn volgens de restauranthouder gezocht door 'een buurman' in ruil voor een fles jenever.

Goede kwaliteit nieuwe haring (14 mei)

De kwaliteit van de Hollandse Nieuwe is goed en er is voldoende nieuwe haring om aan de vraag te voldoen. Dat komt mede door het warme weer van de afgelopen dagen. De verkoop van de nieuwe haring start 27 mei. Volgens voorzitter L. Ouwehand van het Nederlands Visbureau mag er dit jaar in totaal 254.000 ton haring worden gevangen. Dat was vorig jaar nog 159.000 ton. Het vangstquotum is verhoogd, omdat de haringstand zich de afgelopen twee jaar in de Noordzee goed heeft hersteld.

Echtheid van echte Gelderse rookworst in het geding (18 juni)

Hoe Gelders is de Gelderse rookworst eigenlijk? De herkomst aanduiding van de hoefijzervormige worst is momenteel inzet van een zaak bij de Reclame Code Commissie. In het geding is de 'echte Gelderse rookworst' van Unox.

De kwestie is aangezwengeld door oud voedingsconsulent en bezorgd burger E. Jambroes. Hij wil de gemeenschap behoeden voor 'het afglijden naar massaproducten die onder misleidende benamingen in de handel worden gebracht'. "Het product rookworst is een probleemkind."

Het 'worstdossier' van Jambroes bevat naast correspondentie met tal van betrokkenen ook een verzameling van tientallen worst verpakkingen. Hij ergert zich al jaren aan de 'kookworsten' van de voedsel multinationals. "De meeste fabrieksworsten hebben niets meer te maken met het oorspronkelijke product, terwijl die suggestie wel wordt gewekt." Een echte rookworst heeft een vel van darm en komt uit een rookkast. De doorsnee worst gaat in een imitatiedarm van collageen. Dat snijdt makkelijk en hapt prettig weg. "Typisch een worst die is afgestemd op tekortschietend bestek en slechte gebitten." Essentieel onderscheid is verder dat de productierookworst zelden de rookkast heeft gezien. Meestal komt de rooksmak uit een flesje.

Volgens opgave van de Vereniging voor de Nederlandse Vleeswaren industrie eten Nederlanders ongeveer vijftig miljoen worsten per jaar. Worst is een favoriete begeleider van stamppot, het nationale gerecht bij uitstek. Jambroes: "De Nederlander heeft een prakduim. Vroeger werd alles door elkaar gehusseld. Op het platteland zie je dat nog veel."

De Ranja komt terug (22 juni)

Hele volksstammen zijn er mee opgegroeid. Ranja. Bij het schoolreisje hoorde vroeger ranja. Bij de kinderverjaardag hoorde ranja. En soms op zondagen. Het was 'de' frisdrank voordat grote bedrijven op de markt kwamen met allerlei complexe 'siroop' bussen. Ruim vijftien jaar was het niet te krijgen. Maar siropenleverancier De Burg uit Heerhugowaard brengt de Ranja nu terug op de markt. De naam Ranja is de reden voor de herlancering. "Bijna iedereen kent het merk", zegt commercieel directeur C. Verhorst in het jongste nummer van Distrifood voor de supermarkten. De markt voor siroopen is het afgelopen jaar gestegen met 13 procent. De omzet in de supermarkten zit rond de 175 miljoen gulden.

Nieuwe haring

Ban on trade of plovers' eggs ignored

(April 2nd)

Collectors of plovers' eggs can still deliver their take at the Leeuwarden cattle market, even though the trade of these eggs has officially been prohibited by law since 1994. "After all, there is hardly anything that is admissible anymore", contemplates a cattle trader about this side-trade, which is as old as the cattle market itself. Every week, hundreds of eggs are traded at the cattle market.

Plovers' eggs made one guilder a piece at a steady market on Tuesday morning. The first eggs made two guilders and a half. But supplies are going up. It has been good weather for collecting eggs since Friday, and it is also the period when ardent searchers take their days off. The eggs are supplied by the collectors themselves, but cattle truckers serve as couriers, too.

Even before the crack of dawn, the two traders present themselves on the margin of the Leeuwarden cattle market. They have never been away since the trade-ban, which is in line with the European Bird Instruction. Only the little baskets lined with buckwheat husks, which used to be the traditional hallmarks of the egg-buyers, remain discretely in the boots of the cars nowadays.

The cattle market itself adopts a most gentle attitude of tolerance. The market's superintendent points the newcomer in the direction of the traders straight away. As an insider, he informs people that the veterinarian who supervises the Leeuwarden market is after the speckled eggs as well.

At the Public Prosecutor's Office in Leeuwarden, they have no quick recollection of any bookings in connection with the trade in plovers' eggs. The General Inspection Service (AID) of the Ministry of Agriculture is supposed to report such cases. The spokesperson for the AID in Kerkrade says that the trade of plovers' eggs at markets is being supervised, but that AID staff do not come across that trade in practice. "It is also hard to inspect", considers the spokeswoman.

There is a clandestine trade of plovers' eggs on the Veluwe as well. According to Bert Top, who is the spokesperson for the police district office Veluwe North-West, tourists who collect eggs come from all northern provinces. "Not specifically Frisians.

No action has been taken, because the only time when collectors were caught with twenty to thirty eggs, there was no question of any punishable act. We suspect that there may be small trading circuits, though.

The traders are uncommunicative about their outlets. In Dalfsen, on the Overijssel River Vecht, you can eat 'oeuf de vanneau' with celery salt in Pien restaurant. The dish is not on the menu-card, but at this time of year, twenty plovers' eggs go through the kitchen each week as a result word-of-mouth promotion. According to the restaurant-owner, they have been collected by 'a neighbor' in exchange for a bottle of Dutch gin.

Good quality new herring (May 14th)

The quality of Dutch new herring is good, and there is plenty of new herring to meet demand. That is also due to the hot weather of recent days. The sale of new herring will start on May 27th. According to L. Ouwehand, the President

of the Dutch Bureau of Fisheries, a total of 254,000 tons of herring can be caught this year. That was only 159,000 tons last year. The fishing quota have been raised, because North Sea herring stocks have recovered well in the past two years.

Authenticity of real 'Gelderse rookworst' at stake (June 18th)

How 'Gelders' is 'Gelderse rookworst' really? At present, the designation of provenance of the horseshoe-shaped wurst is at stake in a case submitted to the Advertisement Code Commission. It is focusing on the real Unox 'Gelderse rookworst'.

The question has been raised by E. Jambroes, who is a former nutrient adviser and a concerned citizen. He wants to protect society against "sliding down towards mass products that are taken onto the market under misleading designations". The product 'rookworst' is a matter for concern.

Jambroes' wurst dossier' includes an exchange of letters with several people involved, as well as a collection of dozens of items of wurst packing material. He has been irritated for years by the 'cooked wursts' of the food multinationals. "Most factory-made wursts have nothing to do anymore with the original product, although that is what is suggested". A real 'rookworst' has a skin of gut and comes from a smokehouse. The average wurst goes into an imitation-gut made of collagen. That is easy to cut and nice to bite. "Typically a wurst to accommodate inferior cutlery and bad sets of teeth." An essential difference is also that a factory-made 'rookworst' does not as a rule see the inside of a smokehouse. The smoky flavor usually comes from a small bottle.

According to a report from the Association for Dutch Meat Products, Dutch people eat some fifty million wursts a year. Wurst is a favorite side-dish with stew, our most characteristic national dish. Jambroes: "The Dutch have a 'mash-thumb'. In the old days, everything was mashed. You can still see that a lot in the countryside."

The come-back of 'Ranja'

(June 22nd)

Whole tribes have grown up with it. 'Ranja'. In the old days, 'ranja' was there on schooltrips. 'Ranja' was there on children's birthdays. And sometimes on Sundays. It was 'the' soft-drink until big companies introduced all sorts of complicated cans of 'sirup' on the market. It has not been available for over fifteen years. But De Burg, the syrup supplier from Heerhugowaard, re-introduces 'Ranja' on the market now. The name 'Ranja' is the reason for the re-introduction. "Almost everybody knows the brand", says the commercial director C. Verhorst in the latest issue of Distrifood for supermarkets. The market for syrups has grown by 13 per cent in the past year. The turnover in supermarkets is approximately 175 million guilders.

Dodelijk hek scheidde Nederland van België in Eerste Wereldoorlog (16 april)

Een lang hek onder hoogspanning tussen Nederland en België heeft tijdens de Eerste Wereldoorlog 3000 mensen het leven gekost. Dit staat in een onderzoeksrapport dat vandaag wordt gepubliceerd in het Duitse weekblad *Die Zeit*.

Volgens historicus Alex Vanneste van de universiteit van Antwerpen bouwde Duitsland het 180 kilometer lange hek om te voorkomen dat spionnen het bezette België zouden binnenkomen. Nederland was neutraal in de Eerste Wereldoorlog. Ook wilden de Duitsers smokkelpraktijken voorkomen. Het hek stond onder een spanning van 2000 volt. De voor die tijd enorme hoeveelheid energie werd betrokken uit plaatselijke fabrieken en petroleumgestookte generatoren.

Deskundigen zetten vraagtekens bij het bestaan van de 'dodenezone', die zich uitstrekte van Vaals tot Brugge. Vanneste zegt echter te beschikken over foto's en documenten uit Duitse en Belgische archieven die het bestaan van het hek bevestigen. Hij publiceert het rapport in de herfst, na een studie van zeven jaar.

Erg goed lijkt het hek niet te hebben gewerkt. Vluchtelingen, smokkelaars en spionnen sprongen volgens Vanneste met een polstok over het hek of kropen door lege tonnen die ze in de afscheiding duwden. Restanten van het hek zouden nog altijd te vinden zijn in het grensgebied tussen Nederland en België. Er zou ook een verborgen monument bestaan om de slachtoffers te herdenken. Volgens *Die Zeit* was het bestaan van het hek in het gebied gemeengoed tot het in de jaren zestig werd vergeten.

Middeleeuwen op IJsselmeer (26 juni)

Met heel bijzondere gevoelens zullen twaalf mannen vandaag op het IJsselmeer het zeil hijsen. Ze beseffen namelijk dat ze de middeleeuwse zeilvaart op de voormalige Zuiderzee zullen laten herleven. Voor het eerst in 600 jaar zal een kogge zeilen op de historische wateren van weleer.

Eén van de twaalf zeilers is Gerald de Weerdt (50), de conservator van museum *Het Behouden Huys* op Terschelling. Hij is één van de initiatiefnemers van de stichting De Kamper Kogge, de organisatie die het schip uit de 13de eeuw aan de hand van een wrak heeft laten nabouwen.

"Een kogge", legt De Weerdt uit, "was voor de middeleeuwse mens wat de computer is voor de hedendaagse. Het was een belangrijke technische innovatie die de samenleving van toen drastisch heeft veranderd. De kogge is een bewijs dat er ook in de Middeleeuwen grensverleggende zaken hebben plaatsgehad."

De kogge was zo revolutionair omdat het schip voor het eerst in de geschiedenis een uitgebreide internationale handel mogelijk maakt. De kogge die vandaag onder zeil gaat is een replica van een nabij Nijkerk gevonden wrak. Dat schip, ongeveer 22 meter lang en 6,5 meter breed, was voor 85 procent herkenbaar, zodat scheepsarcheologen voor het eerst een zeer natuurgetrouwe nabootsing van het schip op papier konden zetten.

Bewust kozen De Weerdt en zijn mede-initiatiefnemers Kampen als bouw- en ligplaats voor het schip. De Hanzestad aan de monding van de IJssel in de vroegere Zuiderzee was in

de Middeleeuwen veruit de belangrijkste haven- en handelsstad van Europa.

"Kampen kun je de Europoort van de Middeleeuwen noemen", trekt De Weerdt een vergelijking met het huidige Rotterdamse havengebied. "De stad was het centrum van de toenmalige handelsvaart, met routes tussen de Baltische staten, Noordoost-Duitsland en Denemarken enerzijds en Midden-Europa anderzijds."

De bouw van historische schepen heeft tegenwoordig niet veel geheimen meer, maar het varen ermee was nog een duistere aangelegenheid. "We zijn heel benieuwd hoe het schip zal zeilen. Hoe de zeilvaart in die tijd werkelijk plaats had, is namelijk een gat in de kennis over de geschiedenis van de handelsvaart."

'Nederlander ontdekte Zuidpool' (27 juni)

Waarschijnlijk heeft al in 1599 de Nederlander Dirck Gerritsz de Zuidpool ontdekt. Dat concludeert de Groninger historisch geograaf dr. Wim Ligtendag. Tot nu toe werd de ontdekking van Antarctica toegeschreven aan de Rus Thaddeus von Bellingshausen en de Brit Edward Bransfield, in 1820.

Gerritsz' ontdekking wordt in 1622 vermeld door de Amsterdamse koopman Isaac Le Maire, maar is tot nu toe niet serieus genomen. Le Maire beschrijft hoe Dirck Gerritsz met zijn schip *Vliegend Hert*, ook wel *Blijde Boodschap* genaamd, op zoek was naar een nieuwe route naar Indië. Bij Kaap Hoorn viel zijn schip vijf weken lang ten prooi aan een straffe noordenwind, die hem ver zuidwaarts dreef. Daar kreeg hij een 'heel hoog Bergachtig Landt, vol Sneeuw, als het landt van Noorweghen, heel wit bedekt..' in het oog.

Ligtendag onderzocht of dit verhaal van Le Maire kan berusten op een persoonlijk contact met Gerritsz. Dat lijkt zeer waarschijnlijk, want Gerritsz vestigde zich in 1604 als koopman in Enkhuizen. Isaac Le Maire's vader was koopman in Hoorn. Beide kooplieden kenden elkaar goed, aldus Ligtendag.

Bovendien was vader Le Maire een van de geldschieters voor de expeditie waaraan Gerritsz met zijn *Blijde Boodschap* deelnam. Deze expeditie vertrok in 1589 met vier andere schepen uit Rotterdam.

De beschrijving van de Antarctische kust klopt goed met de aanblik die het Antarctisch Schiereiland vanaf zee biedt. Dit schiereiland is tot eind vorige eeuw Dirck Gerritszoonland genoemd. De naam werd afgezworen omdat de ontdekking door Gerritsz niet wetenschappelijk houdbaar werd geacht.

© Stichting Kamper Kogge

Middeleeuwse kogge op het IJsselmeer

Deadly fence separated the Netherlands from Belgium in WW I (April 16th)

A long high-voltage fence between the Netherlands and Belgium took the lives of 3,000 people during the First World War. This is written in a research report published in the German weekly magazine *Die Zeit* today.

According to Alex Vanneste, a historian at the University of Antwerp, Germany built the 180-kilometer fence to prevent spies from entering occupied Belgium. The Netherlands were neutral in the First World War. The Germans also wanted to prevent smuggling activities. The fence was charged with 2,000 volts. The huge quantities of energy in those days was taken from local factories and oil-burning generators.

Experts question the existence of the 'death-zone', which extended from Vaals to Bruges. Vanneste claims he possesses photos and documents from German and Belgian archives that confirm the existence of the fence. He will publish the report in the fall, after a seven-year study.

The fence does not seem to have worked very well. According to Vanneste, refugees, smugglers and spies jumped across the fence with a pole or crawled through empty barrels, which they had pushed into the barrier. Remnants of the fence are allegedly still there in the border area between the Netherlands and Belgium. There is also said to be a hidden monument to commemorate the victims. According to *Die Zeit*, the existence of the fence in the area was common knowledge until it was forgotten about in the sixties.

Middle Ages on IJsselmeer

(June 26th)

With very special feelings, twelve men will set sail on the IJsselmeer today. For, they realize that they are reviving medieval sailing on the Zuider Zee. For the first time in 600 years, a cog ship will sail on the historic waters of the past.

One of the twelve sailors is Gerald de Weerd (50), the curator of the *Safe House Museum* on Terschelling. He is one of the initiators of the Kampen Cog Foundation, the organization that has had the 13th-century ship rebuilt after the model of a derelict ship.

De Weerd explains: "to medieval man, a cog was what the computer is to modern man. It was a major technological innovation that drastically changed society then. The cog goes to show that fresh ground was broken in the Middle Ages as well."

The cog was so revolutionary because, for the first time in history, it made possible extensive international trade.

Medieval cog on the IJsselmeer

The cog that will set sail today is a replica of a derelict ship found near Nijkerk. Of that 22-meter-long and 6.5-meter-wide ship, 85 per cent was recognizable, so that ship-archeologists were able to draw a very true-to-nature duplicate of the ship for the first time.

De Weerd and his fellow-initiators deliberately chose Kampen for the construction- and harbor site of the ship. The Hanseatic town in the estuary of the River IJssel in the former Zuider Zee used to be by far the most important European harbor- and mercantile town in the Middle Ages.

"Kampen can be called the medieval counterpart of Europoort", De Weerd says in drawing a parallel with the present-day Rotterdam port. "The town used to be the center of mercantile shipping at the time, with routes between the Baltic states, Germany and Denmark on the one hand, and Central Europe on the other."

The construction of historical ships does not have many secrets anymore these days, but sailing one was still an obscure affair. "We are very curious to see how the ship will sail. After all, the way in which sailing actually took place in those days is still a gap in the knowledge about the history of mercantile shipping."

'Dutchman discovered South Pole' (June 27th)

Probably as early as 1599, the Dutchman Dirck Gerritz discovered the South Pole. That is the conclusion of Dr. Wim Ligtendag, who is a historian from Groningen. Until now, the discovery of the Antarctic used to be attributed to the Russian Thaddeus von Bellingshausen and the Briton Edward Bransfield in 1820.

Gerritz's discovery is reported in 1622 by the Amsterdam merchant Isaac Le Maire, but has not been taken seriously until now. Le Maire describes how Dirck Gerritz with his ship *Flying Deer*, alternatively called *Happy Message*, was trying to find a new passage to India. Near Cape Horn, his ship was at the mercy of a fierce northerly wind for five weeks, which pushed him far into a southerly direction. There, he caught sight of a "very mountainous country, covered with snow, like the country of Norway, totally covered in white".

Ligtendag tried to find out whether this story by Le Maire might be based on a personal contact with Gerritz. That seems very likely, for Gerritz established himself as a merchant in Enkhuizen in 1604. Isaac Le Maire's father was a merchant in Hoorn. Both merchants knew each other well, says Ligtendag.

Moreover, Le Maire, the father, was one of the funders of the expedition in which Gerritz took part with his *Happy Message*. This expedition set off with four other ships from Rotterdam in 1589.

The description of the Antarctic closely resembles the *appearance* of the Antarctic Peninsula when viewed from the sea. This peninsula was called Dirck Gerritszoonland until the end of the previous century. The name was rejected because the discovery by Gerritz was not regarded as scientifically tenable.

Nieuwe vleugel Rembrandthuis (4 april)

Kroonprins Willem-Alexander verricht op 7 mei de opening van de nieuwe vleugel van Het Rembrandthuis in Amsterdam. Met de nieuwbouw van 800 vierkante meter verdubbelt het museum zijn vloeroppervlakte. Daarmee kan het aantal bezoekers van 140.000 per jaar groeien tot 215.000.

De nieuwe vleugel grenst aan het oude woonhuis van de schilder dat de komende anderhalf jaar in zijn oorspronkelijke staat wordt teruggebracht.

Het Rembrandthuis, Amsterdam

‘Het is 15 mei en het is mooi weer’ (16 mei)

Als wetenschappers over vijftig, honderd of misschien wel 500 jaar de *Brieven aan de Toekomst* lezen, weten ze in elk geval één ding zeker: het was op 15 mei 1998 heel mooi weer. Als echte Hollanders maken vrijwel alle brieverschrijvers een opmerking over de wolkenloze hemel en de stralende zon.

Brieven aan de Toekomst is een initiatief van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur, het Meertens Instituut en het Nederlands Openluchtmuseum. Zij hopen honderdduizenden brieven binnen te krijgen waarin Nederlanders beschrijven wat ze op 15 mei deden. De brieven worden bewaard in een speciaal archief. Zodoende is 15 mei 1998 de best gedocumenteerde dag van de geschiedenis.

Brieven aan de Toekomst kunnen onder meer via e-mail naar het Openluchtmuseum in Arnhem gestuurd worden. Gistermorgen stroomden de brieven al binnen. Behalve het weer blijkt eten een belangrijk ingrediënt van het alledaagse Hollandse leven. Een oudere vrouw verzendt haar vrijdagse boodschappenlijstje, met daarop onder meer gist om zelf

brood te bakken. “Aan bakkersbrood zijn te veel slechte stoffen toegevoegd”, legt zij de toekomstige lezers uit.

Die lezers zullen waarschijnlijk de wenkbrauwen fronsen als ze in een brief van een Nederlander in Vietnam lezen dat hij uit zijn vaderland altijd een paar pakken Brinta meeneemt. En de echte Hollandse verjaardag blijft ook voor het nageslacht bewaard, want een jarige student beschrijft de “grote pan eten die mijn moeder maakt”. Alle gasten rond etenstijd mogen een vorkje meeprikken.

Een flink aantal brieven beschrijft zaken die anno 1998 een zegening of juist als heel slecht worden beschouwd. Tot de zegeningen behoren de contactlenzen. Heel slecht is de pijn die mensen nog steeds moeten lijden bij de tandarts. De één eet kauwgom om de gaten in de kiezen op te vullen, terwijl voor de ander “de hele dag overschaduwd wordt door het tandartsbezoek vanmiddag”.

Wie zijn relaas geheim wil houden, kan dat aangeven. Op de enveloppen is het vermelden van de gewenste openingsdatum voldoende.

Het Openluchtmuseum wijdt volgend jaar een tentoonstelling aan de *Brieven aan de Toekomst*. In een begeleidend boek is dan een selectie uit de niet-geheime brieven te lezen.

Reddingsactie voor literatuur (27 mei)

In Amsterdam is gisteren een speciale reddingsoperatie voor de klassieke Nederlandse literatuur begonnen. Sinds de jaren ‘80 leggen scholen de nadruk op het lezen van eigentijdse literatuur en doekte de ene uitgever na de andere uitgever zijn klassieke handel op. Om de grote werken uit de vaderlandse letterkunde voor consumenten beschikbaar te houden, is begonnen met de zogenoemde Deltareeks van minstens twaalf uitgaven. Het project heeft tot nog toe negen ton gekost, beschikbaar gesteld door D66-staatssecretaris A. Nuis (Cultuur). Nuis nam gisteren de eerste drie delen van de Deltareeks in ontvangst: *Camera Obscura* van Hildebrand, *Kleine Gedigten voor kinderen* van Hieronijmus van Alphen en *Maerlants Werk, Juweeltjes van zijn hand* door Jacob van Maerlant. In het najaar verschijnen *Het hart naar boven*, *Religieuze Poëzie uit de zeventiende Eeuw* en *Gedichten* door Jacques Perk. In het voorjaar van 1999 verschijnen werken van Guido Gezelle en Bredero.

Zelfportret-expo van Rembrandt (26 juni)

Geen enkele kunstenaar heeft zichzelf zo vaak geschilderd als Rembrandt. Toch is er nooit een speciale tentoonstelling gewijd aan zijn zelfportretten. Het Mauritshuis in Den Haag en de National Gallery in Londen doen dit na ruim drie eeuwen wel. Vanaf volgend jaar zomer zijn 25 schilderijen, 25 etsen en vijf tekeningen te bekijken waarop de meester zichzelf heeft afgebeeld. Voor de expositie *Rembrandt Zelf* komen bruiklenen uit onder andere Duitsland, Frankrijk, Zweden en Italië. Rembrandt (1606-1669) portretteerde zichzelf als burger, kunstenaar, extravagant, apostel Paulus en aan de voeten van Christus. *Rembrandt Zelf* is vanaf 9 juni 1999 in Londen te zien en vanaf 25 september in het Mauritshuis.

New wing Rembrandthuis (April 4th)

Crown Prince Willem-Alexander will perform the opening ceremony of the new wing to the Rembrandthuis in Amsterdam on May 7th. With the newly built accommodation, the museum will double its floor space. As a result, the number of visitors may go up from 140,000 to 215,000 a year.

The new wing is adjacent to the painter's old home of residence, which is going to be restored into its original state in the coming year and a half.

"It is May 15 and the weather is ok" (May 16th)

When scholars will be reading the *Letters to the Future* in fifty, a hundred or perhaps even 500 years time, they will at least know one thing for sure: on May 15th 1998, the weather was very nice. Being truly Dutch, practically all letter-writers comment on the cloudless skies and the sun shining brightly.

Letters to the Future is an initiative of the Dutch Anthropological Center, the Meertens Institute and the Dutch Open-Air Museum. They hope to receive hundreds of thousands of letters in which Dutch people describe what they were doing on May 15th. The letters will be stored in a special archive. In effect, May 15th 1998 is the best-documented day in history.

Letters to the Future can be sent to i.a. the Open-Air Museum in Arnhem. Yesterday morning, letters were already flooding in. Apart from the weather, food appears to be an important ingredient of everyday life in Holland. An elderly woman sends her Friday shopping list, which includes, for instance, yeast for baking her own bread. "Too many bad substances are added to baker's bread", she explains to future readers.

Those readers will probably frown when reading in a letter from a Dutchman in Vietnam that he always takes a few packs of Brinta with him from his native country. And the real Dutch birthday will also be preserved for posterity, because a student celebrating his birthday describes the "large pan of food my mother cooks". All guests can join in for a bite around dinner-time.

A considerable number of letters describe matters that are regarded as a blessing or, by contrast, as very bad, in the year 1998. Among the blessings are contact-lenses. Very bad is the pain people still have to suffer at the dentist's. While one person eats chewing-gum to fill the holes in that person's teeth, to another person, "the whole day is overshadowed by seeing the dentist's in the afternoon".

Those who want to keep their accounts confidential can indicate so. It suffices to note down the preferred date of opening on the envelope.

Next year, the Open-Air Museum will devote an exhibition to the Letters to the Future. In a companion, people can then read a selection from the non-confidential letters.

Rescue action for literature (May 27th)

Yesterday, a special rescue operation for classical Dutch literature was started in Amsterdam. Ever since the eighties, schools have emphasized the reading of contemporary literature, and, one after the other, publishers got rid of their classical merchandise. In order to keep the great works of national literature available for the consumers, the so-called Delta-series of at least twelve publications have been started. So far,

the project has cost nine hundred thousand guilders, which was made available by D66 Under-Secretary of State Nuis. Yesterday, Nuis accepted the first three volumes of the Delta-series: *Camera Obscura* by Hildebrand, *Kleine Gedigten voor Kinderen* by Hieronymus van Alphen and *Maerlants Werk, Juweeltjes van zijn Hand* by Jacob van Maerlant. This fall, *Het Hart naar Boven*, *Religieuze Poëzie uit de Zeventiende Eeuw* and *Gedichten* by Jacques Perk will be published. In the spring of 1999, works by Guido Gezelle and Bredero will be published.

Rembrandt self-portrait exposition (June 26th)

There is not an artist who painted himself as often as Rembrandt did. Still, there has never been an exposition dedicated to his self-portraits. This is what the Mauritshuis in The Hague and the National Gallery in London are going to do after more than three centuries. From the summer of next year, there will be an exhibition of 25 paintings, 25 etchings and five drawings on which the master has portrayed himself. For the exposition *Rembrandt Himself*, works will be loaned from i.a. Germany, France, Sweden and Italy. Rembrandt (1606 - 1669) portrayed himself as a civilian, an artist, an eccentric, the apostle Paul and at Christ's feet. *Rembrandt Himself* can be visited in London from June 9th 1999 and from September 25th in the Mauritshuis.

© Stichting Vrienden van het Mauritshuis, The Hague

Self-portrait of Rembrandt in old age

Libris-prijs na heftige discussie voor Voskuil

(26 mei)

De schrijver J.J. Voskuil heeft voor *Het Bureau 3: Plankton* de Libris-literatuurprijs 1998 gekregen. De prijs is hem gisteravond toegekend tijdens de jaarlijkse uitreiking van de onderscheiding in Amsterdam. Aan de romanprijs is een bedrag van 100.000 gulden verbonden.

De Libris-prijs is Voskuil overigens pas na heftige discussie

binnen de jury toegekend. De jury, onder voorzitterschap van Henk van Os, voormalig directeur van het Rijksmuseum in Amsterdam, maakt geen melding van unanimititeit, zelfs niet van een overgrote meerderheid in de jury, zoals meestal gebruikelijk, maar sprak zuinig van 'een meerderheid'. "Ik besef heel goed", was de bescheiden reactie van de schrijver gisteren dan ook, "dat bij een iets andere samenstelling van de jury een andere genomineerde gewonnen zou hebben."

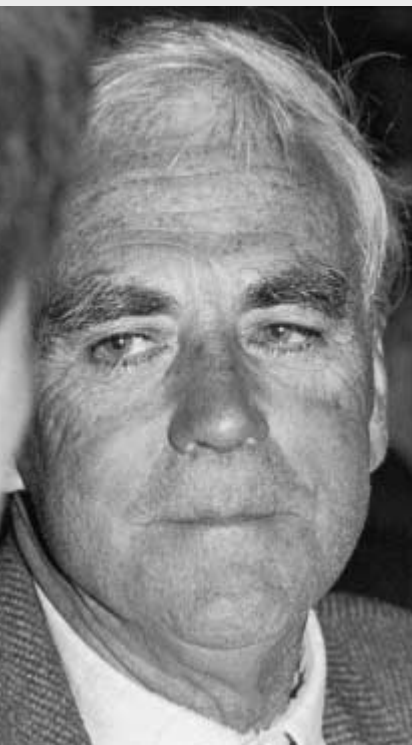
Voskuils grote romanreeks *Het Bureau*, die in het totaal acht delen zal bestrijken, waarvan nog vier delen moeten verschijnen, is dan ook wisselend gewaardeerd. Vooral de genadeloze afrekening met zijn voormalige werkring in het P.J. Meertens Instituut wordt hem door deze en gene aangerekend. Over de kwestie zegt de jury: "Als Voskuil wraak heeft wil-

len nemen op het P.J. Meertens Instituut... dan niet op het onbenul waarmee hij tijdens zijn arbeidzame leven te maken had, maar op het leven zelf."

Voskuil begon pas na zijn pensionering met schrijven. De jury vindt dat Voskuil niet zijn eigen verleden gekopieerd heeft; hij heeft "door tot op zekere hoogte afstand te nemen van de werkelijkheid, deze naar zijn hand gezet, haar symbolisch gemaakt, betekenis gegeven aan het onbetekenende, op een manier die de lezer in staat stelt zich terug te vinden in het verhaal".

Volgens de jury gaat het in *Het Bureau* om het existentiële probleem van de 'de onmacht om deel te nemen aan het maatschappelijk leven, maar dat desondanks wel te doen'. Maarten Koning, de hoofdpersoon van de reeks, noemt de jury 'de held van deze tijd', iemand zonder religie of politiek idealisme.

Voskuils eerder nominaties van delen uit *Het Bureau* hebben nooit een prijs opgeleverd. Voskuil gaf onlangs te kennen dat dit de laatste nominatie zou zijn waaraan hij mee zou werken. Vorig jaar werd hij wel onderscheiden met de Bordewijk-prijs.

© Jeroen van Putten, Amsterdam

J.J. Voskuil

Andere genomineerden waren dit jaar: Arnon Grunberg met *Figuranten*, Geerten Meijnsing met *Tussen mes en keel*, Helga Ruebsamen: *Het lied en de waarheid*, Nelleke Noordervliet: *Uit het paradijs* en *Gemis* van Manon Uphoff.

F.B. Hotz eindelijk geëerd (23 juni)

Nog net op tijd heeft F.B. Hotz, de schrijver van een klein maar compact oeuvre, de P.C. Hooft-prijs gekregen. Het heeft er zelfs alle schijn van dat de toekenning een soort inhaalmanoeuvre is om goed te maken wat anderen verzuimd hebben. De 76-jarige Hotz is namelijk praktisch uitgeschreven en maar sporadisch bekroond. Afgelopen jaar verscheen zijn verzameld werk, een kleine veertienhonderd bladzijden in totaal. "Misschien komt er nog iets", liet hij bij die gelegenheid weten. "Maar als dat niet zo is, is het niet erg. Misschien is alles gezegd. Je moet je niet herhalen. Net als een muzikant moet een schrijver op een zeker moment van ophouden weten.

En Frits Hotz kan het weten. Hij is zelf ooit musicus geweest, hij speelde in het naoorlogse Den Haag en omstreken trombone. Over die chaotische muzikantenjaren gaat zijn novelle *Proefspel*, verschenen in de gelijknamige bundel. Pas toen hij over de helft van zijn leven was, ruilde Hotz het muzikantenbestaan in voor het schrijverschap.

Hotz verraste in de jaren '80 heel literair Nederland met zijn debuut. De schrijver stelde zich zeer schuw op. Hij ging schuil achter een donkere bril en liet zich niet of nauwelijks interviewen. Hotz' debuut droeg de intrigerende titel *Dood weermiddel*. Het was een volstrekt nieuw geluid in een wat saaie tijd, waarin de lezer verveeld werd met een melig realisme.

Hotz schreef scènes uit de geschiedenis, vaak gezien door ogen van wat zonderlinge lieden, alsof het om verslagen van ooggetuigen ging. Het technisch gedetailleerde, magisch-realistische verhaal *De tramrace* uit zijn eerste boek had eerder al in het blad *Maatstaf* gestaan en was Hotz' roem vooruitgesneld. Het titelverhaal van *Dood weermiddel* ging over een chagrijnig beheerder van een geheel overbodig geraakt militair weermiddel uit de Franse tijd. Deze man zit niet alleen hier in opgesloten, maar ook in een bar slecht huwelijk. Met deze twee verhalen zette Hotz de toon van zijn latere werk: de absurde werkelijkheid en de strijd tussen de seksen.

Waarom Hotz in vroeger tijden door jury's steeds werd overgeslagen, heeft vermoedelijk te maken met het weinig spectaculaire karakter van zijn werk. Het is oer-Hollands in die zin dat er in de traditie van Elsschot, Emants en Van Oudshoorn een degelijk verhaal wordt verteld in een uiterst economische stijl, waarin elk woord op zijn plaats valt. De helden zijn voornamelijk antihelden en de sfeer is vaak wurgend.

Tot grote emoties komt het echter nooit, want daar is Hotz de auteur niet naar. Het blijft bij een voortdurend zeuren en schuren van het besef dat al die mensen over wie Hotz schrijft liever ergens anders, in een andere tijd, op een andere plaats en vooral onder een ander gesternte geboren hadden willen zijn. Dat geldt ook voor de meer autobiografische verhalen, die Hotz gaande zijn schrijverschap ging publiceren.

Libris Award for Voskuil after heated debate

(May 26th)

The author J.J. Voskuil has received the Libris Literature Award 1998 for *Het Bureau 3: Plankton*. He received the award during the annual presentation of the award in Amsterdam last night. The novel-award goes with a sum of 100,000 guilders.

The Libris Award has been awarded to Voskuil only after a heated debate among the jury members, though. The jury, chaired by Henk van Os, the former director of the Rijksmuseum in Amsterdam, does not mention unanimity, not even a vast majority of the jury, as is usually the case, but reservedly referred to "a majority". "I am well aware", the author therefore gave as his modest reaction yesterday, "that with a slightly different composition of the jury, a different nominee would have won".

Voskuil's large series of novels called *Het Bureau*, which will include a total of eight volumes, four of which are still to be published, has been reviewed in all sorts of different ways. In particular, he has been blamed by various people for his merciless settling of accounts with his former working-environment. On this issue, the jury says: "If Voskuil has been out for revenge on the P.J. Meertens Institute ... then it has not been on the ignorance he was faced with during his working life, but on life itself."

Voskuil only started writing after his retirement. The jury considers that Voskuil has not duplicated his own past; he has, "by assuming a certain degree of detachment, used it for his own purpose, made it symbolic, given meaning to the meaningless, in a way that enables the reader to identify with the story".

In the jury's view, *Het Bureau* is about the existential problem of "the inability of taking part in social life, but doing it nevertheless". The jury refers to Maarten Koning, the protagonist of the series, as "the present-day hero", somebody without religion or political idealism.

Voskuil's previous nominations for volumes of *Het Bureau* have never resulted in an award. Voskuil recently announced that this would be the last nomination he would participate in. Last year, though, he was awarded the Bordewijk Award.

This year's other nominees were: Arnon Grunberg with *Figuranten*, Geerten Meijsing with *Tussen Mes en Keel*, Helga Ruebsamen: *Het Lied en de Waarheid*, Nelleke Noordervliet: *Uit het Paradijs* and *Gemis* by Manon Uphoff.

F.B. Hotz honored at last (June 23rd)

Just in time, F.B. Hotz, the author of a small but compact body of work, has received the P.C. Hooft Award. Indeed, it would very much seem that the award is some sort of catching-up maneuver in making up for what others have failed to do. After all, Hotz, who is 76 years old, has practically finished writing and has only rarely received an award. His complete works, nearly fourteen hundred pages in all, were published last year. "Something else may follow", he said on that occasion. "But if that is not the case, it does not matter much. Perhaps everything has already been said. One should not repeat oneself. Like a musician, a writer has to know when to stop."

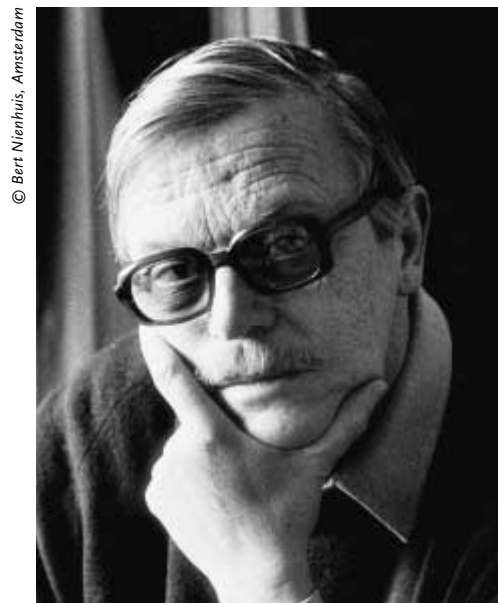
And Frits Hotz knows what he is talking about. He once used to be a musician himself, he played on the trombone in post-war The Hague and its surroundings. Those chaotic years as a musician form the subject of his novella *Proefspel*, published in the volume with the same name. Only when he had half of his life behind him did Hotz change the life of a musician for that of a writer.

In the seventies, Hotz surprised all of the literary Netherlands with his debut. The writer assumed a very low profile. He concealed himself behind a dark pair of specs and allowed hardly any interviews, if at all. Hotz's debut had the intriguing title *Dood Weermiddel*. It was a completely new voice in a somewhat uneventful period, in which the reader was getting bored with a corny kind of realism.

Hotz wrote episodes from history, often viewed from the perspective of slightly extravagant characters, as though they were eye-witness reports. The technically detailed, magic-realistic story *De Tramrace* in his first book had previously been published in the magazine *Maatstaf* and had forerun Hotz's fame. The title-story of *Dood Weermiddel* was an ill-tempered guard of a piece of military defense equipment of the French period, which had become totally redundant. This man has been locked up not only in this, but also in an extremely bad marriage. In these two stories, Hotz set the tone for his later work: absurd reality and the battle of the sexes.

The reason why Hotz was usually passed over by juries in the past is probably due to the not very spectacular nature of his work. It is typically Dutch in the sense that, in the tradition of Elsschot, Emants and Van Oudshoorn, a down-to-earth story is narrated in an extremely economical style, in which every word is in its proper place. The heroes are mainly anti-heroes, and the atmosphere is often strangling.

It hardly ever leads to intense emotions. It does not go beyond a continuous nagging and jarring of the awareness that all those people Hotz writes about would rather have been born somewhere else, at a different time, in a different place, and, above all, under different stars. That also goes for the more autobiographical stories Hotz started to publish in the course of his career as a writer.

© Bert Nienhuis, Amsterdam

F.B. Hotz

Nationaal Monument in ere hersteld (22 april)

Na een ingrijpende restauratie van bijna een jaar is gisteren het Nationaal Monument op de Dam weer in gebruik genomen. Tijdens een sobere bijeenkomst plaatste minister Borst bij het monument een plaquette met de tekst 'Vrijheid is niet vanzelfsprekend'. De plaquette herinnert aan het gereedkomen van de restauratie.

Eind 1995 werd het verval van het gedenkteken goed duidelijk, toen de eerste brokken steen naar beneden kwamen. Het monument vertoonde op diverse plaatsen scheuren. De gebruikte steensoort travertijn bleek door het weer aangetast.

Juni vorig jaar werd een begin gemaakt met de restauratie. De 34 reliëfs en beelden gingen naar Duitsland voor impregnatie met kunsthars. De 22 meter hoge pyloon werd tot op de voet afgebroken en voorzien van een afwatering. Ook de wand met urnen bleek er slecht aan toe en moest voor restauratie worden afgebroken. In de urnen zit aarde van fusillade- en erebegraafplaatsen uit alle Nederlandse provincies en Nederlands-Indië.

Het Nationaal Monument van beeldhouwer J. Rädecker en architect J. Oud dateert van 1956. Bij de onthulling beloofde de toenmalige burgemeester van Amsterdam D'Ailly dat de stad "ten eeuwigden dage" de zorg voor het rijksmonument op zich zou nemen.

Oorlogsslachtoffers herdacht (5 mei)

Nederland heeft gisteren de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht. Koningin Beatrix en prins Claus legden een krans bij het gerestaureerde Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam.

Op de Waalsdorpervlakte in de Haagse duinen kwamen enkele duizenden mensen bijeen. Ze hielden een stille tocht langs het sobere monument met de vier houten kruisen. In de duinen fusilleerden de Duitsers tijdens de oorlog 253 mensen, onder wie veel verzetsstrijders. Ook bij het voormalige kamp Westerbork kwamen duizenden mensen om te herdenken.

In Amsterdam waren het koninklijk paar en prins Willem-Alexander ook aanwezig bij de herdenkingsbijeenkomst in de Nieuwe Kerk. De schrijver Adriaan van Dis hield daar een voordracht en Leo Vroman las een gedicht voor.

Burgemeester Patijn van Amsterdam zei tijdens zijn toespraak op de Dam dat de herinnering aan de oorlog nog steeds levend is. "Het verleden is niet voorbij, het is steeds bij ons. Het gedenken verbindt het verleden met de toekomst. Het herschept het heden, ontrukkt het aan de vergetelheid en schept hoop voor de toekomst."

In Nijmegen legde een vertegenwoordigster van samenwerkende grensoverschrijdende vredesgroeperingen als eerste Duitse tijdens de Dodenherdenking een krans. Zij deed dat samen met een Nederlandse jood, die eveneens lid is van de politieke en kerkelijke vredesorganisaties in de regio Nijmegen. Prof. dr. J. Bosmans, bestuurslid van het Stedelijk 4 en 5 Mei Comité, zie trots te zijn op de voortrekkersrol die Nijmegen speelt in het grensoverschrijdend herdenken van de Tweede Wereldoorlog. "De herdenking moet worden ontdaan van nationalistische sentimenten", vindt hij.

Slachtoffers zijn deel van ons' (5 mei)

De kinderen zwegen. Joop Waterman zweeg. Hoog in de

verte ronkte een vliegtuig weg. Alleen de vogels rumoerden door in het bos, verder was het stil. Duizenden mensen in doodse stilte bij dat ene, wereldberoemde stootblok. Het grind, de omgebogen rails, het monument van Westerbork. De traditionele dodenherdenking gisteravond om acht uur. Vele duizenden trokken over het voormalig kampterrein naar het monument in een honderden meters lange stoet, voorafgegaan door twee schoolkinderen die een bloemenkrans met zich meevoerden. Bij het monument luidde vanaf half acht de klok van het vroegere doorgangskamp. Om vijf minuten voor acht droegen drie leerlingen van christelijke basisschool De Wegwijzer uit Westerbork gedichten voor van Ida Vos. Daarna sprak Joop Waterman, in augustus 1943 in het kamp geboren. Een van de weinigen die het overleefden. "Als de knoppen opengaan, denken wij aan hen. Als het zomer is, denken wij aan hen. Als we het moeilijk hebben, denken wij aan hen. Zij zijn een deel van ons". Waterman sloot af met het joodse kaddish, een loflied op God, uitgesproken op de jaarlijkse herdenkingsdag van een dierbare overlevende. Na de twee minuten stilte bracht Egbert Stroeve van de Johan Willem Friskapel de Last Post ten gehore. Aansluitend legden vele honderden hun bloemen aan de voet van het monument. Terwijl een groot deel van de bezoekers al huiswaarts keerde, bracht het Zadikoff-koor op het plein van de 102.000 stenen herdenkingsliederen ten gehore.

Bevrijdingsdag in Nederland (6 mei)

Nederland heeft Bevrijdingsdag massaal gevierd. De viering begon gistermorgen officieel bij het Vredespaleis in Den Haag. Centraal stond vrijheid, grondrechten (150 jaar Grondwet) en 50 jaar mensenrechten. De feestelijke slotmanifestatie was 's avonds traditiegetrouw in Amsterdam.

In Wageningen liepen honderden oud-strijders uit binnen- en buitenland het jaarlijks defilé in aanwezigheid van prins Bernhard.

In Den Haag begon de viering van Bevrijdingsdag met het in gang zetten van een 'stemmengolf'. Driehonderd zangers en zangeressen hieven het speciaal gecomponeerde lied 'Stemmen voor Vrijheid' aan, waarna Bill van Dijk dit overnam. De stemmengolf begon daarna aan een reis door Nederland, en eindigde 's avonds met een concert op de Amstel in Amsterdam. De Koningin woonde deze optredens bij, met vele duizenden andere mensen.

De provincie Zuid-Holland was dit jaar gastheer van het bevrijdingsfeest en koos als locatie het Vredespaleis. Daar vierde men ook het 150-jarig bestaan van de Grondwet. In aanwezigheid van koningin Beatrix begon gistermiddag in de Rechtszaal van het Vredespaleis een herdenking van dit historisch feit.

Het monument van Westerbork: de omgebogen rails

National Monument restored (April 22nd)

After a drastic renovation of almost a year, the National Monument on the Dam was reinstated yesterday. During a sober meeting, Secretary of State Borst placed a plaque near the monument with the text 'Freedom is not a matter of course'. The plaque commemorates the completion of the renovation.

At the end of 1995, the decay of the monument became very clear when the first bits of stone came falling down. The monument was visibly cracked in various places. The type of stone that had been used, called travertine, appeared to have become eroded by the weather.

In June last year, the renovation was started. The 34 reliefs and sculptures went to Germany for impregnation with synthetic resin. The pylon, which is 22 meters tall, was pulled down to its base and equipped with a drainage system. The wall with urns also appeared to be in bad condition and had to be pulled down for renovation. The urns contain earth from fusillade- and honorary burial-places from all Dutch provinces and the Dutch East Indies.

The National Monument, made by the sculptor J. Rädecker and the architect J. Oud dates from 1956. At the time of the unveiling, the then mayor of Amsterdam Mr D'Ailly promised that the city would take care of the monument 'into eternity'.

War victims commemorated (May 5th)

The Netherlands commemorated their victims of the Second World War yesterday. Queen Beatrix and Prince Claus laid a wreath near the renovated National Monument on the Dam in Amsterdam.

A couple of thousand people gathered at the Waalsdorpervlakte in the dunes of The Hague. They walked in silence past the simple monument of four wooden crosses. During the War, the Germans executed 253 people in the dunes, among whom many members of the resistance. Thousands of people also went in commemoration to the former camp of Westerbork.

In Amsterdam, the royal couple and Prince Willem-

Alexander were also present at a commemorative gathering in the Nieuwe Kerk. The author Adriaan van Dis read a speech there, and Leo Vroman recited a poem.

In his speech on the Dam, Mayor Patijn of Amsterdam said that the memory of the War is still alive. "The past is not over, it is always with us. Commemoration links the past to the future. It recreates the present, wrests it from oblivion and creates hope for the future".

In Nijmegen, a female repre-

sentative of cooperating cross-border peace groups was the first German to lay a wreath during the Service for the Commemoration of the Dead. She did so together with a Dutch Jew, who is also a member of the political and churchly peace-organizations in the Nijmegen region. Professor Dr. J. Bosmans, a member of the City Committee for 4 and 5 May, said he was proud of the pioneering role Nijmegen is playing in the cross-border commemoration of the Second World War. "The commemoration must be freed from nationalistic sentiments", in his view.

'Victims are part of us' (May 5th)

The children were silent. Joop Waterman was silent. High up in the distance, an airplane droned off. Only the birds chattered on in the woods; the rest was silence. Thousands of people in dead silence near that one, world-famous bumper. The gravel, the curbed rails, the monument of Westerbork. The traditional commemoration of the dead yesterday at eight o'clock. Many thousands of people went across the former site of the camp towards the monument in a parade of hundreds of meters long, preceded by two children carrying a flower-wreath. At the monument, the clock of the former transit-camp had been tolling since half past seven. At five minutes to eight, three pupils of the Protestant primary school De Wegwijzer from Westerbork recited poems composed by Ida Vos. After that, some words were spoken by Joop Waterman, who had been born in the camp in August 1943. One of the few who survived. "When flowerbuds are opening, we think of them. When it is summer, we think of them. When we are going through hard times, we think of them. They are part of us." Waterman concluded with a Jewish Kaddish, a song in praise of God, recited on the annual day of commemoration of a loved one who has died.

After the two-minute silence, Egbert Stroeve of the Johan Willem Friso-band sounded the Last Post. Subsequently, many hundreds of people laid their flowers at the bottom of the monument. While many of the visitors were already returning home, the Zadikoff choir sang commemorative songs on the square of the 102,000 stones.

Liberation Day in the Netherlands (May 6th)

The Netherlands have celebrated Liberation Day on a large scale. The celebration officially started at the Peace Palace in The Hague yesterday morning. The focus was on freedom, constitutional rights (150th anniversary of the Constitution) and 50 years of human rights. The festive end-manifestation was, in line with tradition, in Amsterdam during the evening.

In Wageningen, hundreds of veteran soldiers from our own country and abroad marched the annual parade in the presence of Prince Bernhard.

In The Hague, the celebration of Liberation Day started with the setting in motion of a 'wave of voices'. Three hundred male and female singers started the specially composed song 'Voices for Freedom', after which Bill van Dijk took over. The wave of voices then started on a journey through the Netherlands and finished in the evening with a concert on the River Amstel in Amsterdam. The Queen attended these performances, along with thousands of other people.

Het monument van Westerbork: the curbed rails

Meer Antillianen naar Nederland (27 april)

De trek van Antillianen naar Nederland is de laatste twee jaar sterk toegenomen. Vorig jaar verhuisden gemiddeld zeven mensen per dag naar ons land. In 1996 waren dat er drie per dag, wat toen al een sterke stijging was in vergelijking met de jaren daarvoor. Vooral jongeren en ouderen uit Curaçao besluiten het geboorte-eiland te verlaten, zo blijkt uit cijfers van het Bureau Burgerlijke Stand in Willemstad. Door de sedert 1996 sterk verslechterde economische situatie is de werkgelegenheid afgenomen.

Verkiezingsuitslag: formatie nieuw kabinet een zware klus (7 mei)

Met de opkomst van 73 procent van de kiezers werd bij de Tweede Kamerverkiezingen van gisteren een nieuw dieptepunt bereikt. De grote winst was voor de PvdA, VVD en GroenLinks, de grote verliezers werden D66, CDA en de ouderenpartijen.

De grote winnaars van de Tweede-Kamerverkiezingen, PvdA en VVD, kunnen met verliezer D66 opnieuw een tweede paars kabinet gaan formeren. PvdA-leider Kok zei gisteravond dat de kiezer vertrouwen heeft getoond in het huidige paarse kabinet van PvdA, VVD en D66. Samen hebben zij een winst van vijf zetels geboekt.

Ook VVD-lijsttrekker Bolkestein liet zich in die zin uit, maar VVD-vice-premier Dijkstal voorspelde moeizame onderhandelingen met winnaar PvdA. "De formatie wordt nog een hele klus", zei hij. D66-lijsttrekker Borst vond dat haar partij na het forse verlies eerst goed moet nadenken of zij weer wil regeren. Maar nadat gisteravond laat bleek dat de Democraten 14 zetels hebben gekregen, is de kans wel een stuk groter geworden.

Het CDA van lijsttrekker De Hoop Scheffer leed een gevoelige nederlaag (van 34 naar 29 zetels). GroenLinks (van 5 naar 11) en Socialistische Partij (van 2 naar 5) verzilverden hun voorspelde winst.

Kok wist de PvdA voor de eerste keer naar een grote overwinning te leiden. "Dit resultaat mag er zijn", reageerde een opgetogen Kok. De VVD van Bolkestein boekte een historische winst. De PvdA blijft de grootste partij met 45 zetels, de VVD wordt de tweede partij met 38 zetels. Gisteravond leken het er zelfs 39, maar in de loop van de nacht raakte de VVD nog een restzetel kwijt aan de SGP.

De ouderenpartijen, in 1994 nog goed voor zeven zetels, zijn weggevaagd, evenals de Centrumdemocraten (nu nog drie zetels). CD-leider Janmaat zei te overwegen zijn partij op te heffen en onder een nieuwe naam opnieuw te beginnen.

De drie kleine confessionele partijen SGP, GPV en RPF blijven stabiel op negen zetels.

Na de klinkende overwinning ligt het voor de hand dat de Koningin nog deze week een PvdA-informateur of formateur benoemt. Het is zo goed als zeker dat dan eerst de mogelijkheden van een nieuw paars kabinet worden onderzocht. De verkiezingsuitslag maakt ook een VVD/PvdA-kabinet zonder D66 mogelijk. Een CDA/PvdA-kabinet is onmogelijk, een VVD/CDA-kabinet eveneens omdat beide combinaties geen meerderheid vormen. De fracties komen vandaag bijeen om de uitslag te bespreken.

Hervormde kerken armer (16 mei)

De inkomsten van de hervormde gemeenten zullen de komende jaren blijven dalen. Daarom moeten de kerkvoogden de hand op de knip houden en zich voortdurend afvragen of uitgaven echt wel nodig zijn. Ook moet de hervormde synode efficiënter gaan werken. Dat blijkt uit een enquête die de Hervormde Vereniging van Kerkvoogdijen onder 1339 colleges van kerkvoogden heeft gehouden. Veel gemeenten hebben noodgedwongen bezuinigd op de uitgaven voor kosters, organisten, administratieve medewerkers, kerkgebouwen en het pastoraat.

Proef met gekozen burgemeester mag (29 mei)

Het houden van experimenten waarbij de burgemeester door de bevolking wordt gekozen is niet in strijd met de grondwet. Dat blijkt uit een rapportage die ambtenaren van Binnenlandse Zaken op verzoek van de informateurs Kok, Zalm en Borst hebben opgesteld.

Volgens kringen rond de informateurs is het drietal serieus bereid te kijken naar proeven met een gekozen burgemeester. D66 heeft een aantal malen laten blijken buitengewoon te hechten aan de invoering van de gekozen burgemeester. De democraten hebben verkapt bedreigd niet aan Paars-2 te zullen meedoen als zij op dit punt hun zin niet krijgen.

De VVD voelt er echter niets voor de huidige procedure, waarbij de burgemeester door de Kroon wordt benoemd, te wijzigen. De PvdA wil de burgemeester door de gemeenteraad laten kiezen.

Het houden van experimenten met de door de bevolking gekozen burgemeester zou een mogelijk compromis zijn. Temeer omdat het definitief regelen van de gekozen burgemeester in de komende kabinetsperiode niet mogelijk is. Daar zou namelijk een grondwetswijziging voor nodig zijn en dat duurt vele jaren.

Volgens de ambtenaren van Binnenlandse Zaken is voor experimenten echter geen grondwetswijziging nodig. Wel adviseren zij de proeven wettelijk te regelen. De minister van Binnenlandse Zaken zou het recht moeten krijgen een gekozen kandidaat niet te benoemen als die niet door de beugel kan, bijvoorbeeld wegens een crimineel verleden. De minister zou dan de verkiezing niet bindend moeten kunnen verklaren en zelf een kandidaat voor het burgemeesterschap moeten kunnen voordragen.

More Antillians to the Netherlands

(April 27th)

The migration of Antillians to the Netherlands has dramatically increased in the past two years. Last year, an average of seven people moved to our country every day. In 1996, that was three a day, which then was already a big increase from the previous years. Especially young and elderly people from Curaçao decide to leave their native island, according to statistics of the Records Office in Willemstad. Due to the economic situation that has greatly deteriorated since 1996, employment has gone down.

General election results: formation new cabinet tough job (May 7th)

With a return of 73 per cent of the vote, yesterday's general elections reached a new low. The big gains were made by Labor (PvdA), Liberals (VVD) and the Green Party; the big losers were the Democrats (D66), the Christian Democrats (CDA) and the senior-citizens' parties.

The big winners of the general elections, the PvdA and the VVD, can form a second purple cabinet with D66 again (i.e. a coalition of 'red' Labor and 'blue' Liberals and D66 in the middle, ed.). Yesterday, PvdA leader Kok said voters showed confidence in the present purple cabinet of PvdA, VVD and D66. Together they gained five seats.

VVD leader Bolkestein spoke in similar terms, but the VVD deputy-leader Dijkstal predicted strenuous negotiations with the winning PvdA. "The formation is going to be a tough job", he said. D66 leader Borst considered that her party would have to think hard about whether it wants to be in government again. But, late last night, after it appeared that the Democrats got 14 seats, it became much more likely.

The CDA, led by De Hoop Scheffer, suffered a painful defeat (from 34 to 29 seats). The Green Party (from 5 to 11) and the Socialist Party (from 2 to 5) cashed in on their predicted gain.

Kok succeeded in leading the PvdA to a huge victory for the first time. "This result is significant", Kok replied in an upbeat mood. Bolkestein's VVD made a historic gain. The PvdA remains the main party with 45 seats, the VVD is going to be the second party with 38 seats. Last night, they were even looking at 39, but, in the course of the night, the VVD lost a residual seat to the Reformed Party SGP.

The senior citizens' parties, worth seven seats only in 1994 have been swept away, like the extreme right-wing CD party (still holding three seats at present). CD leader Janmaat said he considered dissolving his party and starting it again under a new name.

The three small confessional parties SGP, GPV and RPF remain securely at nine seats.

After the resounding victory, it stands to reason that the Queen will appoint a PvdA fact-finder or formation leader. It is practically certain that the option of a new purple cabinet will be looked into first then. The election results also create the possibility of a VVD / PvdA cabinet without D66.

A CDA/PvdA cabinet is impossible, and so is a VVD/CDA cabinet, because both combinations do not form a majority. The political parties are meeting today to discuss the results.

Reformed churches poorer (May 16th)

Revenues from Reformed parishes will continue to go down in coming years. Consequently, churchwardens will have to keep a tight hand on their purses and keep asking themselves whether expenditures are really necessary. In addition, the Reformed Synod will have to work more efficiently. That is shown in a poll among 1,339 boards of churchwardens, conducted by the Reformed Association of Church Wardens. Many parishes have cut expenditures on vergers, organ players, administrative staff, church buildings and pastoral care.

Experiment with elected mayor allowed

(May 29th)

Doing experiments in which mayors are elected by the people is not in conflict with the Constitution. That is shown in a report written by officials of Domestic Affairs at the request of the fact-finders Kok, Zalm and Borst.

According to sources around the fact-finders, the three are prepared to consider in earnest the experiments with an elected mayor. D66 has indicated a number of times that it is committed to the institution of the elected mayor. The Democrats have threatened in covered terms not to join the second Purple Cabinet if they do not get their way on this issue.

The VVD, however, is not at all inclined to change the present procedure, in which the mayor is appointed by the Crown. The PvdA wants the mayor elected by the municipal council.

Doing experiments with a mayor elected by the people could be a compromise. The more so, because it is not possible to settle the issue of the elected mayor conclusively in the next term of the cabinet. The fact is that that would require a change in the Constitution, and that takes many years.

According to officials of Domestic Affairs, however, no change in the Constitution is required for experiments. Still, they recommend regulating the experiment by law. The Secretary of State for Domestic Affairs should be given the right not to appoint an elected candidate when that person is not acceptable, because of, for instance, a criminal record. The Secretary of State should then be able to declare the election not binding and propose a candidate for the position of mayor himself /herself.

Brugklasser lijdt onder boekenlast (16 april)

Een brugklasser sjouwt gemiddeld 7 kilo aan boeken mee naar school. Dat is ongeveer 14 procent van het lichaamsgewicht. De zware last wordt meestal gedragen in een rugzak. De ouderwetse leren schooltas is uit, zo blijkt uit een onderzoek onder 800 eerste- en tweedeklassers in het voortgezet onderwijs.

De tassen werden begin dit jaar gewogen op middelbare scholen in de regio's Arnhem en Doetinchem. Dat gebeurde op de langste schooldag van de week. De bagage van meisjes bleek gemiddeld een ons zwaarder dan die van jongens. De gemiddelde boekenlast lijkt groter dan in andere landen, zegt onderzoekster mevrouw Dols van de GGD in Arnhem. "In Oostenrijk bijvoorbeeld mogen kinderen niet meer dan 10 procent van hun lichaamsgewicht dragen. Daar wordt op toegezien. Hier liep het soms op tot 25 procent."

De onderlinge verschillen zijn groot, zelfs binnen een klas. "In een bepaalde klas had de ene leerling 6 kilo in zijn tas, terwijl een ander ruim 13 kilo droeg. Soms ligt de verklaring voor de hand. We troffen in één geval acht blikjes cola aan in een tas. Maar over het algemeen hebben we geen verklaring voor de grote verschillen", aldus Dols.

Het onderzoek geeft aan dat de tijd van de traditionele varenklersen schooltas voorbij is. Liefst 82 procent van de jongeren draagt de schoolspullen nu in een rugzak. Voor de fysieke belasting is dat een gunstige ontwikkeling. Dols: "De beste manier van dragen is zo dicht mogelijk bij het lichaam, zoals bij een rugzak. Een volgestopte ouderwetse schooltas is eigenlijk slechter voor rug, nek en schouders."

De definitieve resultaten van het onderzoek worden pas in de loop van dit jaar bekend. De voorlopige resultaten gaan naar de Commissie Boekentas die eind deze maand staatssecretaris Netelenbos van Onderwijs adviseert. De commissie bestaat uit negen leden, onder wie vertegenwoordigers van TNO, Veilig Verkeer Nederland en het scholierencomité Laks. Ze kijken naar gezondheidsrisico's voor het kind en de gevaren die een zware bepakkings oplevert in het verkeer. In het advies zullen richtlijnen worden opgenomen voor de ideale rugtas. Ook worden uitgeverij aangesproken om bij hun uitgave rekening te houden met de zware last van de brugklasser.

Lange weg naar school (22 april)

Jongeren van achttien jaar en ouder reizen gemiddeld acht kilometer om naar school te komen. Bij de meeste leerlingen van deze groep ligt de reisafstand echter op vijf kilometer. De reiskosten zijn gemiddeld 450 gulden per jaar. Dat staat in een onderzoek naar de reisafstanden van jongeren die 18 jaar of ouder zijn en nog op de middelbare school zitten. Minister Ritzen vroeg om dit onderzoek omdat leerlingen in deze leeftijd sinds januari 1997 geen OV-studentenkaart meer krijgen als ze nog in het voortgezet onderwijs zitten.

Nederlandse jeugd langer en dikker (11 juni)

De Nederlandse jeugd wordt steeds langer en dikker. Uit een onderzoek van TNO en het Leids Universitair Medisch Centrum blijkt dat jongeren sinds 1980 gemiddeld twee centimeter langer zijn geworden, tot 184 centimeter. Meisjes werden gemiddeld 2,3 centimeter langer tot 171 cm.

Brugklasser met zware bepakkings

Groningse en Friese jongemannen zijn gemiddeld vijf centimeter langer dan hun landgenoten in Brabant en Limburg. Bij jong-volwassen meisjes is het verschil gemiddeld twee centimeter.

Uit onderzoek, dat in 1997 werd gehouden, blijkt ook dat de Nederlanders, toch al de langste mensen ter wereld, voorlopig niet zijn uitgegroeid. Dat ligt anders in Scandinavië, waar de gemiddelde lengte niet langer toeneemt. De lengte hangt samen met genetische factoren, maar ook met voeding, ziekte en het sociale klimaat in een land.

Uit de Vierde Landelijke Groeistudie blijkt verder dat jongeren steeds dikker worden. In 1980 bedroeg de overschrijding van de gewenste verhouding gewicht en lengte rond tien procent. Inmiddels wordt deze grens overschreden door twintig procent van alle jonge volwassenen.

Daarmee volgen de Nederlandse jongeren de ontwikkelingen in de Verenigde Staten, waar ook sprake is van duidelijk overgewicht. Als oorzaak noemen de onderzoekers een afname van lichamelijke activiteiten, een toenemend aantal uren televisie kijken en met de computer spelen.

Het onderzoek vond plaats onder ruim 20.000 kinderen in de leeftijd van 0 tot 21 jaar. Daarbij waren ook 2900 Turkse jongeren en 2850 Marokkaanse jongeren. Zij zijn negen tot tien centimeter korter dan hun Nederlandse leeftijdgenoten.

Tegelijkertijd met de toename van de gemiddelde lengte constateren de onderzoekers een drastische afname van het geven van borstvoeding. Uit een nader onderzoek onder 5000 borstgevoede kinderen blijkt dat die jongens en meisjes in de eerste maand meer in gewicht toenemen dan andere kinderen. Conclusies willen de onderzoekers hieraan nog niet verbinden.

First-graders suffer under book burden

(April 16th)

A first-grader carries an average of 7 kilos of books to school. That is about 14 per cent of body-weight. The heavy burden is usually carried in a rucksack. Old-fashioned leather school-bags are out, as is shown in a study among 800 first- and second-graders in secondary education.

The bags were weighed at secondary schools in the Arnhem and Doetinchem area. That was done on the longest school day of the week. On average, the girls' luggage appeared to weigh 100 grams more than that of the boys. The average book burden seems to be greater than it is in other countries, says Ms Dols, who is a researcher at the Municipal Health Service in Arnhem. In Austria, for example, children are not allowed to carry more than 10 per cent of their body-weight. A watchful eye is kept on that. Here, it was sometimes as much as 25 per cent.

There are big differences of one student compared with the other, even within one class. "In a particular class, one student had 6 kilos in his bag, whereas someone else carried over 13 kilos. Sometimes, the reason is self-evident. In one case, we found eight cans of cola in one bag. But, generally speaking, we have no explanation for the big differences", according to Dols.

The study shows that the days of the traditional pig's leather school-bag are past. No less than 82 per cent of the young ones now carry their school things in a rucksack. That is a positive development with respect to physical burdening. Dols says: "the best way of carrying things is as close to the body as possible, as with a rucksack. An old-fashioned school-bag filled to capacity is actually worse for somebody's back, neck and shoulders.

The 800 first- and second-graders that were questioned (junior general secondary, senior general secondary and pre-university education) were also confronted with a long questionnaire. The students had to specify, for instance, what physical complaints they have, what their school bags look like, whether they use lockers at school and whether they are fed up with the heavy bags. The study was instigated by an increasing number of complaints among students about over-weight book bags. It was assumed that approximately half of all children are physically handicapped by it, in the form of growing crooked in the back and having pains in the shoulders or neck.

The final results of the study will be made public in the course of this year. The preliminary results are going to the Book-Bag Committee that will present its recommendations to Educational Under-Secretary Netelenbos. The committee includes nine members, among whom there are representatives of the institute for technical and physical research TNO, the Dutch Traffic-Safety Organization and the students-committee LAKS. They are looking into the health risks to children and the hazards posed by heavy burdens in traffic. The recommendations will include guidelines regarding the perfect school-bag. Publishers will also be addressed concerning their publications so that they will take into account the heavy burdens of first- and second-graders.

Long way to school *(April 22nd)*

Young people of eighteen years and over travel an average eight kilometers on their way to school. For most students in this category, the traveling distance is five kilometers, though. Average traveling-expenses are 450 guilders a year. This is written in a study on traveling-distances among young people of eighteen years and over still attending secondary school. Secretary of State Ritzen had requested this study because students in this age-group no longer receive a students-card for public-transport while still in secondary education.

Dutch youth taller and fatter *(June 11th)*

Dutch youth are getting still taller and fatter. A study by the institute for technical and physical research TNO and by the Academic Medical Center of Leiden has shown that, since 1980, the average youth has grown two centimeters taller, to 184 centimeters. Girls grew by an average 2.3 centimeters to 171 centimeters. On average, young men from Groningen and Friesland are five centimeters taller than their fellow-countrymen in Brabant and Limburg. The difference among young-adult girls is an average two centimeters.

It is also shown by the study, which was conducted in 1997, that Dutch people, though already the tallest people in the world, have not yet grown to their maximum height for the time being. This is different in Scandinavia, where average height is no longer increasing. Height has to do with genetic factors, but also with nutrition, diseases and a country's social environment.

It is also shown in the Fourth National Growth Studies that young people and young adults are getting increasingly fatter. In 1980, the optimum weight-height ratio was exceeded by approximately ten per cent. This limit has by now been exceeded by twenty per cent of all young adults.

In this respect, Dutch youths are following developments in the United States, where there is also an obvious overweight-problem. The researchers account for it by mentioning a decrease in physical activities, and an increase in the hours of watching television and doing computer games.

The study was conducted among 20,000 children aged 0 to 21. Among them, there were 2,900 Turkish youths and 2,850 Moroccan youths as well. They are nine to ten centimeters shorter than their Dutch age-peers.

In connection with the increase in average height, the researchers observe a drastic decrease in breast-feeding. On a closer examination of 5,000 breast-fed children, it is shown that those boys and girls grow in weight more than other children in their first months. The researchers do not yet wish to draw any conclusions from this.

211.000 scholieren doen examen (2 mei)

Bloed zal er waarschijnlijk niet vloeien, maar zweet gaat het menig scholier zeker kosten en aan tranen zal het af en toe ook niet ontbreken. Ruim 211.000 leerlingen in de hoogste klassen van het vbo, mavo, havo en vwo moeten binnenkort examen doen. Vbo b begint maandag 11 mei met Nederlands, havo en vwo starten twee dagen later met Fries. Mavo- en vbo c en d-leerlingen die Fries, Turks of Arabisch in het pakket hebben, maken 15 mei de eerste opgaven.

De vbo'ers zijn het grootst in aantal: 66.807. Er zijn 56.536 mavo-kandidaten, 52.229 havo-scholieren en 35.607 vwo'ers die dit jaar het papiertje willen halen.

De laatste examens zijn 29 mei en op 15, 16 of 17 juni krijgen de scholen de resultaten van het

Cito binnen. Dan ook krijgen de leerlingen te horen of ze geslaagd zijn. Wie vreest een herexamen te moeten doen, kan alvast de datum 23 juni noteren.

Kandidaten die op de dagen van de opgaven met meerkeuzevragen met knikkende knieën huiswaarts keren, kunnen dezelfde avond (vanaf 21 uur) via Teletekst, Internet en de Cito-homepage al te weten komen of ze de juiste antwoorden hebben angekruist.

De meeste examens bestaan uit alleen open vragen of een combinatie van open- en gesloten vragen. Alleen de examens moderne vreemde talen en de c en d-examens muziek bevatten uitsluitend gesloten vragen. Bij gesloten vragen moeten kandidaten kiezen uit drie tot en met zes antwoorden, waarvan er één juist is. Bij open vragen moet de scholier zelf een antwoord formuleren.

Er is ten opzichte van voorgaande jaren niet veel veranderd in de examens van '98. Wel worden Turks en Arabisch dit jaar voor het eerst ook in het mavo en vbo c afgenomen.

Wat de nieuwe spelling betreft, geldt tot het jaar 2001 een overgangsregeling. Voor de examens nu betekent dit dat de kandidaat voor vijf fouten tegen de nieuwe spellingsregels één scorepunt verliest. Alleen bij het vak Nederlands in de samenvattingsopdracht vwo, en de functionele schrijfoopdrachten vbo/mavo maakt spelling onderdeel uit van de beoordeling.

In sommige vakken is gekozen voor wisselende onderwerpen. Meestal twee, maar uiterlijk een jaar voor het examen worden de onderwerpen en een beschrijving van de examenstof bekend gemaakt.

Als de opgaven zijn gemaakt, kijkt het Cito de gesloten vragen na. De open en de combinaties van open en gesloten vragen worden bekeken door de docent van de eigen school en daarna door een tweede corrector van een andere school. Vrijdag 12 juni staan de definitieve beoordelingsnormen vanaf 19 uur op Teletekst en Internet.

Als een examenkandidaat wegblijft, het werk niet op tijd inlevert of bijvoorbeeld fraudeert, kan een school voor het betreffende examenonderdeel het cijfer 1 geven, de leerling verdere deelname ontzeggen, een onderdeel ongeldig verklaren of de scholier opnieuw examen in een of meer onderdelen opleggen.

Eén envelop zoek, 50.000 nieuwe naar

scholen (13 mei)

Alle middelbare scholen in Nederland krijgen morgen nieuwe eindexamens scheikunde en geschiedenis. Bij de verspreiding, door Van Gend en Loos, zijn twee weken geleden in Schoonhoven examens zoekgeraakt. Daarop is besloten alle examens, bijna 50.000 exemplaren, in te nemen en nieuwe uit te delen. Dat gebeurt morgen.

Het gaat om de examens scheikunde voor havo en geschiedenis voor havo en vwo. De scholen krijgen morgen de exemplaren die waren bedoeld voor de herexamens in juni. Voor de tweede ronde van de herexamens moeten nieuwe versies worden gemaakt.

Een vrachtauto van Van Gend en Loos is twee weken geleden één envelop met examens kwijt geraakt. Een deur was niet goed afgesloten en raakte los toen de auto over een hobbel reed. De envelop is niet teruggevonden. In zulke gevallen is het wettelijk verplicht alle examens van deze vakken in te nemen en nieuwe te verspreiden. Van Gend en Loos moet morgen met 40 auto's op pad om alle betrokken middelbare scholen langs te gaan.

Kwaliteitskaart voortgezet onderwijs

(9 juni)

Nog dit najaar wil het ministerie van Onderwijs de kwaliteit van alle middelbare scholen inzichtelijk maken. Met een zogeheten kwaliteitskaart kunnen ouders en leerlingen de resultaten van een bepaalde school vergelijken met andere scholen. De Onderwijsinspectie velt geen oordeel, dat wordt overgelaten aan de ouders.

Een voorbeeld van de kwaliteitskaart is gisteren gezonden naar de Tweede Kamer. Dit had gevraagd om een dergelijk overzicht nadat het dagblad Trouw vorig jaar een eigen beoordeling publiceerde. Het prototype van de officiële kwaliteitskaart bevat een overzicht van de sterke en zwakke punten van de school, en geeft aan hoe de school het doet in vergelijking met het landelijk gemiddelde en met scholen in de regio. Ook krijgt elke school een beoordeling op basis van factoren waar de school zelf weinig invloed op heeft, zoals buurt, soort leerlingen, type vestiging en soort school.

Het ministerie komt in het najaar met zowel regionale gidsen als met een landelijk overzicht. De gidsen zijn gratis verkrijgbaar. De kaart dient ook in elke - verplichte - schoolgids te worden afgedrukt, zodat ouders en leerlingen precies weten welke doelstellingen de instelling kent en wat er in de praktijk van terecht komt.

De kaart geeft een overzicht van het aantal leerlingen dat zonder te blijven zitten de onderbouw doorloopt, het aantal dat in één keer slaagt en dat binnen de school doorstroomt van bijvoorbeeld havo naar vwo of van mavo naar havo. Op basis van de eindexamencijfers van het vorige jaar kunnen de ouders verder beoordelen of de school op de verschillende onderdelen gemiddeld scoort of boven of onder dit gemiddelde uitkomt. De onderwijsinspectie gaat ervan uit dat rond de helft van alle scholen in het gemiddelde valt.

De eerste kaart moet ouders en leerlingen helpen bij het kiezen van een school in het schooljaar 1999-2000.

211,000 students doing exams (May 2nd)

There will probably not be any letting of blood, but several students will be spilling sweat and there will occasionally be no lack of tears either. Over 211,000 students in the final forms of pre-vocational (vbo), junior general secondary (mavo), senior secondary general (havo) and pre-university education (vwo) will shortly be taking their exams. B-stream vbo will start off with Dutch on Monday May 11th; havo and vwo will start off with Frisian two days later. C- and d-stream mavo-students and havo-students whose exam subjects include Frisian, Turkish or Arabic do their first assignments on May 15th.

Vbo students are largest in number: 66,807. There are 56,536 mavo candidates, 52,229 havo students and 35,607 vwo students who want to get their certificate.

The last exams will be on May 29th, and, on June 15th, 16th or 17th, schools will receive the results from the National Institute for Educational Measurement (Cito). Then, students will also hear whether they have passed. Whoever is anxious about having to do a resit can already make a note of the date, June 23rd.

Candidates who, on the days of assignments with multiple-choice questions, return home with trembling knees can already find out on Teletext, the Internet or the Cito homepage that same night (from 9 p.m.) whether they have marked the right answers.

Most exams consist of exclusively open questions or a combination of open- and closed questions. Only the modern-language exams and the c- and d-stream exams of music exclusively consist of closed questions. In the case of closed questions, candidates have to choose from three up to six answers, one of which is the correct one. In the case of open questions, the student writes down the answer in his (or her) own words.

Compared with previous years, not much has changed in the '98 exams. Yet, this year for the first time, Turkish and Arabic are also examined in mavo and vbo-c.

As far as the new spelling-system is concerned, a transitional arrangement will be in force until the year 2001. For the present exams, this means that a candidate will lose one point for five mistakes against the new spelling-rules. Only in the subject of Dutch, in the vwo summarizing-assignment and in the vbo and mavo functional-writing assignments, spelling is also taken into account in the assessment.

In some subjects, a choice has been made for varying topics. Usually two or, at the latest, one year prior to the exam, the topics and a description of the subject matter for the exam are made public.

When the assignments have been done, the Cito checks the closed questions. The open questions and the combinations of open- and closed-questions are assessed by the teacher of his (or her) own school and, afterwards, by a second assessor of a different school. On Friday, June 12th, from 7 p.m., the definitive assessment-criteria appear on Teletext and the Internet.

In the case of an exam candidate who does not show up, does not hand in his (or her) work in time or commits a fraudulent act, a school is permitted to give an E for the relevant part of the exam, deny the student further admission, declare part of the exam void, or impose on the student a resit in one or more parts of the exam.

One envelope missing, 50,000 new ones to schools (May 13th)

All secondary schools in the Netherlands will get new final exam-papers of chemistry and history tomorrow. During its distribution, by Van Gend en Loos, exam-papers went missing in Schoonhoven two weeks ago. It was then decided to recall all exam-papers and distribute new ones. That will take place tomorrow.

It concerns the exam-papers of chemistry for havo and history for vwo. Tomorrow, the schools will get the copies that were meant for the resits in June. New copies will have to be made for the second round of the resits.

A Van Gend en Loos truck lost one envelope with exam-papers two weeks ago. A door had not been locked properly and opened when the car drove across a bump. The envelope was not found back. In such cases, there is a legal obligation of collecting all the exam-papers on these subjects and distributing new ones. Tomorrow, Van Gend en Loos has to be on the road with 40 cars and call at all the secondary schools involved.

Quality card secondary education (June 9th)

As early as this fall, the Ministry of Education wants to give an insight into the quality of all secondary schools. By means of a so-called quality card, parents and students can compare the results of one particular school with those of other schools. The Education Inspectorate does not make a judgment; that is left to the parents.

A model of the quality card was sent to the Lower House of Parliament yesterday. It had asked for such an inventory after the daily newspaper *Trouw* had published its own assessment last year. The prototype of the official quality card includes an inventory of the strong and weak points of the school and indicates how the school is performing in comparison with the national average and with schools in the same region. Each school also gets an assessment on the basis of criteria the school itself has little influence on, such as neighborhood, type of students, type of accommodation and the kind of school.

In the fall, the Ministry will publish both regional guides and ones with a national inventory. The guides are available free of charge. The card is to be printed in every - mandatory - school guide, so that parents and students know exactly what the aims of the institution are and what becomes of them in practice.

The card gives an inventory of the number of students that pass through lower secondary school without repeating a year, the number that pass their final exams in one go, and that of those who move on from, for instance, senior secondary general education (havo) to pre-university education (vwo) or from junior secondary general education (mavo) to havo. On the basis of the previous year's final marks, parents can then judge whether the school has an average score or ends up above or below the average with respect to the various criteria. The Education Inspectorate assumes that approximately half of all schools reach an average score.

The first card will have to assist parents and students in choosing a school in the school-year 1999-2000.

A. Moerdijk: 'Wereldkampioen woordenboek zijn we al!' (17 juni)

"Wereldkampioen voetbal moeten we nog worden, maar wereldkampioen woordenboek zijn we al." Aldus een trotse hoofdredacteur, A. Moerdijk, van het 40 banden tellende Woordenboek der Nederlandse Taal (WNT) dat na 149 jaar eindelijk af is. Op het Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden lag het tot en met het allerlaatste woord zythum (door gisting bereide drank ofwel bier) gisteren op tafel. Daarmee beslaat het grootste woordenboek ter wereld 29 delen en ruim 45.000 bladzijden.

"We slaken een zucht van verlichting nu het moederwoordenboek van alle hedendaagse woordenboeken eindelijk af is", zei instituutsdirecteur professor P. van Sterkenburg. "We beschouwen deze banden als onze kroonjuwelen."

Het WNT is een historisch woordenboek dat onze woordenschat - inclusief scheldwoorden - beschrijft vanaf ongeveer het jaar 1500. Van elk woord geeft het de grammaticale kenmerken, herkomst, oorspronkelijke en latere betekenissen, verbindingen, uitdrukkingen, spreekwoorden, afleidingen en samenstellingen. Hieraan hebben 64 Nederlandse en Vlaamse redacteurs in vijf generaties onafgebroken gewerkt.

De beschrijving van de ongeveer 400.000 woorden is gebaseerd op miljoenen citaten uit allerlei verschillende bronnen: Vondel, bijbelteksten, sprookjes, kookboeken en zelfs een handboek van een voetbalscheidsrechter. Een aantal citaten is ook in het boek opgenomen. "Dat maakt het WNT zo bijzonder", aldus hoofdredacteur Moerdijk. "Het is een volwaardige omschrijving van de rijkdom van onze eigen moedertaal."

Helemaal compleet is het WNT niet. "Omdat de redactie in 1976 besloot geen nieuwe woorden meer van na 1921 op te nemen, staan woorden als vakantiegeld, yuppie en zappen er niet in. "We moesten dat wel doen om onszelf een beperking op te leggen. Anders was het woordenboek nog niet af geweest", aldus Moerdijk. Ook ontbreken woorden die pas opkwamen nadat de aflevering waarin ze thuishoorden al was verschenen.

De grondlegger was in 1851 de Leidse professor Matthias de Vries die in 1892 overleed toen zijn woordenboek de letter B had bereikt. Hij had gehoopt zijn WNT binnen 25 jaar te voltooien maar dat zat er niet in. Zijn tegenstanders dreven daar de spot mee: 'O, luid weerklinkt de lofbazuin, het woordenboek kwam tot ajuin.'

Maar nu is dan toch de letter Z voltooid. Ook in het laatste deel staan woorden die we lang niet meer gebruiken zoals zwaard (zwoerd) en zwonk (zwaai). Moerdijk: "Dit woordenboek legt onze geschiedenis en cultuur vast, daarom is het zo belangrijk. We lezen erin hoe de hele levensgeschiedenis van een woord zich heeft voltrokken. Het bevestigt onze nationale en culturele identiteit. Dit is een machtig mooi leesboek voor geïnteresseerden. Voor wetenschappers is het bovendien van grote waarde. Het is bovendien de bron van alle hedendaagse woordenboeken."

Het WNT is te koop voor zo'n 30.000 gulden, de goedkopere pocketeditie is uitverkocht. Wel is er sinds 1995 een - verouderde - CD-rom op de markt. Over twee jaar komt er een aangevulde en bijgewerkte CD-rom waardoor de Nederlandse woordenschat makkelijk en snel toegankelijk wordt.

In 1999 hoopt het INL ook drie delen 'Aanvullingen' te publiceren met daarin woorden uit de periode 1921-1976 zoals penicilline, televisie, computer en snorfiets. In de volgende eeuw moet het woordenboek van het Nederlands van de 20ste en 21ste eeuw verschijnen. Want de taal blijft groeien.

Nieuwe spelling blijft omstrede (18 juni)

Hordenloop veranderde in hordeloop, pannekoek daarentegen in pannenkoek, zeeëgel werd zee-ezel en een kippeï een kippenei. Met de introductie van de nieuwe spelling eind '95 was het gedaan met de ziele(n)rust van schrijvend Nederland. De nieuwe spelling zou 'niet te leren', 'inconsequent' en 'beschamend broddelwerk' zijn. Maar het lijkt erop dat Nederland zich er inmiddels bij heeft neergelegd.

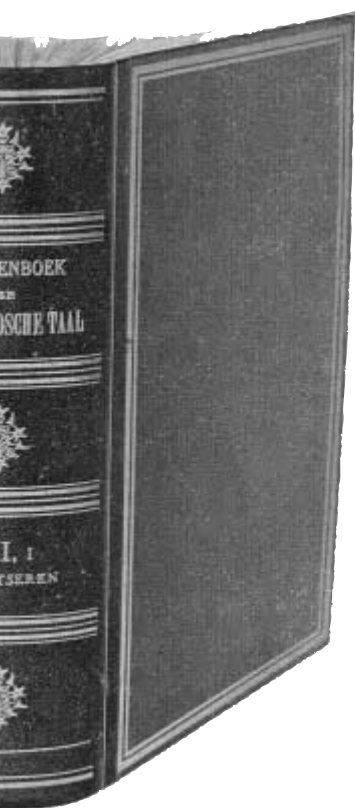
De spellingwijziging van '95 had tot doel de taal te vereenvoudigen en een einde te maken aan het bestaan van een toegelaten spelling naast de voorkeurspelling. Dit laatste is tot op zekere hoogte gelukt, hoewel er nog steeds zowel 'stennes' als 'stenniss' geschopt mag worden en 'woordeloos' naast 'woordloos' en 'woordenloos' blijft bestaan. En velen vinden dat, door de vele uitzonderingen op de regels, van vereenvoudiging al helemaal geen sprake is. Daarnaast houdt het Van Dale-woordenboek er op sommige punten een andere spelling op na dan het groene boekje, wat de algehele verwarring nog eens ten goede komt.

Uitgeverij Van Oorschot pleegt nog steeds passief verzet door het trema te handhaven, de tussen-n volgens de oude spelling te gebruiken en leenwoorden consequent naar de oorspronkelijke spelling te schrijven. "Een blijk van gering-schatting van de Nederlands taal", noemt directeur W. van Oorschot de nieuwe spelling. "Een aantasting van het taalbeeld. Er is complete verwarring over ontstaan en die zal nog lang voortduren."

Op een enkeling na is geen van Van Oorschots auteurs voorstander van de nieuwe spelling. "Grote schrijvers als Campert, Mulisch en Haasse zijn allemaal tegen. En de dames en heren die de wijzigingen erdoor gedrukt hebben, mogen nog blij zijn dat de oude Hermans dood is. Hij zou ze gefileerd hebben."

Deel 12, Band 15: een van de oudere delen van het Woordenboek der Nederlandse Taal, voltooid in de periode 1912-1931

Part 12', Volume 15: one of the older parts of the Dutch Language Dictionary, completed in the period 1912-1931

A. Moerdijk: "We are already the world champions of dictionaries"

(June 17th)

"We still have to become the world champions of soccer, but we are already the world champions of dictionaries". This is said by A. Moerdijk, who is the proud editor-in-chief of the 40 volumes of the Dutch Language Dictionary (WNT), which has been finally completed after 149 years. Yesterday it was sitting there on the table at the Dutch Lexicology Institute in Leiden, up to and including the very last word 'zythum' (liquor prepared by fermentation, also called beer). The largest dictionary in the world thus comprises 29 book-parts and over 45,000 pages.

"We are sighing a breath of relief now that the mother-dictionary of all contemporary dictionaries has finally been completed", said the director of the institute, Professor P. van Sterkenburg. "We consider these volumes our crown jewels".

The WNT is a historical dictionary offering an inventory of our vocabulary - including terms of abuse - from around the year 1500 onwards. It provides the grammatical characteristics, provenance, etymology, combinations, expressions, proverbs, derivatives and compounds. In the course of five generations, 64 Dutch and Flemish editors have continuously worked on it.

The inventory of the approximately 400,000 words is based on millions of quotations from a variety of different sources: Vondel, passages from the Bible, fairy-tales, cookery books, and even a soccer referee's manual. A number of quotations have been included in the book as well. "That makes the WNT so special", according to the editor-in-chief Moerdijk. "It is a comprehensive inventory of the richness of our own mother tongue".

The WNT is not quite complete. "As the editors decided in 1976 that no new words dating from after the year 1921 were going to be included, words like 'vakantiegeld', 'yuppie' and 'zappen' are not in it. We had to do that in order to restrict ourselves. Otherwise the dictionary would still not have been finished", according to Moerdijk. Also missing are the words that were coming into use only after the book-part in which they belonged had been published.

In 1851, the initiator of the dictionary was the professor from Leiden Matthias de Vries, who died in 1892, when his dictionary had reached the letter B. He had hoped to complete his dictionary in 25 years' time, but that was not to be.

His opponents made fun of it: "Oh, loudly does the trumpet of praise resound, the dictionary reached the word 'ajuin'".

Nevertheless, the letter Z has been completed now. In the last part, too, there are words that have been obsolete for a long time, such as 'zwoerd' ('zwoerd') and 'zwonk' ('zwaai'). Moerdijk says: "This dictionary records our history and culture, which is why it is so important. In it, we can read about how the entire history of a word has evolved. It confirms our national and cultural identity. It is an eminently fine reading-book for those who are interested. It is also of great value to scholars. Moreover, it is the source for all contemporary dictionaries.

The WNT is for sale at the price of about 30,000 guilders; the more affordable pocket-edition has been sold out. Since 1995, there is an - out-of-date - CD-ROM, by which the Dutch vocabulary will become easily and quickly accessible.

In 1999, the INL also hopes to publish three parts of 'Addenda', which will include words from the period 1921-1976, such as 'penicilline', 'televisie', 'computer' and 'snorfjets'. In the next century, the dictionary of 20th- and 21st-century Dutch is due to be published. After all, the language keeps growing.

New spelling still controversial

(June 18th)

'Hordenloop' changed to 'hordeloop', yet 'pannekoek' into 'pannenkoek', 'zeeëgel' became 'zee-egel' and 'kippeëi' a 'kippenei'. As a result of the introduction of the new spelling at the end of '95, an end has come to the peace of mind of writing people in the Netherlands. The new spelling is said to be "impossible to learn", "inconsistent" and "a shameless botch-job".

The spelling change of '95 aimed at simplifying the language and putting an end to the coexistence of a permitted spelling and the preferred spelling. The latter has been achieved to some extent, although both 'stennes' and 'stennis' can be 'kicked' and 'woordeloos' will still be there along with 'woordloos' and 'wordenloos'. And many people feel that, due to the many exceptions to the rules, there is even less a question of any simplification. Besides, in some cases, the *Van Dale* dictionary maintains different spelling-forms from the ones in the 'Green Booklet', which goes to further underline the general confusion.

Van Oorschoot Publishers still offers passive resistance by maintaining the dieresis, using the in-between-n in accordance with the old spelling and consistently writing loan-words after their original spelling. "A disparagement of the Dutch language", is how the director W. van Oorschoot refers to the new spelling. "An erosion of the concept of the language. It has become the subject of total confusion, and that will continue for a long time to come."

Barring a few, none of Van Oorschoot's authors are in favor of the new spelling. "Major authors, such as Campert, Mulisch and Haasse are all opposed. And the ladies and gentlemen who have forced the changes through, should be glad that the old Mr Hermans is dead. He would have filleted them."

Tichelaar in Makkum ruimt deel aardewerk

op (1 april)

Tichelaar te Makkum gaat een deel van haar voorraad beroemde Makkumer aardewerk uitverkopen. Enkele duizenden stuks aardewerk worden voor half geld van de hand gedaan. De fabrikant wil ruimte maken in de magazijnen, zodat er voldoende plaats beschikbaar is voor nieuwe collecties. De uitverkoop duurt vier dagen en begint op Hemelvaartsdag (21 mei).

Directeur Jan Tichelaar beschouwt ruim de helft van het assortiment als incurant. Van deze artikelen worden jaarlijks maar enkele exemplaren verkocht. "Wanneer je daarvan dertig of veertig in voorraad hebt, kan het twintig jaar duren voordat je er doorheen bent."

De grote voorraad moeilijk te verkopen aardewerk vloeit voort uit de jaren zeventig en tachtig, toen de producten van Tichelaar veel meer dan nu via de detailhandel werden verkocht. Nadien is die verkoop teruggelopen en is de verkoop aan het bedrijfsleven, dat bijzondere producten voor speciale gelegenheden laat vervaardigen, sterk gegroeid.

Ook is de onderneming zich meer gaan toeleggen op zogeheten bouwkeramische activiteiten, zoals het glazuren van bakstenen en dakpannen in bijzondere kleuren. Tichelaar wil binnen het assortiment, dat nu nog wordt gedomineerd door sieraardewerk, geleidelijk meer nadruk leggen op gebruiksaardewerk. De opruimingsactie valt samen met de restauratie van twee nu leegstaande fabriekspanden in Makkum. Tichelaar zal hierin zo'n twee miljoen gulden investeren.

Tichelaar heeft dezer dagen de grootste opdracht uit haar bestaan afgesloten. Voor ruim f 500.000 zal de onderneming tegels glazuren, die gaan dienen als buitenbekleding van zes villa's in Singapore. De tegels worden deze zomer in drie containers verscheept. Opdrachtgever is de Italiaanse architect en vormgever Ettore Sottsass. De order sluit aan, aldus Tichelaar, bij de beoogde verbreding van haar activiteiten.

Sottsass heeft Tichelaar ingeschakeld omdat het als enige tegels van de gewenste kleuren en glans kan voorzien. De huizen verrijzen op het duurste stukje grond ter wereld.

De levering van de buitentegels is de grootste order uit de historie van het 400-jarige bedrijf Tichelaar heeft een jaaromzet van ruim acht miljoen gulden.

Bij het glazuren van de tegels voor de villa's in Singapore maakt het bedrijf gebruik van de kennis die het heeft opgedaan bij de productie van geglazuurde dakpannen en bakstenen. Sinds een jaar houdt het zich ook bezig met buitenbete-geling, veelal in opdracht van architecten en kunstenaars.

Ahold heeft jachtterrein in VS verder uitgebreid (25 mei)

In de afgelopen jaren heeft Ahold, het moederconcern van Albert Heijn, zich ontwikkeld tot een voedingsspecialist van wereldformaat. In snel tempo zijn winkelketens gekocht in de Verenigde Staten (vorige week nog), Zuid-Amerika en Azië. Vooral de supermarkten in Amerika zijn echte smulpa-leizen. Talrijke soorten fruit, groenten, vlees en vis - bij voorkeur gepresenteerd op een berg ijs - liggen dagelijks voor de klanten uitgestald. In de grote vestigingen is een bakkerij

Handschilderen van sieraardewerk bij Koninklijke Tichelaar Makkum

en een koffieshop waar het winkelende publiek even kan uitblazen.

"Onze Amerikaanse klanten willen graag veel keuze hebben als ze boodschappen komen doen", zegt Rob Zwartendijk, die binnen de raad van bestuur van Ahold verantwoordelijk is voor alle bedrijven in de VS. Sinds vorige week zijn dat zeven supermarktketens: Stop & Shop, twee Giant-ketens, Bi-Lo, Edwards, Tops en Finas, die ondergebracht zijn in vier bedrijven in het oosten van de Verenigde Staten. Van de concernomzet van vijftig miljard gulden is zestig procent afkomstig uit de VS.

Na de aankoop van Bi-Lo in 1977 is het snel gegaan. In tien jaar hebben de Amerikaanse supermarktketens zich ontpopt tot het snelst groeiende onderdeel van Ahold. Vele winkelketens in de VS werden tussen 1977 en 1987 gefinancierd met zogeheten junkbonds, leningen met toen nog hoge rentes. Na verloop van tijd kregen de bedrijven moeilijkheden met hun financiering, omdat zij de in rekening gebrachte aflossingen niet meer konden opbrengen. Het Nederlandse moederbedrijf Ahold was kapitaalkrachtig genoeg om de Amerikaanse bedrijven te kopen. "De schaalvergroting, die nu in de VS voor de deur staat, is niet uit nood geboren", zegt Zwartendijk. "De situatie is veranderd. In de meeste landen heeft de top-3 tachtig procent van de markt in handen. In de VS heeft de top-5 slechts twintig procent in handen. Er zijn nog een heleboel kleine en regionale winkelketens. De kleine ketens worden opgeslokt en verdwijnen, de grote worden groter. Sommige Amerikanen zien ook kansen in de rest van de wereld. Zij willen internationaliseren. Zij noemen het 'the international connection'. Wil je als bedrijf die wedstrijd bijhouden, dan zul je mee moeten spelen. Wij hebben ons jachtterrein dit jaar uitgebreid naar het westen van de Verenigde Staten."

Zwartendijk vertelt dat hij binnenkort met voorstellen komt. "Ik heb een lijstje met vijf potentiële kandidaten. Wij hebben al verschillende gesprekken gevoerd. Het is de vraag wanneer het kwartje valt, wanneer zij met ons in zee willen gaan. Dat kan een week, een maand of een jaar duren. Dat vergt tijd. De aankoop van Stop & Shop heeft vijf jaar geduurd. Giant hadden we zeven jaar terug al in het vizier."

Handpainting of ornamental ceramics at Royal Tichelaar Makkum

Tichelaar in Makkum clears out part of earthenware (April 1st)

Tichelaar of Makkum is going to sell out part of its stocks of famous Makkum earthenware. A couple of thousands of items of earthenware will be disposed of at half the price. The manufacturer wants to create room in the warehouses so as to have sufficient room available for new collections. The sale will last four days and will start on Ascension Day (May 21st).

The director Jan Tichelaar considers over half his assortment to be no longer in demand. Of these articles, only a few items are sold each year. "When you have thirty or forty of those in stock, it may take twenty years before you have cleared them".

The large stocks of unmarketable earthenware date from the seventies and eighties, when Tichelaar's products were sold in retail much more than they are now. Since then, those sales went down, and sales to businesses commissioning special products for special occasions have gone up considerably.

The firm has also become specialized in so-called construction-ceramic activities, such as the glazing of bricks and roof-tiles in special colors. In its assortment, which still predominantly consists of ornamental ceramics at the moment, Tichelaar intends to gradually give more prominence to ceramics for consumer use. The clearance sales coincide with the renovation of two factory buildings in Makkum that are currently vacant. Tichelaar will invest approximately two million guilders in this.

Tichelaar has recently signed the largest contract in its history. For over f 500,000, the firm is going to glaze tiles that will be used for the exterior decoration of six villas in Singapore. The tiles are going to be shipped in three containers this summer. The work has been commissioned by the Italian architect and designer Ettore Sottsass. The order is in line with the planned widening of its range of activities.

Sottsass called on Tichelaar because it is the only firm that can give tiles the desired color and glaze. The houses will be constructed on the most expensive piece of land in the world.

The shipment of exterior tiles is the largest order in the history of the 400-year-old firm. Tichelaar has an annual turnover of over eight million guilders.

In glazing the tiles for the Singapore villas, the firm uses the know-how it has acquired in the production of glazed roof-tiles and bricks. In the past year, it has also been active in exterior tiling, often in commission of architects and artists.

Ahold has further extended hunting-grounds in US (May 25th)

In recent years, Ahold, which is the holding company of Albert Heijn, has developed into a food specialist of global dimensions. Chain-stores have been purchased at a fast pace in the United States (as recently as last week), Southern America and Asia. Especially the supermarkets in America are real gourmet places. Numerous kinds of fruit, vegetables, meat and fish - preferably presented on a heap of ice - are daily on display to the customers. In the large outlets, there are a bakery and a coffee shop where the shoppers can relax for a while.

"Our American customers like to have a wide choice when they are doing their shopping", says Rob Zwartendijk, who is the Ahold executive in charge of all US enterprises. Since last week, there are seven chains of superstores: Stop & Shop, two Giant chains, Bi-Lo, Edwards, Tops and Finast, which have been incorporated in four enterprises in the east of the United States. Sixty per cent of the fifty-billion-guilder corporate turnover comes from the US.

Zwartendijk divides his time between Zaandam and Atlanta, where the headquarters of Ahold-USA are. "Every month, we meet for a day and a half. That is, the executive directors of the six American chain-stores and myself. Then a wide-ranging agenda is worked through. We have created groups with representatives from all our chain-stores. Each group looks into a special category of products, such as sandwich spread. The idea is that the chain of superstores that has the best terms with its supplier buys for the whole group. This system works well and saves costs."

After the acquisition of Bi-Lo in 1977, things have developed rapidly. In ten years' time, the American chain of superstores has developed into Ahold's fastest growing sub-division. Between 1977 and 1987, many chain-stores were financed by means of so-called junk-bonds, which were loans which had a high interest then. In due course, companies started having trouble financing themselves, because they could no longer afford the repayments imposed on them. The Dutch holding-company Ahold was financially sound enough to buy the American companies. "The increase of scale, which is now about to happen in the US, is not born out of necessity", says Zwartendijk. "The situation has changed. In most countries, the top-3 control eighty per cent of the market. In the US, the top-5 only control twenty per cent of the market. There are still a large number of small and regional chain-stores. The small chains are swallowed up and disappear, the big ones are getting bigger. Some Americans also see opportunities in the rest of the world. They want to internationalize. They call it "the international connection". If, as a company, you want to keep up in the contest, you will have to be in the game. This year, we have extended our hunting-grounds into the west of the United States."

Zwartendijk says he will soon come up with proposals. "I have a short-list of five potential candidates. We have already had several talks. The question is when the penny will drop, when they are going to take their chance with us. They may take a week, a month or a year. It takes time. The acquisition of Stop & Shop took five years. Giant was already targeted by us seven years ago.

Ondernemers knuffelen de politiek

(23 april)

Achter de tafel zitten vijf topondernemers onder wie de voormannen van multinational Akzo Nobel en Ahold en de lijsttrekkers van de PvdA, CDA, VVD en D66. De negen kruisen in de historische Ridderzaal de degens over het thema 'sociale zekerheid'. Een van de genodigden krijgt het woord, en zegt: "De uitkeringen moeten op het huidige, goede niveau blijven, afschaffing van het minimumloon is niet aan de orde en de tegenstelling tussen arm en rijk mag niet groter worden."

Die opmerking komt niet van de sociaal-democraat Wim Kok. Ook niet van de CDA-lijsttrekker wiens partij links opschuift. Niemand minder dan Ahold-topman Cees van der Hoeven houdt dit pleidooi. Een beter bewijs van de, in het buitenland zo geroemde, Nederlandse redelijkheid is nauwelijks denkbaar. Wim Kok zat zichtbaar te genieten.

Wie denkt dat Van der Hoeven een vreemde eend in de ondernemers-bijt vormde, vergist zich. Toen Kok nogmaals de exorbitant hoge winsten aan de kaak stelde, die sommige ondernemers zich toeëigenen via optieregelingen, durfde slechts anderhalve ondernemer hem tegen te spreken.

Aantal banen in Nederland neemt toe in recordtempo (29 juni)

De werkgelegenheid is vorig jaar sterk gegroeid. In 1997 kwamen er 190.000 banen bij. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn er nooit eerder zoveel banen bijgekomen. Het bureau spreekt dan ook van een recordgroei.

De meeste banen kwamen er bij in de zakelijke dienstverlening en dan vooral in de IT-sector (automatisering) en bij de uitzendbureaus. In de informatietechnologie wordt het met name in de Randstad al steeds moeilijker om geschikt personeel te werven.

Behalve in de IT en de uitzendbranche steeg het aantal banen ook in de gezondheidszorg en welzijnssector fors. De industrie boekt, na dalingen in de voorgaande jaren, wel een lichte groei. Minder goed deden de energiesector, de waterleidingbedrijven en de overheid het.

Uit de cijfers van het CBS blijkt dat vorig jaar voor het eerst sinds jaren het aantal voltijdbanen aanzienlijk is gegroeid. In 1997 kwamen er 62.000 volledige banen bij. Ook het aantal deeltijd- en flexbanen nam toe, maar minder sterk dan de afgelopen jaren het geval was. Ten opzichte van 1996 steeg het aantal deeltijdbanen met 60.000 en het aantal flexibele banen met 50.000.

Het CBS heeft de groei van het aantal deeltijd- en flexbanen omgerekend naar arbeidsjaren. De totale werkgelegenheid (voltijd-, deeltijd- en flexbanen) in voltijdspanen steeg vorig jaar met 145.000 tot 5,7 miljoen. Dit is de grootste toename die ooit in een jaar optrad. Tot dusverre was 1990 het recordjaar, met een groei van 127.000.

Niet alleen het aantal de banen groeit snel. De werkloosheid is de afgelopen maanden zo sterk gedaald dat de magische grens van 300.000 is doorbroken. In de periode tussen maart en mei behoorden 289.000 mensen tot de categorie geregistreerde werklozen. Het aantal werklozen daalde die maand met bijna 30.000.

Euro (25 april)

De Tweede Kamer mag dan vorige week hebben ingestemd met de invoering van de Euro als gemeenschappelijke Europese munt, maar de Nederlandse bevolking is zo ver nog niet. Slechts 34 procent van de Nederlanders vindt de invoering van de Euro ter vervanging van de gulden een goede zaak, 44 procent is ronduit tegen en 22 procent heeft er geen mening over. Vrouwen zijn nog net iets negatiever over de Euro dan mannen, jongeren en hoogopgeleiden. PvdA- en D66-stemmers zijn wat positiever dan de aanhangers van andere partijen.

Eurobankbiljetten

Beeltenis van Beatrix terug op euro (14 mei)

De gulden wordt in 2002 weliswaar vervangen door de euro, maar de nieuwe muntstukken blijven toch een klein beetje lijken op de gulden, het kwartje en het dubbeltje. De huidige beeltenis van koningin Beatrix blijft namelijk ongeveer dezelfde.

Minister Zalm van Financiën presenteerde gisteren de acht nieuwe muntstukken. Eén zijde van de munten is in Europees verband vastgesteld, en is in alle eurolanden dezelfde, de andere mag nationaal worden ingevuld.

De huidige beeltenis van Beatrix is vrijwel identiek overgenomen op de nieuwe munten van een en twee euro. De andere zes munten, van 1 eurocent tot een halve euro tonen hetzelfde profiel van Beatrix, maar hierop is ook haar achterhoofd te zien. De tekst "Beatrix, koningin der Nederlanden" is gehandhaafd. "Met deze ontwerpen kiezen we voor continuïteit bij de overgang van gulden naar euro, en laten we zien dat de euro een verlengstuk van de gulden is", aldus Zalm.

De rand van de twee euro bevat bovendien de tekst "God zij met ons" zoals die nu op de gulden, de rijksdaalder en de vijf-guldenmunt staat. Op de rand van de overige euromunten staat de tekst niet, omdat dat in strijd zou zijn met Europese afspraken over de herkenbaarheid van de munten voor blinden. Nieuw zijn de sterren, die staan voor de landen van de Europese Unie.

De muntstukken van een, twee en vijf eurocent zijn koperkleurig, die van tien, twintig en vijftig eurocent goudkleurig. De een euro heeft een goudkleurige rand en een zilverkleurige kern.

De euro wordt met ingang van 2002 het wettige betaalmiddel in de elf Europese landen die er voorsnog aan meedoen. Hoewel één zijde van de muntstukken per land verschilt, kunnen zij in alle deelnemende landen worden gebruikt.

Corporate executives cuddle up to politics

(April 23d)

Sitting behind the table, there are five captains of industry, among whom the leaders of the multinational companies Akzo Nobel and Ahold, and the party-leaders of the Labor Party (PvdA), the Christian Democrats (CDA), the Liberal Party (VVD) and the Democratic Party (D66). They are challenging each other in the Ridderzaal on the issue of 'social security'. One of the people invited is allowed to speak and says: "Social security benefits should remain at their present good level, there is no question of abolishing minimum wages and the gap between poor and rich should not grow wider".

That remark is not coming from the Social Democrat Wim Kok. Nor from the CDA party-leader, whose party is moving to the left. This plea is made by Ahold top-executive Cees van der Hoeven, of all people. A better demonstration of Dutch moderation, which receives such high praise abroad, is hardly conceivable. Wim Kok was visibly enjoying himself.

Whoever may think that Van der Hoeven is an odd man out among corporate executives is mistaken. When Kok spoke in disparaging terms again about the excessively high profits some executives appropriate themselves through option schemes, hardly any executive dared contradict him.

Record increase in number of jobs in the

Netherlands (June 29th)

Employment improved significantly last year. In 1997, an additional 190,000 jobs were created. According to the Central Bureau for Statistics (CBS), there has never been such an increase in jobs before. The Bureau speaks of a record growth, therefore.

Most jobs were created in business-related services, mainly in the IT-sector (automation) and in temporary employment agencies. Particularly in the urban agglomeration of Western Holland, it is already becoming increasingly difficult to find suitable staff in information technology.

Not only in IT and in the sector for temporary employment, but also in health-care and the welfare sector, the number of jobs rose significantly. Manufacturing realized some growth, after drops in previous years. The energy sector, water companies and the public sector were doing less well.

CBS statistics show the number of full-time jobs has grown considerably for the first time in years. An additional 62,000 full-time jobs were created. The number of part-time jobs rose by 60,000 and the number of flexible jobs by 50,000.

The CBS has converted the growth of the number of part-time and flex-jobs into years of employment. Total employment (full-time, part-time and flex-jobs) in terms of full-time jobs rose by 145,000 to 5.7 million last year. This is the biggest increase ever occurring in one year. Until now, the record year was 1990, with a growth of 127,000.

Not only does the number of jobs grow quickly. In recent months, unemployment has dropped so fast that it fell below the magical threshold of 300,000. In the period between March and May, 289,000 people were in the category

of the registered unemployed. The number of unemployed people dropped by almost 30,000 that month.

Euro (April 25th)

The Lower House of Parliament may have accepted the introduction of the Euro as the common European currency last week, but the Dutch people have not yet reached that point. Only 34 per cent of the Dutch consider the introduction of the Euro in substitution of the guilder a good thing; 44 per cent are resolutely opposed and 22 per cent have no opinion about it. Women are just a bit more negative about the Euro than men are, the young and the highly educated are more positive than the elderly and the poorly educated. PvdA- and D66-voters are slightly more positive than supporters of other parties.

Portrait of Beatrix to return on euro (May 14th)

Though the guilder is going to be replaced by the euro in 2002, the new coins will still bear some resemblance to the guilder, the quarter and the dime. The fact is that the existing portrait of Queen Beatrix will remain more or less the same.

The Chancellor of the Exchequer, Zalm, presented the eight new coins yesterday. One face of the coin has been determined within the European framework, the other one can be given its form on a national level.

The existing portrait of Beatrix has been adopted for the new coins of one and two euros practically unchanged. The other six coins, of one euro-cent up to the half-euro, show Beatrix in the same profile, but it also shows the backside of her head. The text saying 'Beatrix, Queen of the Netherlands' stays the same. "With these designs, we make a choice for continuity in the transition of the guilder to the euro and demonstrate that the euro is a continuation of the guilder", according to Zalm.

On the edge of the two-euro coin, there will also be the text 'may God be with us', as can currently be found on the guilder, the two-and-a-half-guilder and the five-guilder coins. This text is not to be found on the other euro-coins, because that would be contrary to European agreements on the identifiability of the coin to blind people. What is new are the stars, representing the countries of the European Union.

The one-, two- and five-euro-cent coins are brass-colored, the ten-, twenty- and fifty-euro-cent ones are gold-colored. The one-euro coin has a gold-colored edge and a silver-colored center; the two-euro coin has a silver-colored edge and a gold-colored center.

As from the year 2002, the euro will become legal tender in the eleven European countries that have joined in so far. Though one face of the coins will be different for each country, they can be used in all participating countries.

Beatrix portrait on euro-coins: f.l.t.r. 50 euro-cents, 10 euro-cents and 2-euro coin

Boeren krijgen geld voor zeldzame huisdier-rassen (9 juni)

Vanaf volgende maand kunnen boeren met zeldzame graasdieren geld krijgen van de Europese commissie. De houders ontvangen na aanvraag jaarlijks een premie van 265 gulden per koe en paard of acht geiten en schapen. Deze EU-subsidie is voor Nederland door de Stichting Zeldzame Huisdierrassen losgepeuterd. "Dat kan een stimulans zijn om de dieren te houden", denkt voorzitter-dierenarts Elving, die als docent Voortplanting verbonden is aan de Universiteit Utrecht.

Om een ras in stand te houden, moeten er genoeg dieren zijn. Eén paar per diersoort mag voldoende zijn geweest om in Noachs ark de zondvloed te overleven, tegenwoordig beschouwt men dat als ontoereikend. Voor sommige dieren is de kritieke grens bereikt of in zicht. "Als het aantal onder de duizend zakt wordt het eng, dan beschouwen we de dieren als zeldzaam", zegt Elving. Voor schapen en geiten ligt de grens rond de vijftienhonderd.

Ruim twintig verschillende Nederlandse rassen zitten onder dat minimum. Bij runderen gaat het om Lakenvelders, Groninger blaarkop, Friese roodbonte en witruggen. Bij paarden zitten vooral het Groninger en Gelders paard in de gevarieerde zone. Van de schapen zijn het de heideschapen en melkschapen die gevaar lopen. Verder zit de Nederlandse landgeit, waarvan de bok staat afgebeeld op de schoolplaat Aap-Noot-Mies, in de knel. Ten slotte worden er enkele oude hoenderassen, zoals de Brabanter, Assendelfter en Kraaikop, plus eenden en duiven bedreigd met uitsterven.

Oude varkensrassen komen in ons land niet meer voor. Hiervoor kwam de redding te laat. De SZH is in 1976 opgericht, mede om het Friese paard uit het dal te halen. Daar waren er nog maar enkele tientallen van over. Door de fanatieke inzet van de Stichting is dit dier inmiddels van de Rode Lijst geschrapt. Evenals het geredde Zwartbleschaap, dat wordt bezongen in het kinderliedje Slaap kindje slaap, daar buiten loop een schaap met witte voetjes.

Van vrijwel alle bedreigde rassen bestaan inmiddels fokcentra, die alle zijn opgezet met de hulp van SZH. Deze centra beschikken over dieren van voldoende kwaliteit om mee verder te fokken. Ook adviseren zij fokkers over gewenste paringscombinaties. "Het mooiste is natuurlijk om levende kudden in stand te houden. Dat heeft ook een recreatieve waarde, de mensen kunnen er naar kijken", aldus Elving.

Sportfokkers van regionaal gebonden dieren zullen daarom altijd belangrijk blijven. "Maar op de lange termijn is een economische basis vereist voor instandhouding. Onderhoud van het landschap is hiervoor een uitgelezen gelegenheid. Dankzij de inzet bij landschapsbeheer groeiden de bijna uitgestorven Veluwe heideschapen en de Nederlandse landgeiten uit tot levensvatbare populaties. Staatsbosbeheer is inmiddels de grootste schapenhouder van ons land."

De praktische betekenis van het Zeeuwse en Fries melkschaap bleek onder meer bij de invoering van de superheffing in 1984. Hierdoor werd de melkveehouder beknot in zijn melkproductie. De boer bleef echter vrij in de door hem te leveren hoeveelheid schapen- en geitenmelk. "Dit was een belangrijke prikkel voor het houden van traditionele melkschapen en, meer nog, van geiten."

Elving bespeurt een omslagpunt in de schapenhouderij.

Daar was eerst vlees en wol het belangrijkste. Alleen daar werd op geselecteerd. "Maar sinds kort staat melkproductie weer in de belangstelling, er is interesse bij de consument voor biologische schapenmelk en -kaas. De gewenste hogere melkproductie wordt via kruisingen met oude landrassen weer teruggebracht in de Texelaar."

De dieren worden naast levende kudden ook in stand gehouden via een genenbank die in 1993 mede is opgericht door de SZH. Elving: "De genenbank zien we vooral als een levensverzekering voor bedreigde rassen. Als er wat fout gaat, een virusziekte of een epidemie, dan heb je in elk geval genetisch materiaal in de diepvries zitten." Voorlopig zit er alleen sperma van runderen in de vriezer. Maar binnenkort wordt dit aangevuld met sperma van paarden, schapen en geiten.

Elving ziet klonen uit lichaamscellen, zoals bij het bekende schaap Dolly is gebeurd, op termijn als een goed alternatief voor sperma-opslag. Door een lichaamscel van een dier in een lege eicel te implanteren ontstaat een exacte kopie. "Maar die techniek is nu nog niet efficiënt genoeg om in de praktijk toe te kunnen passen."

Vogens het verdrag van Rio uit 1992 is elk land verplicht te waken over de eigen bio-diversiteit. Vrijwel alle Europese landen hebben inmiddels hun eigen Stichting Zeldzame Huisdierrassen, uitgezonderd een aantal landen rond de Middellandse Zee. Sinds december vorig jaar bestaat er een overkoepelende instelling: Safeguard for Agricultural Varieties in Europe (SAVE). "SAVE is een Zwitsers initiatief. Die waren vooral verontrust over de situatie in Oost-Europa. Da aandacht en mogelijkheid voor instandhouding van landrassen is daar uiterst gering. Met financiële steun van de EU kunnen we helpen voorkomen dat ongemerkt veel waardevols verloren gaat. Daar kunnen we later nog veel profijt van hebben."

Lakenvelder en twee Groninger blaarkoppen

Farmers to get money for rare domestic animals (June 9th)

As from next month, farmers who own rare grazing stock will be able to get money from the European Commission. On application, the keepers will receive a premium of 265 guilders for each cow and horse or eight goats and sheep. This EU subsidy was painstakingly obtained for the Netherlands by the Foundation for Rare Domestic Animal Species (SZH). "That can be an incentive to keep these animals", is the opinion of chairman-veterinarian Elving, who works as a lecturer of Genetical Reproduction at the University of Utrecht.

In order to preserve a species, there has to be a sufficient number of animals. One pair of each animal-species may have been enough in Noah's arc; nowadays this is regarded as insufficient. For some animals, the critical bottomline has been reached or has come in sight. "When the number falls below a thousand, then we consider animals to be rare", says Elving. For sheep and goats, the bottomline is around fifteen hundred.

Over twenty different Dutch species are below that bottomline. In the case of bovine animals, this goes for 'Lakenvelder', 'Groninger blaarkop', Frisian red-and-white and whitebacks. In the case of horses, especially the Groningen and Gelderland horses are in the danger area. In the case of sheep, it is the moorland sheep and milking-sheep that are at risk. Moreover, the Dutch country-goat, of which the he-goat is depicted on the 'Aap-Noot-Mies' reading-chart at school, is in a tight corner. Lastly, a number of old poultry species, such as the 'Brabanter', 'Assendelfter' and 'Kraaikop', as well as ducks and pigeons are threatened with extinction.

Old pig species do no longer exist in our country. Rescue came too late for that. The SZH was founded in 1976, also with the aim of getting the Frisian horse out of its dip. There were only a couple of dozens of them in existence. As a result of the fanatical effort made by the Foundation, this animal has been removed from the Red List now. And so has

'Lakenvelder' and two 'Groninger blaarkop' cows

the rescued black-blaze sheep, which is the subject of the children's song 'Sleep, little child, sleep; outside, there is a sheep on little white feet'.

Meanwhile, for virtually all endangered species, there are breeding-centers, all of which have been instituted with the support of the SZH. These centers can make use of animals that are of sufficient high quality for breeding purposes. They also give advice to breeders about preferred mating-combinations. "Of course, the best thing is to preserve living herds. That has creative value as well; people can watch them", according to Elving.

Amateur breeders of animals indigenous to a particular area will always remain important, therefore. "But, in the long term, an economic basis is required for their preservation. Preserving the countryside is an excellent opportunity for this. Thanks to the efforts made with respect to countryside preservation, the nearly extinct Veluwe moorland sheep and the Dutch country-goat have developed into viable populations. The National Forest Service has meanwhile become the biggest sheep-farmer in our country."

The practical significance of the Zeeland and Frisian milking-sheep was obvious during, for instance, the introduction of the super-levy in 1984. As a result of this, dairy farmers were restricted in their milk production. Yet, farmers remained free in the quantities of milk from sheep and goats they were going to supply. "This was an important incentive for keeping traditional milking-sheep and, even more so, of goats".

Elving observes a turning-point in sheep farming. At first, sheep and wool were what was most important there. Those were the only selection criteria. "But, for some time, there has been an interest in milk production again; consumers are interested in ecological sheep's milk and cheese. The desired higher production of milk has been re-introduced in the Texel sheep by cross-breeding it with old native species.

In addition to living herds, the animals are also preserved by means of a gene-bank co-founded by the SZH in 1993. Elving: "We primarily regard the gene-bank as a life-insurance for endangered species. If anything goes wrong, a viral disease or an epidemic, then, at least you have some genetic material in the deep-freezer." For the time being, there is only bovine sperm in the freezer. But sperm of horses, sheep and goats will soon be added to this.

In the long term, Elving regards cloning from body-cells, as was done in the case of the well-known sheep Dolly, as a good alternative to the storage of sperm. By implanting the body-cell of an animal into an empty egg-cell, an exact copy is created. "But that technology has not yet become effective enough to be able to apply it in practice".

According to the Treaty of Rio of 1992, every country is obliged to protect its own biological diversity. By now, virtually all European countries have their own Foundation for Rare Domestic Animal Species, with the exception of a few Mediterranean countries. Since last December, there is an umbrella organization: Safeguard for Agricultural Varieties in Europe (SAVE). "SAVE is a Swiss initiative. Above all, they were worried about the situation in Eastern Europe. The interest in, and resources for, the preservation of native species are extremely limited there. With the financial support of the EU, we can help in preventing that a lot of what is valuable will inadvertently disappear. That may greatly benefit us later on.

Bijhouderij in Nederland heeft het moeilijk

(15 juni)

Halverwege de ochtend stonden er in de berm voor het Terra College in Eelde reeds flinke rijen auto's. Een teken dat de liefhebbers ook dit jaar weer moeiteloos de weg naar de Noordelijke Bijenmarkt wisten te vinden. De markt bood traditiegetrouw een overzicht van wat er in de wereld der bijenhouderij allemaal gaande is. De organisatie hoopt dat bij aspirantimkers de animo nu dusdanig geprikkeld is, dat ze metterdaad overgaan tot de aanschaf van wat kasten en bijenvolken.

Een overbodige luxe is dat niet, want de bijenhouderij in Nederland heeft het, in elk geval in een aantal regio's, zwaar te verduren. Dat komt onder meer omdat de mogelijkheden om de bijen te laten zwermen steeds kleiner worden. De gewassen waarop nectar vergaard kan worden, verdwijnen meer en meer uit het landschap. Een voorbeeld is het koolzaad in Groningen. Compensatie werd gevonden in 'wilde' gewassen op braakliggende gronden in Oost-Groningen, maar ook hier is de teeltcultuur al weer aan het veranderen. En de heide, vanouds beroemd om z'n uitgesproken eigen honing, is al jaren een zorgenkind van de imkerij. Als de aardigheid er bij de imkers vanaf gaat, loopt onvermijdelijk het aantal bijenvolken terug. En dat is een slechte ontwikkeling voor de bestuiving van zowel cultuur- als wilde gewassen. Bijenhouders weten, dat de bestuivingsarbeid van hun troeteldieren belangrijker is dan de honingooft.

Niettemin waren de natuurzuivere lekkernijen van de imkers volop aanwezig op de Noordelijke Bijenmarkt: verschillende soorten honing, honingwafels, noten in honing en Ambrosia-mede, de honingdrink die reeds in oeroude tijden als een geschenk van de goden werd beschouwd. 't Wordt nog altijd gemaakt en de smaak zal niet wezenlijk veranderd zijn. En wie er te veel van drinkt, raakt net als destijds de oude Germanen behoorlijk aangeschoten...

Ondertussen werd er aan diverse stalletjes voorlichting gegeven over de bijenhouderij. Over de vele attributen die een imker nodig heeft bijvoorbeeld. En over de verschillende soorten bijen die er zijn. Zoals het ras Buckfast, de schepping van broeder Adam, een Engelse monnik. Buckfast is momenteel het meest gewilde bijenras in Nederland. De vertegenwoordigers hiervan hebben weinig neiging om spoorloos bij de baas weg te zwermen naar onbekende streken en ook zijn ze niet zo steeklustig. Het ontwikkelen van zo'n ras is trouwens pure wetenschap, net zo goed als de hele bijenhouderij naast veel praktische, ook diepgaande theoretische kennis vereist. Zo heeft de leek, die aan de rand van een veld wel eens wat bijenkasten ziet staan, er bijvoorbeeld geen weet van wat een strijd het is, om de juiste koninginnen te selecteren en te laten paren met de juiste darren. Binnen de Nederlandse bijenhouderij is er een club, die zich speciaal met dit aspect bezig houdt. Voor de ware liefhebber is dit het ultieme genot van de bijenhouderij: bezig zijn in en met de levende natuur en tegelijkertijd je verstand te slijpen op vraagstukken die af en toe knap ingewikkeld kunnen zijn.

Vrijwel alle inkomens in landbouw in de lift

(25 juni)

De landbouwers hebben weinig te klagen gehad het afgelopen jaar. In vrijwel alle sectoren steeg het inkomen. Alleen de boembollentelers zagen het inkomen fors teruglopen. De intensieve veehouderij, varkens- en kippenboeren, zagen de inkomens ook teruglopen na het topjaar 1996. De export van agrarische producten en voedingsmiddelen steeg met 5 procent tot 84 miljard gulden. Dat blijkt uit berekeningen van het Landbouw Economisch Instituut (LEI).

De melkveehouders profiteerden het afgelopen jaar van de goede melkprijs. Het inkomen steeg met 23.000 gulden tot 57.000 gulden. De melkveehouderij is de grootste tak in de landbouw met een aandeel van 40 procent in de totale productie. De verbeterde opbrengsten stelden de boeren ook in staat weer eens wat te sparen. Gemiddeld kon de boer 25.000 gulden bijschrijven op de spaarrekening. In 1996 werd er nog gemiddeld 6.000 gulden van de rekening afgehaald.

De akkerbouwers zagen het inkomen stijgen met 20.000 gulden tot 60.000 gulden. Suikerbieten en fabrieksaardappelen zijn al jaren stabiele winstmakers; het afgelopen jaar kwam daar de ui bij. Graantelers moesten genoegen nemen met een kleinere oogst, terwijl de graanprijs ook nog daalde.

In de vollegrondstuinbouw waren alleen de bollentelers een negatieve uitzondering op de gang van zaken. De groentetelers zagen het inkomen met ruim 20.000 gulden stijgen tot 77.000 gulden. De fruittelers ontvingen het afgelopen jaar 31.000 gulden, tegen 13.000 gulden een jaar eerder.

De telers van kasgroenten waren het afgelopen jaar de grootverdieners in de agrarische sector. Vooral door de hogere paprikaprijzen steeg het gemiddeld inkomen tot 135.000 gulden. De groentetelers hebben zich duidelijk hersteld van de crisis die de sector tot midden jaren negentig in haar greep hield.

Ondanks de varkenspest hadden de varkensboeren een goed jaar. Het inkomen ging weliswaar met tienduizenden guldens omlaag, maar de varkensfokker hield gemiddeld nog 120.000 gulden over. Varkensmesters hielden een ton over. In de leghennensector hielden de kippenboeren 85.000 gulden over. Een jaar eerder waren de kippenboeren nog goed voor bijna twee ton.

© P. van der Wal

Imker bij zijn bijenkasten

Hard times for beekeeping in the Netherlands (June 15th)

Half-way through the morning, there were already long queues of cars parked on the roadsides opposite the Terra College in Eelde. A sign that hobbyists had had no trouble finding their way to the Northern Beemarket again. The market offered the traditional survey of everything that is going on in the world of beekeeping. The organizers hope that the enthusiasm of aspiring apiarists has now been stimulated to the extent that they will actually set out to purchase some wooden hives and bee-colonies.

That is no excess luxury, because beekeeping in the Netherlands, at least in a number of parts of the country, is going through hard times. For one thing, that is because the opportunities for having bees swarming around are getting fewer and fewer. Vegetation on which nectar can be collected are increasingly disappearing from the countryside. A case in point is rape-seed in Groningen. Compensation was found in 'wild' vegetation on fallow lands in East Groningen, but here, too, crop cultures are already changing again. And heather, traditionally famous for its uniquely distinctive honey, has been a source of concern to apiculture. If apiarists no longer enjoy it, the number of bee-colonies will

inevitably decrease. And that is a bad development for the pollination of both cultivated and wild vegetation. Beekeepers know that the pollination labor of their pet animals is more important than the honey harvest.

Nevertheless, the apiarists' purely natural delicacies were abundantly there on the Northern Beemarket: several kinds of honey, honey wafers, nuts in honey and Ambrosia mead, the honeydrink that was already regarded as a gift from the gods in ancient times. It is still in production, and it may be assumed that its flavor has not essentially changed. And whoever drinks too much of it will get right tipsy, as were the ancient Germans in the old days.

Meanwhile, information about beekeeping was given at various stands. For example, about the many accessories an apiarist needs. And about the various species of bees that exist. Like the Buckfast species, the creation of brother Adam, an English monk. Buckfast is the bee species that is in most demand in the Netherlands at the moment. Its

representatives are little inclined to swarm away from their bosses to unknown places without leaving a trace, nor are they very prone to stinging. The breeding of such a species, incidentally, is pure science, just as everything about beekeeping requires not only a lot of practical know-how but also a thorough theoretical knowledge. For one thing, the layman, who may have seen some wooden hives on the edge of a field some time, does not have a clue about the kind of effort it takes to select the right queens and mate them with the right drones. In Dutch beekeeping, there is a club that is specially engaged in this aspect. To the true hobbyist, this is the ultimate pleasure about beekeeping: being active in and with living nature and, at the same time sharpening one's intelligence on problems that can occasionally be quite complicated.

Practically all incomes in agriculture rising

(June 25th)

Agrarians had little reason for complaint in the past year. Incomes went up in almost all sectors. Only the bulb growers witnessed a significant drop of income. Intensive cattle-farming, hog- and poultry-farmers, also witnessed a drop of income after the top-year 1996. Exports of agricultural products and foods went up by 5 per cent to 84 billion guilders. That is shown in calculations made by the Agricultural Economic Institute (LEI).

Dairy farmers profited from a good milk price in the past year. Incomes went up by 23,000 guilders to 57,000 guilders. Dairy-farming is the largest agricultural sector with a share of forty per cent of total production. Improved revenues enabled farmers to make some savings gain. Farmers could book into their saving-accounts an average credit of 25,000 guilders. Only in 1996, an average of 6,000 guilders had to be written off from their accounts.

Arable farmers saw incomes increase by 20,000 guilders to 60,000 guilders. Sugar beets and industrial potatoes have been stable profit-makers for years; in the past year, the onion joined them. Grain farmers had to make do with smaller yields, and grain prices went down on top of that.

In field gardening, only the bulb growers were the negative exception to the overall state of affairs. Vegetable growers saw incomes rise by over 20,000 guilders to 77,000 guilders. Fruit growers received 31,000 guilders in the past year, compared to 13,000 guilders in the previous year.

Growers of glasshouse vegetables were major money-makers in the agricultural sector in the past year. In particular as a result of higher prices for paprikas, their average income went up to 135,000 guilders. Vegetable growers have clearly recovered from the crisis that held the sector in its grip until the mid-nineties.

Notwithstanding hog cholera, hog farmers had a good year. Though incomes went down by tens of thousands of guilders, hog breeders made an average of 120,000 guilders. Hog feeders made 100,000 guilders. In the layer-hen sector, poultry farmers made 85,000 guilders. Only in the previous year, poultry farmers were worth almost 200,000 guilders.

Apiarist with his wooden hives

Monument op laagste punt van Nederland

(20 april)

Niemand kan het laagste punt van Nederland in Nieuwerkerk aan den IJssel nog ongemerkt voorbijrijden. Na de officiële vaststelling in juni 1995 bleef het onopvallende grasveld, dat 6,74 meter onder Nieuw-Amsterdams Peil ligt, lange tijd leeg. Maar zaterdag onthulde Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland Leemhuis-Stout dan eindelijk een acht meter hoog monument dat het diepste punt in Nederland, en waarschijnlijk ook in Europa, markeert.

Burgemeester A. Bonthuis kondigde na de onthulling aan, dat er binnenkort waarschijnlijk een onderzoek zal plaatsvinden naar 'Nieuwerkerk: De navel van Europa'. Net als Gouda en Boskoop zou de IJsselgemeente een toeristische trekpleister moeten worden in Midden-Holland. "In Europa en ook mondiaal is het toch wel erg bijzonder dat wij onder de zeespiegel leven." Hoe Nieuwerkerk echter die busladingen toeristen wil gaan trekken, moet nog worden onderzocht.

Anne Frank Magazine (4 mei)

De Anne Frank Stichting brengt een nieuw blad uit, het jaarlijkse Anne Frank Magazine. Het blad brengt informatie over Anne, haar dagboek, het Anne Frankhuis en de Anne Frank Stichting.

In de eerste aflevering staat een interview met Miep Gies, die de Franken tijdens hun onderduik hielp en na hun deportatie ook het dagboek redde. Het magazine brengt ook de familie Van Pels in beeld, met wie de Franken hun onderduikadres (Het Achterhuis) deelden. De medewerkers van het nieuwe blad deden uitvoerig archiefonderzoek naar de familie, die in Annes dagboek Van Daan heet.

Het blad wordt in het Anne Frank Huis en in de kiosken in het Nederlands en het Engels verkocht.

Mijlpaal op Vierdaagse (18 juni)

Het bestuur van de Vierdaagse verwacht dit jaar de miljoenste loper te kunnen inschrijven. Het wandelevenement in Nijmegen wordt voor de 90e keer gehouden, van 21 tot en met 24 juli. Enkele tienduizenden wandelaars hebben zich tot nu toe ingeschreven. Volgens het bestuur zal het totaal aantal deelnemers net als de voorgaande jaren rond de

35.000 schommelen. Aan de enorme opstoppingen rond de handmatige kaartcontrole aan de finish komt een einde, omdat de lopers nu een scannerkaart meekrijgen.

Toerisme Prijs 1998 voor Slot Loevestein

(26 juni)

Niet het bijzondere tewaterlating-arrangement van de VVV in Hoogezand-Sappemeer, niet de Plus Routes van de Drentse Rijwielvierdaagse, maar het historische arrangement op en rond Slot Loevestein heeft de Toerisme Prijs 1998 gekregen. De Groninger en Drentse inzendingen behoorden wel tot de laatste vijf genomineerden in een veld van bijna tachtig inzendingen uit het hele land.

Een jury onder leiding van ex-directrice Aleid Rensen van het Noorder Dierenpark in Emmen oordeelde dat het winnende project van Slot Loevestein zeker grote aantallen bezoekers voor langere tijd naar het Slot en het omliggend gebied zal trekken. Het project bestaat uit drie arrangementen rondom het theaterspektakel Hugo de Groot, genoemd naar de beroemde oud-gevangene van het kasteel. De prijs is het initiatief van de organisatie Toerisme & Recreatie AVN en die wordt in dit streven gesteund door onder andere de ministeries van Economische Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de ANWB en het Nederlands Bureau voor Toerisme.

De twee projecten uit het Noorden hadden meegedongen naar de eerste prijs met nieuwe arrangementen. In Hoogezand-Sappemeer is sinds een jaar een heel programma opgebouwd rond de tewaterlatingen bij vier scheepswerven langs het Winschoterdiep en de Stichting Drentse Rijwielvierdaagse had een variatie aan extra's aan de bekende fietstocht gekoppeld. Ook de inzendingen van de koninklijke arrangementen in Apeldoorn en een arrangement rondom het landgoed Mariënwaardt vielen in de troostprijzen.

© Benelux Press, Voorburg

Luchtfoto van Slot Loevestein tussen Maas en Waal

Gedeeltelijke dwarsdoorsnede van Nederland vanaf de Noordzee tot het laagste punt in Nieuwerkerk a/d IJssel

NOORDZEE

DUINEN

ZOETERMEER

9m + N.A.P.

STORMVLOED NIVEAU

HOOG WATER

N.A.P.

LAAG WATER

4,6m - N.A.P.

Monument at lowest point of the Netherlands (April 20th)

Nobody can go past the lowest point of the Netherlands in Nieuwerkerk aan den IJssel anymore without noticing it. After the official measurement in June 1995, the inconspicuous plot of grassland, which is 6.74 meters below Normal Amsterdam Level, remained vacant for a long time. But, at last, on Saturday, the Queen's Commissioner of Zuid Holland, Ms Leemhuis Slot, unveiled an eight-meter-tall monument that marks the lowest point in the Netherlands, and probably also in Europe.

After the unveiling, the mayor, Mr. A. Bonthuis, announced that there will soon be a study into 'Nieuwerkerk: the bellybutton of Europe'. Like Gouda and Boskoop, the IJssel municipality should become a tourist attraction in Central Holland. "After all, in Europe, and also from a world-wide perspective, it is very special that we live below sea-level". How Nieuwerkerk is going to attract those bus-loads of tourists is yet to be examined, however.

Anne Frank Magazine (May 4th)

The Anne Frank Foundation is publishing a new periodical, the Anne Frank Magazine. The periodical offers information about Anne, her diary, the Anne Frank House and the Anne Frank Foundation.

In the first issue, there is an interview with Miep Gies, who helped the Frank family during their period in hiding and also saved the diary after their deportation. The Magazine also portrays the Pels family, with whom the Frank family shared their hiding-address (The Secret Annex). The contributors to the new periodical did extensive research into the records concerning the family, who are called Van Daan in Anne's diary.

The periodical, in English and in Dutch, is for sale in the Anne Frank House and at newsagents'.

Aerial picture of Loevestein Castle between the rivers Meuse and Waal

Milestone at Annual Four-Day Walking Event (June 18th)

The administrative board of the Annual Four-Day Walking Event expects to be able to enter the millionth walker this year. The walking-event in Nijmegen will be held for the 90th time, from July 21st to July 24th. So far, a couple of tens of thousands of walkers have entered. According to the board, the total number of participants will be wavering around the 35,000 mark. There will no longer be huge congestions at the finishing-line with the manual card check, because walkers will now receive a scanner-card to take with them.

Tourism Award 1998 for Loevestein Castle (June 26th)

It was not the special ship-launching package of the Hoogezand -Sappemeer Tourist Board, nor the 'Plus-Routes' of the Drenthe Four-Day Bicycle Tour, but the historical package at and around Loevestein Castle that has won the Tourism Award for 1998.

A jury, led by Ms Aleid Rensen, who is the former director of the Northern Zoo in Emmen, judged that the winning project of Loevestein Castle is bound to attract large numbers of visitors to the castle and its surrounding area for a long time to come. The project includes three packages that center on the theatre show Hugo de Groot, called after the famous one-time prisoner at the castle.

The award, worth 25,000 guilders, is the initiative of the Organization of Tourism and Recreation AVN, which has the support of i.a. the Ministries of Economic Affairs and of Education, Culture and Science, the Dutch Automobile Association ANWB and the Dutch Tourism Bureau.

The two projects from the north had been competing for the first prize with new packages. For the past year, a complete program has been put together centering on the launching of ships at four dockyards along the Winschoterdiep; and the Drenthe Four-Day Bicycle Tour had linked its well-known bicycle tour to a variety of additional activities. The entries of the royal packages in Apeldoorn and a package centering on the landed estate of Mariënwaerd won consolation prizes, too.

Partial cross-section of the Netherlands from the North-Sea to the lowest point at Nieuwerkerk a/d IJssel

Alleen Nederlanders kunnen nog korfballen

(20 april)

Het Nederlandse korfbalachtstal heeft gisteren de eerste Europese titel uit de geschiedenis gewonnen. Op het toernooi in het Portugese Estoril kon er geen enkele discussie zijn over de Nederlandse overmacht. Tsjechië, Duitsland, Slowakije en België werden met dubbele en soms driedubbele cijfers verslagen.

Een duel tegen België als finale lag natuurlijk in de lijn der verwachting. De internationale krachtsverhoudingen bieden wat dat betreft geen verrassingen. Dat de winst tegen België zo groot zou zijn (26-13), was opmerkelijk. Nederland is bezig weg te groeien van elke denkbare concurrent en krijgt een onaantastbare positie. De wedstrijd was eigenlijk na twintig minuten al gespeeld (7-2). Toen was de superioriteit van het Nederlandse achtstal al duidelijk, hoewel er te veel plaatsfouten werden gemaakt en de aanval te slecht schoot. België maakte er echter nog minder van. Zelden stond een Belg goed opgesteld, ze veroverden te weinig rebounds en misten scherp bij het schot. Een beschamende ruststand van 12-4 was het gevolg.

Ook in het begin van de tweede helft liepen de Belgische aanvallen dood voordat het tot een schot kon komen. Nederland ontwikkelde een hoge snelheid en begon ook beter te schieten. Via 19-8 werd het 26-13. Het was de hoogste score die Nederland ooit tegen België geboekt heeft. Het betekent dat België bezig is internationaal af te haken. De Nederlandse spelers kunnen daar niets aan doen; zij zijn te goed voor het internationale korfbal.

Dat is een probleem, realiseert ook bondscoach Jan Hof: "Als bondscoach kan ik alleen maar tevreden zijn met zo'n uitslag, maar niet met de geringe tegenstand. Maar wij gaan wel door, we nemen geen gas terug. Dan zouden we onze sport belachelijk maken. Het is nu duidelijk. Wij ronden beter af en hebben ook het betere veldspel. Bovendien kunnen we scherp spelen. Ik neem aan dat mijn Belgische collega dat ook heeft gezien, dus België weet wat het te doen staat."

Joyce Smits vond dat Nederland sterk speelde: "Ik vond dat we met name in het begin geconcentreerd speelden. Het is wel jammer voor het internationaal korfbal, maar België gaf geen goede tegenstand. Die indruk kreeg ik al in de eerdere wedstrijden die België tijdens dit toernooi speelde", aldus Joyce Smits die tijdens dit Europees Kampioenschap haar 25ste interland speelde en daarvoor onderscheiden werd door het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond (KNKV) met het bondsereteken.

Neerlands grootste artiest komt eraan

(22 juni)

Links en rechts knalden Koreanen om hem heen tegen elkaar op. Bij vlagen werd het de Aziaten in het Vélodrome van Marseille zwart voor de ogen. Dennis Bergkamp, topschutter van Oranje, is nog niet in topvorm, maar zijn dansende voeten en zijn onnavolgbare passeerbewegingen waren het bewijs dat de grootste artiest van het WK er weer aan komt.

"Als ik Dennis Bergkamp zie, die nog niet eens op zijn best

is", sprak Zuid-Korea's bondscoach Bum-Kun Cha zaterdagochtend bewonderend, "dan realiseer ik mij hoe groot het gat is tussen mijn spelers en de top van Nederland. Hier, in Marseille, zag ik de voeten van een toekomstige wereldkampioen spreken."

Frankrijk heeft Zidane, Brazilië heeft Ronaldo, Nederland heeft Bergkamp. Het is de toegevoegde waarde van een wereldster die bepaalt of een land wereldkampioen wordt. Wim Jonk weet al jaren wanneer zijn 'vriend' en ploeggenoot in topvorm steekt en tot welke hoogte hij kan uitstijgen. "Dennis is nog groeiende. Naarmate het toernooi vordert zal hij nog scherper en nog beter worden", zei de PSVer gisteravond. "Hij mist nu nog hier en daar dat extra metertje. Maar hij was vanavond al heel goed, dus dat belooft nog wat." Bergkamp die de assist leverde bij de goal van Philip Cocu en drie keer een vergeefse poging deed om met een 'stiffie' de Koreaanse keeper te verschalken, voelde in de rust dat zijn bovenbenen hem kwelden. Hij had met coach Hiddink afgesproken dat hij zou proberen de negentig minuten vol te maken, maar dat zat er niet in. "Toen hebben we gezegd dat ik een seintje zou geven als ik eruit wilde. Maar ik wilde niet van het veld voordat ik had gescoord."

Zijn 34'ste treffer in zijn interlandcarrière, waarmee hij Johan Cruyff voorbij ging en Faas Wilkes als topscorer van Nederland tot op één doelpunt is genaderd, viel halverwege het tweede bedrijf. Bergkamp: "Die goal was voor mij heel belangrijk. Het geeft je net die morele opkikker voor de volgende wedstrijden."

Als hij met Oranje voor goud blijft gaan, kan hij en passant zelf de recordboeken in. Cruyff en Wilkes zijn toch grote namen in het Nederlandse voetbal. Het is lekker om daar tussen te staan. Het is iets dat niemand me meer kan afnemen, ik kan eigenlijk alleen nog maar boven die spelers uitstijgen."

Recordcijfer WK-

wedstrijd (27 juni)

Nederland heeft donderdagmiddag massaal aan de buis gezeten voor de WK-wedstrijd Nederland-Mexico. Naar het duel keken 9,3 miljoen mensen, 100.000 minder dan de wedstrijd Nederland-Zuid-Korea, vorige week zaterdagavond. Nog nooit hebben zoveel mensen overdag naar een voetbalwedstrijd gekeken, aldus een woordvoerder van de NOS gisteren. Van de 9,3 miljoen kijkers zagen 6,9 miljoen mensen de verrichtingen van Oranje thuis. 1,2 miljoen mensen keken bij de burens, kennissen of familie. Zo'n 600.000 mensen keken op het werk. Ongeveer 400.000 mensen zaten in het café.

WK-voetbalcafé in Groningen

Only the Dutch can still play korfball

(April 20th)

The Dutch korfball eight won the first European title in history yesterday. At the tournament in the Portuguese town of Estoril, Dutch supremacy was beyond dispute. Czechia, Germany, Slovakia and Belgium were defeated by double-digit and, sometimes triple-digit figures.

A contest against Belgium as the final

match was, of course, according to expectations. International differences of strength do not give rise to any surprises in that respect. The fact that the victory over Belgium was going to be so big (26-13) was remarkable. The Netherlands are growing away from any conceivable rival and are getting into an unassailable position. The match was actually already over after twenty minutes (7-2). Then, the supremacy of the Dutch eight was already obvious, though too many wrongly placed balls were played, and the forward players were shooting poorly. Belgium did even worse. There was rarely a Belgian in good position; they captured too few rebounds and were lacking precision in their shots. An embarrassing score of 12-4 at half-time was the result.

In the first part of the second half, too, Belgian attacks came to nothing before a shot could be attempted. The Netherlands developed a high pace and started shooting better. The score went from 19-8 to 26-13. It was the highest score the Netherlands ever made against Belgium. It means Belgium is beginning to drop out. The Dutch players cannot help it: they are too good for international korfball.

The national coach, Jan Hof, also realizes that that is a problem: "As the national coach, I can be nothing but pleased with a result like that, yet not with the poor opposition. But we will go on, we will not slow down. In that case we would not take our sport seriously. Things are clear now. Our end-play is better, and we also have a better field-play. What is more, we can play a sharp game. I suppose my Belgian colleague has also seen that, so Belgium knows what they are up against."

Joyce Smits thought that the Netherlands played strongly: "I thought we played with concentration, especially at the start. It may be a pity for international korfball, but Belgium did not offer any real opposition. I had already got that impression in the earlier matches played by Belgium in this tournament", says Joyce Smits, who played her 25th international match and was awarded the association's honorary medal by the Royal Dutch Korfball Association (KNKV).

Holland's greatest artist is on the way

(June 22nd)

Left and right, Koreans were bumping into each other around him. At times, everything went black before the eyes of the Asians in the Velodrome at Marseille. Dennis Bergkamp, the top-scorer of the Dutch team, has not yet reached his top-condition, but his dancing feet and unparalleled passing-movements went to show that the greatest artist at the World Championships is on the way again.

"When I see Bergkamp, who is not even at his best yet", the South-Korean national coach, Bum-Kun Cha said with admiration on Saturday night, "then I realize how wide the gap is between my players and the Dutch top. Here in Marseille, I saw the feet of a future world champion speak."

France have Zidane, Brazil have Ronaldo, the Netherlands have Bergkamp. It is the added value of a world-star that decides whether a country is going to be the world champion. Throughout the years, Wim Jonk has been able to say when his 'friend' and team-mate is in top-condition and to what heights he may rise. "Dennis is still growing. In the course of the tournament, he will be getting better and sharper still", the PSV-player said on Saturday night. Now, he still misses the odd extra meter. But he was already doing very well tonight, so that forebodes well." Bergkamp, who gave the assist-ball for the goal by Philip Cocu and who unsuccessfully tried to outmaneuver the keeper with a 'precision lob', felt his upper-legs hurting actually at half-time. He had agreed with (coach) Hiddink that he would try to play the full ninety minutes, but that was not to be. "Then we said that I would give a sign when I wanted to go out. But I did not want to leave the field before I had scored."

The 34th goal in his international career, by which he overtook Johan Cruyff and approached Faas Wilkes as the Dutch top-scorer with one goal to go, was scored half-way the second half. Bergkamp: "That goal was very important to me. It gives you that extra moral boost for the next matches."

If he and the Orange team keep heading for gold, he may meanwhile be going into the record books himself. "After all, Cruijff and Wilkes are big names in Dutch soccer. It is good to be one of them. It is something nobody can take away from me. Actually, I can only go beyond those players".

Record figure World Championships match

(June 27th)

The Netherlands have been watching the telly for the World Championships match between the Netherlands and Mexico in large numbers on Thursday afternoon. The contest was watched by 9.3 million people, which is 100,000 fewer than during the match between the Netherlands and South Korea on Saturday night last week. Never before have so many people watched a soccer match during the day, according to a spokesperson for the Dutch Broadcasting Foundation yesterday. Of 9.3 million viewers, 6.9 million people watched the Orange team in action at their homes. 1.2 million people watched with neighbors, acquaintances or relatives. About 600,000 people watched at work. Approximately 400,000 people were in bars.

Interview (17 juni)

- *introduction:*

Dhr. Wim Glazenburg, directeur van Agripon Makelaars BV, gevestigd in Garnwerd (Nederland), beantwoordt enkele vragen over een bezoek dat hij onlangs (in juni) bracht aan enkele Nederlandse boerengezinnen die naar Canada zijn geëmigreerd.

- *vraag:*

Waaruit bestaan uw werkzaamheden voor Agripon?

- *antwoord:*

In geval van bedrijfsverplaatsing naar het buitenland verzorgt Agripon het hele traject van bedrijfsverkoop, visumaanvraag en aankoop in het buitenland via makelaars aldaar. In de afgelopen jaren hebben we de emigratie verzorgd van boeren naar landen als Denemarken, Oost-Duitsland, Portugal, Nieuw-Zeeland, Australië, de Verenigde Staten en Canada. Ik ben net terug van een reis naar de Canadese provincies Alberta en Ontario en heb daar enkele emigrantenfamilies bezocht.

- *vraag:*

Waarom emigreren Nederlandse boeren naar de Canada, en met name naar de provincies Alberta en Ontario?

- *antwoord:*

Ontario is altijd een gewilde bestemming geweest voor Nederlandse emigranten, vooral ook onder melkveehouders. In tegenstelling tot de Verenigde Staten kent men er ook het systeem van melkquota. De omstandigheden qua bodem en klimaat zijn er enigszins te vergelijken met die in Nederland. Je hebt er net als in Nederland ook bedrijven van zo'n 100 acres. Het is er niet al te grootschalig, met zowel veehouderij en als akkerbouwbedrijven. De grondprijzen zijn er in vergelijking tot prairiestaten als Alberta, Manitoba en Saskatchewan echter nu wel een stuk hoger geworden. Een acre grond die in Alberta zo'n 1500 dollar kost kan in Ontario 3000 tot 4000 dollar opbrengen. In Alberta heb je veel grote veehouderijen, maar in Zuid-Alberta tref je ook extensieve akkerbouw aan. Het is een prairieprovincie met totaal andere klimatologische omstandigheden dan in Ontario. Zo is in Alberta extra berekening noodzakelijk en moet je over waterrechten beschikken. De laatste tijd kunnen ook varkenshouders uit Nederland heel goed terecht in Alberta, Manitoba en Saskatchewan. Van overheidswege wordt er veel promotie gemaakt en biedt men hele goede ondersteunende programma's voor het plegen van nieuwbouw enzovoorts. Dit heeft te maken met de afschaffing van exportsubsidies voor gerst naar de havens in British Columbia. Provinciale overheden proberen nu meerwaarde aan het product te geven door afzet in de eigen provincie te creëren. Ze stimuleren de komst van onder andere varkenshouders die de gerst als eindproduct afnemen. Provincies als Ontario en British Columbia met hun veel grotere directe afzetmogelijkheden hebben dit probleem niet.

- *vraag:*

Met welke regelingen moet je in eerste instantie rekening houden als je naar Canada emigreert?

- *antwoord:*

In Canada is er veel minder regelgeving. Een bouwvergunning krijgen is er een fluitje van een cent. Die heb je bij wijze van spreken binnen een kwartier. Ik sprak pas nog een jongeman van 20 jaar die naar Canada is gereisd voor een vakantie

naar kennissen in Ontario. Hij belde zijn ouders en zei: "Ik blijf hier". Hij is daar een jaar gebleven en toen teruggekomen en er weer heengegaan om er een jaar in de bouw te gaan werken. Zijn vader heeft hier een benzinepomp. Hij heeft daar een benzinepomp gekocht en is daar zo begonnen. Toen kwam er op een gegeven moment een inspecteur. Die vroeg: "Heb je ook een vergunning?". Nee, die had hij niet. Die kostte dan 195 dollar, en dat was klaar. En dat draait!

Als je bouwt, en vooral in de intensieve veehouderij, dan moet het wel zo zijn dat je je burens geen overlast bezorgt. Men heeft daar ook met het milieu te maken, dus er moet wel afzet zijn voor mest, enzovoorts. Om te kunnen emigreren moet je in het algemeen aan een aantal voorwaarden voldoen. De stelregel van de Canadese overheid is, kort gezegd, "We willen dit jaar wél 240 à 250.000 mensen binnenhalen, maar niet op de kost". Dat wil zeggen, er worden in het kader van sociale programma's ook wel vluchtelingen uit bijvoorbeeld Aziatische landen toegelaten, maar je wordt altijd streng ondervraagd als je het land binnenkomt en je moet kunnen aantonen dat je in je levensonderhoud kunt voorzien. Je moet ook gezond zijn en de taal redelijk kunnen spreken en schrijven.

- *vraag:*

Hoe verloopt de sociale aanpassing van geëmigreerde gezinnen in Canada?

- *antwoord:*

Vooral jonge kinderen passen zich snel aan. Wat je wel eens hoort is dat je een gezin hebt waar een jongen of een meisje bij is van zo'n 16, 17 jaar, zo'n beetje de puberteitsjaren. Die hebben het nog wel eens moeilijk. Ik ben vorige week ook bij zo'n gezin geweest. Het meisje heeft daar de 'high-school' afgemaakt. Ze was ook 16 à 17 jaar toen ze daar kwam en is toch weer teruggegaan naar Nederland. Alleen. Dat doet natuurlijk pijn. Maar ze zeggen ook, dat ze zich er weer overheen gezet hebben. Ze is nu gelukkig getrouwd in Nederland, en heeft er ook een veebedrijf. Ja, dat kan natuurlijk. Maar, voor de rest, qua integratie, als je jezelf openstelt ben je heel gauw opgenomen. Canadezen zijn gewoon heel vriendelijke mensen. Als je daar aankomt staan er zo vijftien mensen op het erf die je helpen. Het is wel zo dat de gastvrijheid er anders is dan in Nederland. Het kan best zijn dat ze zeggen:

"Kom een kopje koffie drinken" of zo, maar het is wat afstandelijker. De Nederlandse gemoedelijkheid, de gezelligheid, is toch wel iets anders. Maar de emigranten zoeken dat dan toch ook wel weer bij elkaar. En de kerk is heel belangrijk. Iedereen gaat naar de kerk. Men heeft gewoon ergens een punt nodig waar je bij elkaar komt. Dat zie je ook met eten. Er wordt daar ook veel meer buiten de deur gegeten. Ikzelf denk ook dat dat gewoon is omdat je toch onder de mensen wil zijn.

Dhr. Wim Glazenburg (rechts) tijdens een emigratie-voorlichtingsbijeenkomst

Interview (June 17th)

• *Inleiding:*

Mr Wim Glazenburg, the executive director of Agripon Real Estate Ltd, in Garnwerd (the Netherlands) responds to some questions about a visit he recently (in June) made to some Dutch farming-families that have emigrated to Canada.

• *question:*

What do your activities at Agripon involve?

• *reply:*

As regards the emigration of farms, Agripon takes care of the whole procedure, from selling the farm, applying for a visa and purchasing through its local real estate agents abroad. In the past years, we have taken care of the emigration of farmers to countries such as Denmark, East Germany, Portugal, New Zealand, Australia, the United States and Canada. I have just returned from a journey to the Canadian provinces of Alberta and Ontario and have visited some emigrant families there.

• *question:*

Why do Dutch farmers emigrate to Canada, and particularly to the provinces of Alberta and Ontario?

• *reply:*

Ontario has always been a popular destination for Dutch emigrants, particularly among dairy farmers. Unlike the United States, they also have the system of milking-quotas. Soil and climate conditions are comparable to conditions in the Netherlands. As in the Netherlands, there are farms of about 100 acres. It is not too extensive, and there are both livestock-farms and arable-farms. However, prices of land have risen considerably there compared to prairie states such as Alberta, Manitoba and Saskatchewan. One acre of land that costs approximately 1500 dollars in Alberta may fetch up to 3000 to 4000 dollars in Ontario. In Alberta, there are many large livestock farms, but in South Alberta you also find extensive arable farming. It is a prairie state with climate conditions that are totally different from those in Ontario. For instance, in Alberta, extra overhead irrigation is necessary and you need to have a water quota. Nowadays, there are also very good opportunities for hog farmers from the Netherlands in Alberta, Manitoba and Saskatchewan. The

authorities are doing a lot of promotion and are offering very fine support programs for new building activities and so on. This is due to the discontinuation of subsidies on barley-exports to the sea-ports in British Columbia. Provincial governments are now trying to give the product added value by creating a demand in their own provinces. They encourage the arrival of, for instance, hog farms that buy barley as an end-product. With their much larger potential markets, provinces

Mr. Wim Glazenburg (right) at an emigration information meeting

such as Ontario and British Columbia do not have this problem.

• *question:*

What are the regulations that should be primarily taken into account first when emigrating to Canada?

• *reply:*

In Canada, there are far fewer regulations. Getting a building-permit is a piece of cake. You can have one within 15 minutes, so to speak. Only recently I was talking to a young guy who is 20 years old and who had travelled to Canada to visit some people he knew in Ontario. He phoned his parents and told them: "I'm staying here". He stayed, and then came back and returned again to work in the construction business for a year. His father owns a gas-station here. He bought a gas-station there and started straight away. Then, at some point in time, an inspector called at his door. He asked: "Do you have a permit?". No, he didn't. So, it cost him 195 dollars, and that was all. And he is in business!

When you start building, especially in intensive livestock farming, you should see to it that you do not cause any trouble to your neighbours. People have to mind the environment there, too, so they must have outlets for the output of manure, etcetera.

Generally speaking, in order to be able to emigrate, you have to fulfill a number of requirements. The main principle of the Canadian authorities is brief: "We want to welcome 240- to 250,000 people this year, but not at our expense". That is to say, within the framework of social schemes, refugees from i.a. Asian countries are allowed in as well, but people are always strictly interrogated when they enter the country, and they have to be able to show that they are able to provide for themselves. They also have to be healthy and fairly proficient in speaking and writing the language.

• *question:*

What about the social integration of emigrated families in Canada?

• *answer:*

Especially young children quickly adapt themselves. What one sometimes hears is about a family with a boy or a girl of about 16, 17 years old, more or less the years of adolescence. They sometimes have a hard time. Last week, I also called on such a family. The girl had finished high-school. She, too, was 16 or 17 years old when she came there and went back to the Netherlands in the end. On her own. That is painful, of course. But they also say that they have put it behind them. She is happily married in the Netherlands now and also has a livestock farm there. Well, that is possible, of course. Yet, these things aside, as far as integration is concerned, when you have an open mind to people, they accept you very quickly. Canadians are just very nice people. When you arrive, there may be fifteen people in your farmyard wanting to help you. It is true that hospitality there is not the same as in the Netherlands. They may say: "Let's have a cup of coffee", or words to that effect, but it is a bit more reserved. The Dutch cosy atmosphere, the 'gezelligheid', is still somewhat different. But, on the other hand, the emigrants try to find that in each other's company. And church is very important, too. Everybody goes to church. They just need a meeting-place somewhere. The same thing goes for having meals. People also eat outdoors much more frequently. Personally, I think that that is simply because people need to be with other people.

Aankondiging (1 juni)

Breuken & Bruggen

Op vrijdag 6 november 1998 zal er in Kampen, Nederland, een internationaal congres worden gehouden over 'Breuken en Bruggen: Een Vergelijking tussen de Gereformeerde Subculturen in Nederland/Duitsland en de VS'.

Dit tweetalige congres is een initiatief van drie Nederlandse instellingen: het Archief en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken in Kampen, het Geschiedkundig Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de Vrije Universiteit in Amsterdam, en het Roosevelt Studiecentrum in Middelburg.

Dit congres probeert een vergelijking te maken tussen de negentiende eeuwse geschiedenis van de gereformeerde gemeenschappen in Nederland / Duitsland en de immigratengemeenschappen in de Verenigde Staten die uit deze subculturen zijn ontstaan. Een gedetailleerde vergelijking van deze gemeenschappen zal een specifiek inzicht geven in de keuzes voor vertrek en vestiging en de afzonderlijke ontwikkeling van deze gemeenschappen. De documentatie zal zich concentreren op verschijnselen met betrekking tot de geschiedenis van de kerk omdat deze de kern vormden van de etnische identiteit van deze Nederlandse emigranten. De lezingen worden in tweetallen gegeven om een vergelijking te maken tussen de Nederlandse ontwikkelingen en de Amerikaanse daartegenover. De belangrijkste onderwerpen handelen over de raakvlakken tussen de kenmerken van plaatselijke kerken in Nederland en de kerkelijke gezindheid in de VS; een vergelijking tussen het toenemende zelfbewustzijn door middel van de eerste aanzetten tot historiografie met betrekking tot de Afscheiding in Nederland (1834 en in de VS (1857, het ontstaan van de Christelijk-Gereformeerde Kerken), en een vergelijking tussen het heersende theologische klimaat in Nederland en dat in de VS.

De sprekers zijn (kerk)historici uit vier landen en van diverse universiteiten en geschiedkundige instellingen, waaronder de Rijksuniversiteit van Utrecht / het Theologisch Seminarium van Brunswick, Calvin College, de Open Universiteit, Hope College, de Theologische Universiteiten in Apeldoorn en Kampen en de Vrije Universiteit, en de organiserende partners.

De lezingen zullen deels in het Nederlands, deels in het Engels worden gehouden. Het verslag van het congres zal door de Free University Press worden uitgegeven als onderdeel van de reeks VU studies over de Protestantse Geschiedenis.

Gelieve voor bijzonderheden over het programma, intekening en kosten contact op te nemen met:

Het Archief en Documentatiecentrum, Broederweg 16, 8261 GT Kampen, Nederland, tel. (31)38-3331688/fax.(31)38-3331689 e-mail: adcgkv@wxs.nl

Publicatie

THE LOW COUNTRIES: Arts and Society in Flanders and the Netherlands

A YEARBOOK: 1997-98

Dit vijfde jaarboek wordt uitgegeven door de Vlaams-Nederlandse 'Stichting Ons Erfdeel' met steun van het Nederlandse Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en het Vlaamse Ministerie van Cultuur.

Met The Low Countries trachten de redactie en de uitgever de Engelssprekende wereld een beeld te geven van de cultuur en de maatschappij van het Nederlandse taalgebied, dat zowel het Koninkrijk der Nederlanden als Vlaanderen, het noordelijke deel van het Koninkrijk van België, omvat.

De artikelen in dit jaarboek bieden een overzicht van de levende hedendaagse cultuur, alsmede het erfgoed, der Lage Landen. The Low Countries biedt in woord en beeld informatie over literatuur en kunst, maar ook over de brede sociale en historische ontwikkelingen in Vlaanderen en Nederland.

De cultuur van Vlaanderen en Nederland staat niet op zichzelf; haar ontwikkeling door de eeuwen heen is er een geweest van voortdurende onderlinge beïnvloeding met de buitenwereld. Het jaarboek besteed daarom ook gepaste aandacht aan de eeuwenoude voortgaande wisselwerking tussen de Lage Landen en de wereld daarbuiten.

('Stichting Ons Erfdeel', Murissonstraat 260, 8931 Rekkem, België / e-mail: erfdeel@pophost.eunet.be)

Bijdragen voor het herfstnummer van **Voices from Holland** moeten uiterlijk **30 september** binnen zijn. Opmerkingen over het zomernummer en suggesties voor komende nummers zijn welkom, evenals verslagen of aankondigingen aangaande plaatselijke Nederlands-Amerikaanse folklore of uitwisselingsactiviteiten. Brieven aan de redactie en bijdragen voor de 'lezershoek' (bij voorkeur niet langer dan 300 woorden) kunnen gestuurd worden naar:

a & e translations

t.a.v. Dhr. Koop Tissingh (red.)

Rijksweg 46

9731 AC Groningen

the Netherlands

e-mail: k.tissingh.a-e-translations@wxs.nl

Announcement (June 1st)

Breaches & Bridges

On Friday November 6, 1998 an international conference about 'Breaches and Bridges: A Comparison between the Reformed Subcultures in The Netherlands/Germany and the USA' will be held in Kampen, the Netherlands.

This bilingual conference is an initiative of three Dutch institutions: the Archives and Documentation Center of the Reformed Churches at Kampen, the Historical Documentation Center for Dutch Protestantism of the Free University at Amsterdam, and the Roosevelt Study Center at Middelburg.

This conference seeks to compare the nineteenth century history of Reformed communities in the Netherlands/Germany and the immigrant communities in the United States, which were formed out of these subcultures. A detailed comparison of these communities will generate specific insights into the choices for departure and settlement and the separate development of these communities. The papers will concentrate on church historical phenomena, since these formed the core of the ethnic identity of these Dutch emigrants. The lectures are paired to compare Dutch developments and their American counterparts. The main subjects deal with the links between the characteristics of local churches in the Netherlands and the denominational preference in the US; a comparison between the growth of self-awareness through the first exercises in historiography on the Secession in the Netherlands (1834) and in the USA (1857, the birth of the Christian Reformed Churches), and a comparison of the dominant theological climate in the Netherlands and the USA.

The speakers are (church) historians from four countries and various universities and historical institutions, including the Rijksuniversiteit Utrecht/New Brunswick Theological Seminary, Calvin College, the Open Universiteit, Hope College, de Theologische Universiteiten at Apeldoorn and Kampen and the Free University, and the organizing partners.

Part of the lectures will be in Dutch, part in English. The proceedings of the conference will be published in English with the Free University Press as part three in the series VU Studies on Protestant History.

For details about the program, registration, and fees, please, contact:

The Archief- en Documentatiecentrum, Broederweg 16,
8261 GT Kampen, the Netherlands,
tel. (31) 38-3331688/ fax (31) 38-3331689
e-mail: adcgkv@wxs.nl

Publication

THE LOW COUNTRIES: Arts and Society in Flanders and the Netherlands
A YEARBOOK: 1997-98

This fifth yearbook is published by the Flemish Netherlands Foundation 'Stichting Ons Erfdeel' with the support of the Dutch Ministry of Education, Culture and

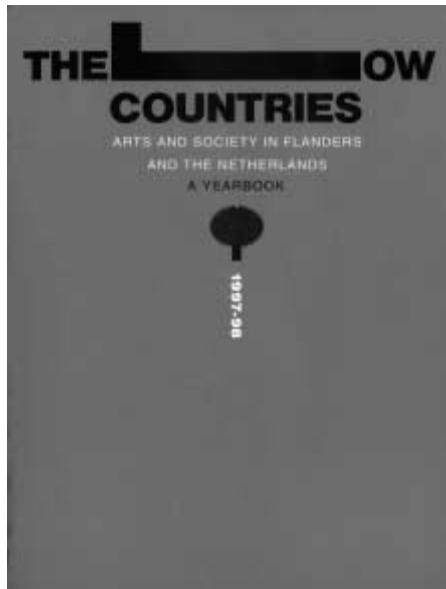
Science and the Flemish Ministry of Culture.

With *The Low Countries* the editors and publisher aim to present to the English-speaking world the culture and society of the Dutch-speaking area which embraces both the Kingdom of the Netherlands and also Flanders, the northern part of the Kingdom of Belgium.

The articles in this yearbook survey the living, contemporary culture of the Low Countries as well as their cultural heritage. In its words and pictures *The Low Countries* provides information about literature and the arts, but also about broad social and historical developments in Flanders and the Netherlands.

The culture of Flanders and the Netherlands is not an isolated phenomenon; its development over the centuries has been one of continuous interaction with the outside world. In consequence the yearbook also pays due attention to the centuries-old continuing interplay between the Low Countries and the world beyond their borders.

('Stichting Ons Erfdeel', Murissonstraat 260,
8931 Rekkem, Belgium / e-mail: erfdeel@pophost.eunet.be)

Contributions for the fall-issue of **Voices from Holland** should be in by September 30th. Comments on the summer-issue and suggestions for further issues are welcomed, and so are reports and announcements on local Dutch-American folklore and exchange activities. Letters to the editor and contributions for the readers corner (preferably no longer than 300 words) can be sent to:

a & e translations

attn. Mr. Koop Tissingh (ed.)
Rijksweg 46
9731 AC Groningen
the Netherlands
e-mail: k.tissingh.a-e-translations@wxs.nl